

Jaarverslag 2018

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Inhoudsopgave Jaarverslag 2018

A. Bestuursverslag

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	5
1. Organisatie	7
1.1 Missie en visie.....	7
1.2 Structuur organisatie en scholen	8
1.3 Toekomstige organisatieontwikkelingen: herinrichting organisatiestructuur	9
1.4 Governance	10
1.4.1 Schoolmanagementstatuten	10
1.5 Medezeggenschap.....	10
2. Bestuursverslag	12
2.1 Examencrisis VMBO Maastricht	12
2.2 Onderzoeken Inspectie.....	12
2.3 Functioneren College van Bestuur	14
2.4 Implementatie en monitoring LVO Beleidsvisie	15
2.4.1 LVO Beleidsmonitor	15
2.5 Onderwijskundige ontwikkelingen	16
2.5.1 Programma Investeren in de Ontwikkeling van het Onderwijs (IOO).....	17
2.5.2 Programma OpMaat.....	19
2.5.3 Internationalisering	20
2.5.4 Toekomstige ontwikkelingen onderwijs.....	21
2.6 Onderwijsprestaties	22
2.6.1 Inspectiebeoordeling onderwijsresultaten	22
2.6.2 Slagingspercentages in schooljaar 2017-2018	22
2.6.3 Leerlingentevredenheid, schoolklimaat en veiligheid.....	25
2.6.4 OpMaat-indicatoren	26
2.7 Leerlingen	26
2.7.1 Vavo-leerlingen.....	26
2.7.2 Voortijdig schoolverlaten (VSV).....	27
2.7.3 Eerste Opvang Anderstaligen	28
2.8 Kwaliteitszorg – elke dag een beetje beter	28

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

2.8.1	Afhandeling klachten.....	29
2.8.2	Kwaliteitsgelden VO en Prestatiebox.....	30
2.9	Samenwerkingsverbanden.....	30
2.9.1	Onderwijs en zorg.....	30
2.9.2	Arbeidsmarkt en scholing.....	31
2.9.3	Educatieve Agenda Limburg.....	31
2.9.4	Techniekonderwijs.....	31
2.10	Verbonden partijen.....	32
2.11	Horizontale dialoog.....	32
2.12	Medewerkers.....	32
2.12.1	Verzuim.....	34
2.12.2	Generieke regeling.....	34
2.12.3	Maatwerkregeling en vaststellingsovereenkomsten.....	35
2.12.4	Flankerend beleid OOP.....	35
2.12.5	Verplaatsingskandidaten in 2018.....	35
2.12.6	Situatie Maastricht met betrekking tot verplaatsingskandidaten.....	35
2.12.7	Sociaal statuut.....	36
2.12.8	Faciliteitenregelingen leren en ontwikkelen.....	36
2.12.9	Coachpoule.....	37
2.12.10	Methodiek Stichting Leerkracht (Community of Practice).....	37
2.12.11	Professioneel statuut.....	37
2.12.12	Wet op de onderwijstijd.....	37
2.13	Huisvesting.....	38
2.14	Inkoop.....	38
2.15	Duurzaamheid.....	39
2.16	Veiligheid en privacy.....	39
2.17	ICT.....	40
2.18	Digitalisering en automatisering.....	40
2.19	Marketing en Communicatie.....	41
3	Financieel verslag – Samenvatting jaarrekening.....	42
3.1	Inleiding.....	42
3.2	Jaarresultaat 2018.....	43
3.3	Resultaat 2018 ten opzichte van 2017.....	43
3.4	Ontwikkeling exploitatieresultaat 2018 ten opzichte van begroting 2018.....	43
3.5	Balansposities.....	44

Behorende bij onze verklaring d.d.
begroting 2018.....

21 JUN 2019.....

3.5.1	Liquide middelen	44
3.5.2	Eigen vermogen	44
3.6	Continuïteitsparagraaf	45
3.6.1	Gegevensset algemeen	45
3.6.2	Resultaatontwikkeling	45
3.6.3	Balansprognose	49
3.6.4	Toekomstige ontwikkeling aantal leerlingen en fte	49
3.6.5	Liquiditeitspositie	50
3.6.6	Toekomstige ontwikkeling Huisvesting	50
3.7	Risicoparagraaf	51
3.7.1	Gevolgen krimp	51
3.7.2	Ontwikkeling gemiddelde personeelskosten ten opzichte van de bekostiging (GPL).....	51
3.7.3	EOA-Leerlingen	52
3.7.4	Huisvesting en financiering (liquiditeit).....	52
3.7.5	Passend onderwijs.....	52
3.8	Vertaling risicoparagraaf naar sturings- en beheersingsmaatregelen	52
4	Verslag Raad van Toezicht	54
4.1	Maatregelen examen crisis VMBO Maastricht.....	54
4.2	Vergaderingen Raad van Toezicht	54
4.3	Benoemingen en terugtrekkingen	56
5.	Samenstelling bestuur en directie	58
5.1.	Raad van Toezicht.....	58
5.2	College van Bestuur	63
5.3	Centrale Directie.....	64

B. Jaarrekening

Jaarrekening 2018	65
-------------------------	----

C. Overige gegevens

1. Controleverklaring van de onafhankelijke controlerend accountant	96
2. Gegevens over de rechtspersoon	96
Vaststelling en ondertekening jaarverantwoording 2018.....	97

Voorwoord

Het jaar 2018 was voor LVO een zeer bewogen jaar, met in juni de examencrisis op VMBO Maastricht als dieptepunt. Onze organisatie en omgeving, medewerkers, leerlingen en ouders zijn diep getroffen door de examencrisis en de nasleep van de Inspectieonderzoeken die volgden. Inmiddels hebben we belangrijke stappen kunnen zetten ter verbetering van kwaliteitszorg en onderwijskwaliteit. In dit jaarverslag willen we verantwoording afleggen over de belangrijke thema's en ontwikkelingen bij LVO in negatieve én positieve zin.

In de periode na de examencrises zijn de ambities die LVO (Limburgs Voortgezet Onderwijs) nog meer versterkt. Meer dan ooit zijn we er ons van bewust dat we, samen met onze omgeving, als geen ander scherp dienen te zijn op de kwaliteit van ons onderwijs en de kwaliteit van onze organisatie. 2019 zal het jaar worden van verder herstel en constructieve samenwerking.

Hoe gaat het met de LVO-scholen in het algemeen? De meerderheid van onze 23 scholen (samen goed voor 31 locaties), voldoen aan de kwaliteitsmaatstaven van de Inspectie: zij scoren een voldoende. Hiervan zijn er twee scholen met één of meerdere afdelingen zelfs Excellent. Bij LVO zorgen ruim 2800 medewerkers dagelijks voor het onderwijs op onze scholen. De onderwijsprestaties (slagingspercentages) zitten op of nabij het landelijk gemiddelde. Echter, bij de LVO-scholen blijkt dat de havo qua slagingspercentages het minste presteert. LVO zal in de komende jaren de kwaliteit van het onderwijs verbeteren en daarbij extra aandacht geven aan de havo.

Gedurende het verslagjaar is door de scholen onverminderd hard gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Naar aanleiding van de specifieke en kwaliteitsonderzoeken van de Inspectie op elf afdelingen van onze scholen, zijn de medewerkers samen met de schoolleiding aan de slag gegaan met de verbeteropdrachten die uit de onderzoeken voortvloeiden. Deze zijn in sommige gevallen aangevuld met de verbeter suggesties van ouders, leerlingen en de ambities van medewerkers. We hebben er vertrouwen in dat deze scholen kunnen voldoen aan de verbeteropdrachten van de Inspectie van het Onderwijs en aan de opdracht die zij zichzelf gegeven hebben.

Hoewel de organisatie nog niet in rustig vaarwater is gekomen, willen we benadrukken dat onze scholen koersvast doorgaan met de realisatie van onderwijskundige ambities. Een paar voorbeelden: het proces van het masterplan voortgezet onderwijs in Maastricht ligt op koers, ontwikkelingen in adaptief leren op verschillende scholen krijgen steeds meer vorm en de eerste tienerschool is van start gegaan.

LVO heeft als uitgangspunt dat er zoveel mogelijk geld besteed kan worden aan de kwaliteit van het onderwijs bij onze scholen: kansen bieden aan leerlingen. Ook in de toekomst. Daarvoor dient onze totale begroting sluitend te zijn en de financiële huishouding gezond. We zien ook dat de leerlingendaling in Limburg steeds meer impact heeft op onze organisatie. Hoewel LVO in voorgaande jaren hierop heeft geanticipeerd, ontkomen we er niet aan om scherp te blijven sturen om de kosten en het aantal medewerkers mee te laten dalen met het leerlingenaantal. Een maatregel die de gehele organisatie raakt.

Tot slot hebben we LVO als organisatie tegen het licht gehouden. De wens om te werken naar meer zelfstandige scholen bestaat al langer en is vaker onderwerp van gesprek geweest op LVO-niveau. Zo is er sinds het voorjaar van 2018 op niveaus van RvT, CvB, directies en GMR gesproken over de wenselijkheid van een aanpassing van de organisatie (o.a. kortere lijnen, efficiënte en effectieve

processen, verbetering van het besturingsmodel). Dit proces is in een stroomversnelling gekomen door het Inspectierapport Bestuurlijk handelen van december 2018.

Onze opdracht is om kwaliteitszorg en –cultuur op orde te brengen binnen LVO. Daarvoor is nodig dat het CvB dichterbij de scholen komt te staan. In het voorjaar 2019 neemt het CvB het voorgenomen besluit om de organisatiestructuur van LVO te wijzigen. Zo komen we tegemoet aan onze eigen organisatorische voorkeuren: kortere lijnen en sterkere rollen voor de scholen. Bovendien scheppen we voorwaarden die nodig zijn om aan de opdracht van de Inspectie van het Onderwijs te kunnen voldoen.

We hebben veel gevraagd van iedereen die voor LVO werkt. Het overeind houden van onderwijskundige ambities midden in een periode van intensiever toezicht van de Inspectie van het Onderwijs, toegenomen (media-)aandacht en leerlingendaling eist inzet van al onze medewerkers en onze omgeving die meedenkt om deze vraagstukken het hoofd te bieden.

Het CvB van LVO waardeert het dat de Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van OCW actief aan het herstel meewerken, ook in 2019. Het CvB bedankt alle medewerkers voor hun inzet in 2018 en bedankt de medezeggenschapsraden, de leerlingen en de ouders voor hun betrokkenheid bij de scholen.

In 2019 willen we graag met ouders, leerlingen, medewerkers en andere partners verder bouwen aan het herstel en aan een goede en constructieve samenwerking.

Nico de Vrede, interim-voorzitter College van Bestuur

Jan Rijkers, interim-lid College van Bestuur

Hendrik Pot, interim-lid College van Bestuur

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

6

1. Organisatie

Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) is één van de grootste onderwijsbesturen van Nederland. 23¹ scholen voor voortgezet onderwijs in de provincie Limburg, van Venray tot Maastricht, vallen onder dit bestuur. Op ruim 30 locaties wordt onderwijs gegeven aan ruim 26.000 leerlingen. Met circa 2.800 medewerkers is LVO één van de grootste werkgevers in Limburg. Als groot schoolbestuur is LVO verantwoordelijk voor een gedifferentieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van voortgezet onderwijs in Limburg.

LVO behartigt en bevordert samenhangend en divers voortgezet onderwijs dat aansluit op het basisonderwijs, in het bijzonder in de provincie Limburg. LVO biedt het hele spectrum van voortgezet onderwijs: alle varianten van praktijkonderwijs tot en met het gymnasium, van bijzonder tot openbaar onderwijs en onderwijs voor anderstaligen.

1.1 Missie en visie

LVO zet zich in voor uitstekend onderwijs en scholen van alle schooltypes voor Limburgse leerlingen. De maatschappij verandert en LVO verandert mee. De komende jaren ligt het accent meer dan ooit op onze kerntaak: de kwaliteit van het onderwijs. LVO kiest ervoor om onderwijs te vernieuwen en kwaliteit te verhogen, zodat iedere leerling klaar is voor de maatschappij later. Dit betekent inzetten op maatwerk voor de individuele leerling, afgestemd op de behoeften van buiten, en persoonlijk onderwijs dat verschillen tussen leerlingen erkent en waardeert.

Maar eveneens inzetten op de medewerkers. Creativiteit, inzet en differentiatie zijn de sleutelwoorden voor zowel onderwijsgevend als onderwijsondersteunend personeel. Dit moet de kracht zijn van het Limburgs Voortgezet Onderwijs en dit is wat LVO wil laten zien: onderwijskwaliteit, tot in de diepste vezel van de organisatie.

De hoofdpodracht van LVO is het geven van onderwijs van aantoonbaar goede kwaliteit. Dit valt uiteen in drie delen:

- Uitstekend onderwijs: tevreden leerlingen en ouders;
- Onderscheidend werkgeverschap: tevreden personeel;
- Onderwijs in de maatschappij: tevreden stakeholders.

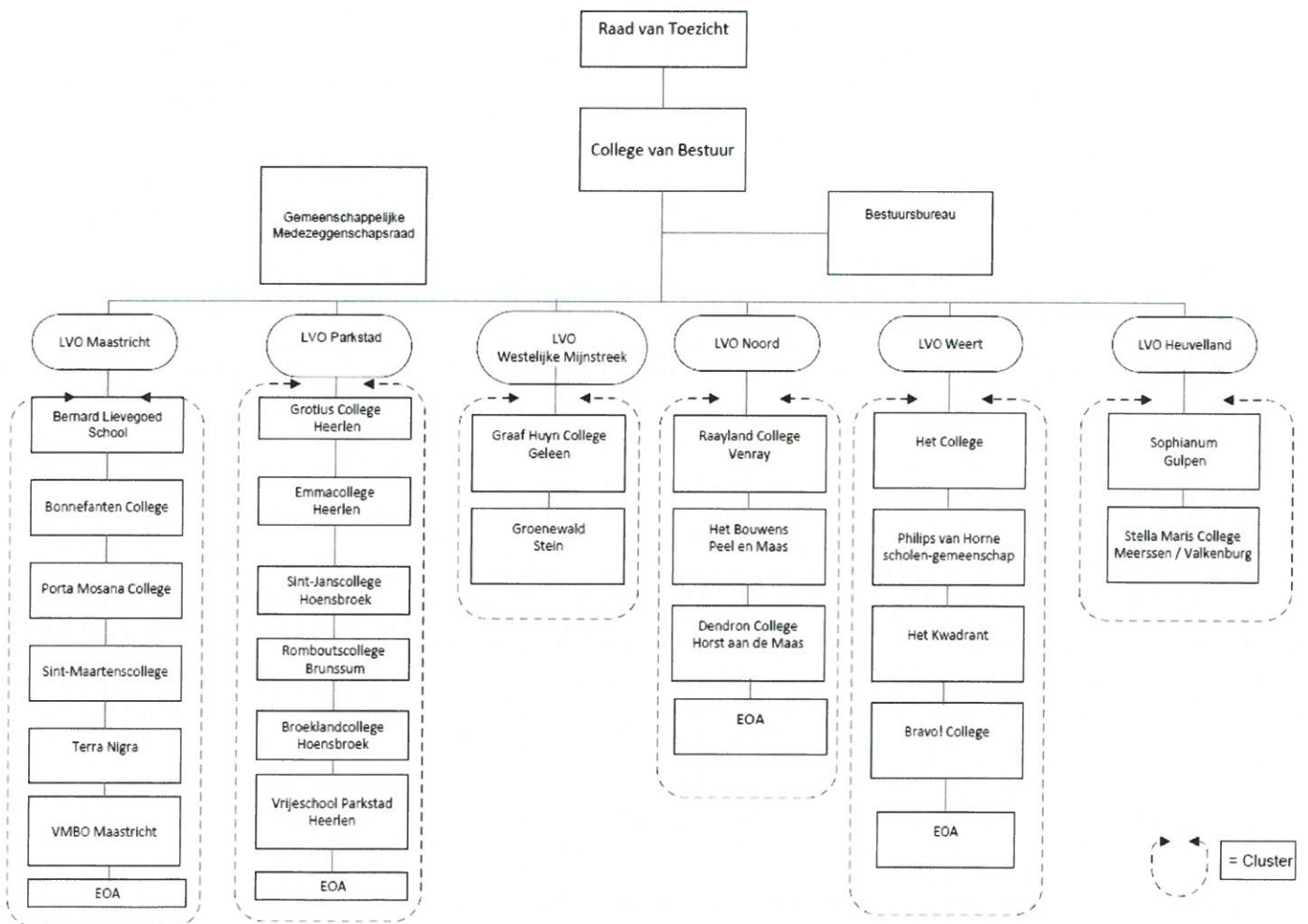
Bovenstaande is uitgebreider beschreven in de LVO Beleidsvisie 2013-2020. Het proces om te komen tot een nieuwe LVO Beleidsvisie 2020-2024 is inmiddels gestart. De kern van de huidige beleidsvisie zal hierin meegenomen worden.

¹ Deze 23 scholen, locaties voor EOA zijn niet meegeteld, vallen onder het BRIN-nummer van het World College Maastricht valt onder het BRIN-nummer van het

1.2 Structuur organisatie en scholen

De LVO-scholen zijn verspreid over heel Limburg maar zijn organisatorisch wel naar elkaar toegroeid. Zo werken alle LVO-scholen intensief samen in een cluster. Het College van Bestuur (CvB) en het bestuursbureau zijn gevestigd in Sittard. Het CvB overlegt regelmatig met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) over diverse onderwijsontwikkelingen. De Raad van Toezicht (RvT) bespreekt deze ontwikkelingen regelmatig met het CvB in verschillende overlegvormen.

Het organogram van LVO per 27 november 2018 ziet er als volgt uit:

De LVO-scholen werken vanuit de gezamenlijk vastgestelde beleidsvisie maar hebben ieder hun eigen identiteit en cultuur. Hoewel LVO een grote organisatie is, wordt ons onderwijs kleinschalig aangeboden. In een veilige omgeving ontdekken onze leerlingen hun talenten, onder begeleiding van deskundige docenten. Betrokken mensen die staan voor onderwijskwaliteit. Die er samen met ouders voor willen zorgen dat kinderen goed in hun vel zitten en het maximale uit zichzelf halen.

LVO heeft twee openbare scholen, namelijk het Grotiuscollege in Heerlen en het Porta Mosana College in Maastricht. Over deze twee scholen hebben de betrokken gemeenten en het CvB op

1.3 Toekomstige organisatieontwikkelingen: herinrichting organisatiestructuur

De wens om te werken naar meer zelfstandige scholen bestaat al langer en is vaker onderwerp van gesprek geweest op LVO-niveau. Zo is er sinds het voorjaar van 2018 op niveaus van RvT, CvB, directies en GMR gesproken over de wenselijkheid van een aanpassing van de organisatie (kortere lijnen, efficiënte en effectieve processen, verbetering van het besturingsmodel). Dit proces is in een stroomversnelling gekomen door het Inspectierapport Bestuurlijk handelen van december 2018.

Onze opdracht is om kwaliteitszorg en –cultuur op orde te brengen binnen LVO. Daarvoor is nodig dat het CvB dichter bij de scholen komt te staan. In het voorjaar 2019 neemt het CvB het voorgenomen besluit² om de organisatiestructuur van LVO te wijzigen per 1 augustus 2019. Zo komen we tegemoet aan onze eigen organisatorische voorkeuren: kortere lijnen en sterkere rollen voor de scholen. Bovendien scheppen we voorwaarden die nodig zijn om aan de opdracht van de inspectie te kunnen voldoen.

Kort gezegd houdt het voorgenomen besluit in dat we gefaseerd toewerken naar een organisatie waar sterke, eigenstandige scholen centraal staan onder leiding van rectoren/directeuren die rechtstreeks aangestuurd worden door het CvB.

De zes clusters worden teruggebracht naar drie regio's:

- regio Zuidwest wordt gevormd door Terra Nigra, Sint-Maartenscollege, Porta Mosana College, Bonnefanten College, VMBO Maastricht, Bernard Lievegoed School en Stella Maris College;
- regio Zuidoost wordt gevormd door Graaf Huyn College, Groenewald, Broeklandcollege, Emmacollege, Grotiuscollege, Romboutscollege, Sint-Janscollege, Vrijeschool Parkstad en Sophianum;
- regio Noord wordt gevormd door Het Bouwens, Dendron College, Raayland College, BRAVO! College Cranendonck, Het College, Het Kwadrant en Philips van Horne.

In elke regio zal tijdelijk één regiodirecteur worden benoemd voor de periode van 1 augustus 2019 tot uiterlijk 1 augustus 2021. Deze zal fungeren als verandermanager en daarnaast zal de regiodirecteur de taken van de centrale directie uitoefenen – waaronder het leidinggeven aan de locatiedirecteuren binnen zijn regio.

Wat is de planning van de gefaseerde herinrichting van de organisatiestructuur?

- De herinrichting start per 1 augustus 2019 als de regio's worden gevormd en de drie regiodirecteuren zijn benoemd. De functie van Centrale Directie vervalt daarmee per 1 augustus 2019.
- Met ingang van 1 september 2020 (of zoveel eerder als mogelijk) moet er een nieuwe directiestructuur zijn, waarbij elke school rechtstreeks wordt aangestuurd door een rector/directeur. De regiodirecteur vervult vanaf dat moment niet langer meer de rol van leidinggevende. Afhankelijk van de situatie kan de regiodirecteur dan eventueel nog enige tijd (maar uiterlijk tot 1 augustus 2021) een coachende/begeleidende rol vervullen ten aanzien van de nieuwe schooldirecties in de betreffende regio.

² Het voorgenomen besluit ligt ten tijde van het opstellen van de jaarverantwoording 2018 ter instemming voor bij de GMR van LVO.

Het is aan het CvB om vast te stellen of de nieuwe schooldirecties nog ondersteuning behoeven door de regiodirecteur.

- De regio-indeling vervalt tenslotte: de scholen hebben een directe lijn met het CvB.

1.4 Governance

Sinds 1 augustus 2015 kent de VO-raad een nieuwe Code voor Goed Onderwijsbestuur VO, die door de Algemene Ledenvergadering van de VO-raad is goedgekeurd. Naast de afspraken, die in de vorige code stonden, over (horizontale) verantwoording, openheid over beleid, integriteit en verantwoordelijkheden binnen de school, heeft de nieuwe code zes lidmaatschapseisen voor aansluiting bij de VO-raad opgenomen. Daarnaast kent de nieuwe code 47 richtlijnen voor goed bestuur.

LVO voldoet aan de lidmaatschapseisen, past de code toe en hanteert voor enkele richtlijnen, die het interne toezicht betreffen, het leg-uit-principe, namelijk voor de richtlijnen 28, 33 en 39. Voor de richtlijn 28 inzake de evaluatie van het interne toezicht en 33 inzake functioneringsgesprekken met de leden van de RvT geldt dat deze niet volledig overgenomen zijn, maar voldoende geborgd door een verwijzing in artikel 3, lid 3 naar artikel 25 en een aanpassing in artikel 25 zelf van het Reglement RvT. Voor richtlijn 39 inzake het tegelijkertijd bekleden van functies geldt dat leden van de RvT 'in beginsel geen' deel uitmaken van het CvB in plaats van dat ze 'niet' deel uitmaken van het CvB, waarmee wordt aangesloten bij artikel 6, lid 6 van de statuten van LVO (overbruggingsbepaling bij ontstentenis of belet CvB).

1.4.1 Schoolmanagementstatuten

In het schoolmanagementstatuut staat beschreven welke taken en bevoegdheden aan de locatiedirecteur (kunnen) worden overgedragen door de leden van de Centrale Directie, of rechtstreeks door het CvB. Het schoolmanagementstatuut is voor alle scholen gelijklopend.

Het schoolmanagementstatuut is een logisch vervolg op het managementstatuut dat vanaf juli 2014 geldt. In dit managementstatuut staat beschreven welke bevoegdheden het College van Bestuur zelf uitoefent, welke taken en bevoegdheden het mandateert aan de Centrale Directie, en welke voorschriften hierop van toepassing zijn.

Locatiedirecteuren werken, bij het uitoefenen van de hun gemandateerde taken en bevoegdheden, volgens de kaders en (beleids-)richtlijnen die door het College van Bestuur dan wel de Centrale Directie zijn gesteld. De taken en bevoegdheden, die in het (school)managementstatuut worden gemandateerd aan de Centrale Directie of de locatiedirecteur, worden uitgeoefend namens het College van Bestuur.

1.5 Medezeggenschap

De medezeggenschap van LVO is georganiseerd volgens de wettelijke regels van de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS). De GMR van LVO zorgt ervoor dat de achterban, die bestaat uit ouders, collega's en leerlingen, mee kan denken over de koers van de scholen. In 2018 is de GMR in grote lijnen in gesprek geweest over een aantal centrale thema's zoals:

- Onderwijsontwikkeling (OpMaat);
- Professioneel statuut;

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

- Formatie- en verplaatsingsproces;
- Aanbestedingen van o.a. leermiddelen/ICT, leerlingenadministratiesysteem (LAS) en elektronische leeromgeving (ELO);
- Financiering: begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021;
- Bestuurlijke benoemingen en ontwikkelingen;
- Afwikkeling problematiek VMBO-Maastricht, bijbehorend inspectierapport;
- Herstelopdrachten onderwijsinspectie;
- Huisvestingsbeleid
- Beleidsvisie 2020-2024;
- Nieuw Sociaal Statuut.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

2. Bestuursverslag

2.1 Examen crisis VMBO Maastricht

In de maand juni 2018 heeft de Inspectie van het Onderwijs onregelmatigheden geconstateerd in de schoolexamens op de vmbo-locaties van het Sint-Maartenscollege en het Porta Mosana College, die samen het VMBO Maastricht vormen. Dit heeft ertoe geleid dat de Inspectie de eindexamens van alle 353 eindexamenkandidaten ongeldig heeft verklaard. Dit besluit heeft verstrekende en zeer betreurenswaardige gevolgen gehad. Vooropgesteld voor de betreffende leerlingen die door de ontstane situatie geen recht op een diploma hadden en geruime tijd in onzekerheid hebben verkeerd over hun perspectief om alsnog voor een diploma in aanmerking te komen. Maar eveneens voor docenten en andere medewerkers van VMBO Maastricht - en indirect voor de andere LVO-scholen - heeft de ontstane situatie grote gevolgen gehad en enorme indruk gemaakt. Docenten, schoolleiding, de Centrale Directie van LVO-Maastricht, het CvB en de RvT zijn diep getroffen dat dit is gebeurd.

Meteen na het bekend worden van de problemen is door het CvB een intensief hersteltraject in gang gezet. Allereerst voor de getroffen leerlingen, door hen via een ingestelde externe examencommissie, een nieuw programma van toetsing en afsluiting en ondersteuning door een Zomerschool perspectief te bieden om alsnog het diploma te behalen. Met het vervolgonderwijs zijn afspraken gemaakt zodat ook leerlingen die na 31 augustus 2018 nog inhaaltoetsen moesten maken al met hun vervolgopleiding konden starten. Met het vervolgonderwijs zijn ook aanvullende afspraken gemaakt over de financiering.

Naast de medewerkers van het VMBO Maastricht hebben veel LVO-collega's van andere scholen met tomeloze inzet in het hersteltraject bijgedragen. Het heeft van onze eigen medewerkers, van de externe examencommissie en van de inspecteurs van het onderwijs het uiterste gevraagd. Maar mét resultaat, want uiteindelijk hebben de inspanningen ertoe geleid dat van de 353 leerlingen er 322 zijn geslaagd. Eén leerling doet gespreid examen en 30 leerlingen waren al gezakt vanwege het resultaat van hun centraal examen.

2.2 Onderzoeken Inspectie

Naar aanleiding van de geconstateerde tekortkomingen in de afsluiting van de programma's van toetsing en afsluiting bij het VMBO Maastricht heeft de Inspectie in het najaar op een aantal andere LVO-scholen specifieke onderzoeken en kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd. Op bestuursniveau is het bestuurlijk handelen onderzocht, waarvoor een in de zomer door het CvB opgestelde zelfevaluatie als basis heeft gediend. De onderzoeksrapporten zijn op 14 december 2018 gepubliceerd door het Ministerie van OCW en de Inspectie. Uit de onderzoeken blijkt dat er op een aantal scholen en op bestuursniveau tekortkomingen in de basiskwaliteit zijn. Aan deze bevindingen zijn herstelopdrachten gekoppeld. In onderstaande tabel zijn de Inspectie-oordelen op de onderzochte standaarden opgenomen. Op bestuursniveau zijn de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden 'kwaliteitszorg en ambitie' en 'financieel beheer' onderzocht. Het financieel beheer is als voldoende beoordeeld, de kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur, verantwoording en dialoog als onvoldoende.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

 astrium
onderwijsaccountants b.v.

12

	Eindoordeel* inspectie	Onderwijsproces								School-klimaat		Onderwijs-resultaten			Kwaliteitszorg en ambitie		
		OP1 Aanbod	OP2 Zicht op ontwikkeling	OP3 Didactisch handelen	OP4 Extra ondersteuning	OP5 Onderwijstijd	OP6 Samenwerking	OP7 Praktijkvorming	OP8 Toetsing en Afsluiting	SK1 Veiligheid	SK2 Pedagogisch klimaat	OR1 Resultaten maatschapp. comp.	OR2 sociale en	OR3 Vervolgsucces	KA1 Kwaliteitszorg	KA2 Kwaliteitscultuur	KA3 Verantwoording en dialoog
Kwaliteitsonderzoeken																	
Romboutscollege																	
vmbo-g/t, havo, vwo	onv	v	v	v		v			v	v				v	v	v	
Vrije School Parkstad																	
vmbo-g/t	onv	v	v	v		o						ntb		o	g	v	
VMBO Maastricht																	
zes afdelingen vmbo	zz	o	o	v		o			o	o		ntb		o	o	o	
Sophianum SG																	
vmbo-b	onv	v	o	v		v			o	v		v		o	o	v	
vmbo-k	zz	v	o	v		v			o	v		o		o	o	v	
Sint-Maartens College																	
havo	onv	o	o	v		o			v	v		v		o	o	v	
vwo	onv	o	o	v		o			v	v		v		o	o	v	
Bonnefanten College																	
vmbo-g/t	onv	v	v	v		o			o	v		ntb		o	o	v	
havo	onv	v	v	v		o			o	v		v		o	o	v	
Het Bouwens																	
vmbo-b	goed	g	g	v	v	v	g	v	v	v	g	v	v	v	g	v	
Specifieke onderzoeken																	
Raayland College																	
havo		v	v			v			v	v				o	v	v	
vmbo-b en -k		v	v			v			o	v				o	v	v	
Porta Mosana College																	
havo/vwo		v	v			o			v	v				o	v	o	
Emmacollege																	
EOA		v	v	v		v				v				v	v	v	
Dendron College																	
vmbo-b		v	v			v			v	v				v	v	v	
Grotiuscollege																	
vmbo-g/t		v	v			o			v	v				o	o	o	
havo/vwo		v	v			o			v	v				o	o	o	

* "v" is voldoende, "onv" en "o" is onvoldoende, "zz" is zeer zwak

Het CvB onderschrijft de conclusies die door de Inspectie worden getrokken en vindt het nadrukkelijk zijn verantwoordelijkheid om samen met de school, in het belang van de leerlingen, doelgericht aan de kwaliteit van het onderwijs te blijven werken en eventuele risico's die de kwaliteit van het onderwijs in gevaar zouden kunnen brengen daadkrachtig, effectief en duurzaam op te lossen.

Het vervolgtoezicht door de Inspectie is vastgelegd in negen toezichtplannen op schoolniveau (voor de zes LVO-scholen met afdelingen waar als eindoordeel van het kwaliteitsonderzoek een onvoldoende of zeer zwak is gegeven, evenals voor de drie LVO-scholen met afdelingen waar na het specifiek onderzoek een aantal standaarden onvoldoende zijn beoordeeld), in een toezichtplan op bestuursniveau en in een onderzoeksrooster waarin de data voor voortgangsgesprekken en herstelonderzoeken zijn opgenomen.

De verbeterplannen op schoolniveau en de voortgangsinformatie over die verbeteringen worden conform het desbetreffende toezichtplan en nader met de Inspectie overeengekomen afspraken aan de Inspectie beschikbaar gesteld en in de voortgangsgesprekken tussen (centrale) directie en Inspectie besproken. Het CvB ziet er vanuit zijn eindverantwoordelijkheid op toe dat deze afspraken door de scholen worden nagekomen.

Omdat op verschillende scholen tekortkomingen zijn geconstateerd op kwaliteitsstandaarden voor onderwijstijd, toetsing en afsluiting en kwaliteitszorg, heeft het CvB op deze aspecten specifieke LVO-

Benodende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

brede acties ingezet. Bij de uitvoering van deze acties wordt uitdrukkelijk gebruik gemaakt van de talrijke goede werkwijzen en de brede ervaring die binnen de LVO-scholen aanwezig is.

De inspectieonderzoeken hebben daarnaast aangetoond dat de zorg voor adequate kwaliteitsborging, op algeheel LVO-niveau moet worden verbreed naar alle kwaliteitsstandaarden. In het toezichtplan is daarom op initiatief van het CvB en na overleg met de Inspectie onder meer opgenomen dat de scholen die niet door de Inspectie onderzocht zijn, begin 2019 een zelfevaluatie op alle kwaliteitsstandaarden uit het Onderzoekskader van de Inspectie zullen uitvoeren. Deze zelfevaluaties worden in de loop van het jaar 2019 aangevuld met collegiale visitaties.

2.3 Functioneren College van Bestuur

Het CvB is gedurende het verslagjaar gefaseerd afgetreden en vervangen door een interim-bestuur.

Direct na het uitbreken van de examen crisis bij VMBO Maastricht is Marianne van Wegberg teruggetreden als lid CvB en portefeuillehouder onderwijs. (Ook Gerard Bos, in de RvT portefeuillehouder onderwijs, is teruggetreden.)

Kort daarop, 4 juli 2018, is Jan Rijkers benoemd tot interim-lid College van Bestuur VMBO Maastricht. De benoeming van Jan Rijkers is een van de maatregelen van de RvT naar aanleiding van de ontstane situatie rondom het VMBO Maastricht. Collegevoorzitter André Postema, die in deze fase de leiding had, heeft het dossier aan Jan Rijkers overgedragen. De portefeuille van Jan Rijkers is in 2019 uitgebreid naar het aandachtsgebied van alle verbetertrajecten op de scholen in relatie tot de inspectierapporten.

Op verzoek van de RvT is André Postema na het uitbreken van de crisis bij VMBO Maastricht in juni dit jaar op zijn post gebleven om leiding te geven aan de hersteloperatie en de continuïteit van de hele LVO-organisatie (23 scholen) te waarborgen. Met het behalen van het diploma van de laatste groep getroffen leerlingen van VMBO Maastricht komt de hersteloperatie in een nieuwe fase. Daarmee en vanwege de afronding van de onderzoeken van de Inspectie is het moment gekomen dat ruimte wordt gemaakt voor een nieuw bestuur. Op 26 november 2018 leggen voorzitter CvB André Postema en de voorzitter van RvT Jan Schrijen hun functie neer.

Nico de Vrede is, in de eerste instantie aangesteld als interim-lid College van Bestuur, eind november benoemd tot interim-voorzitter CvB. Om de continuïteit van de verbeterprocessen bij LVO te borgen binnen het CvB hij aanblijven tot er een nieuwe voorzitter benoemd is.

Jan Rijkers heeft in het verslagjaar als interim-bestuurder gezorgd voor de opvolging van de huidige examinering en voor een aanpak voor de verbetering van de onderwijsprocessen bij VMBO Maastricht. In 2019 is door de Inspectie bevestigd dat de afhandeling van de examen crisis correct verlopen is en dat de PTA's inmiddels op orde zijn. Het rapport waarin de Inspectie dit heeft vastgelegd is gepubliceerd in april 2019.

In december 2018 is besloten om Hendrik Pot te benoemen tot interim-lid College van Bestuur. Zijn interim-periode start per 7 januari 2019 en loopt tot 1 januari 2020. Zijn portefeuille is bedrijfsvoering in het bijzonder.

In 2019 start de Raad van toezicht de procedures voor de structurele invulling van de posities in het College van Bestuur.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

2.4 Implementatie en monitoring LVO Beleidsvisie

In de LVO Beleidsvisie (2013-2020) staat gepersonaliseerd leren centraal. Hiermee beogen de LVO-scholen maatwerkonderwijs te bieden, zodat onze leerlingen worden aangesproken én bediend op hun specifieke kwaliteiten. De scholen zijn de afgelopen jaren talrijke initiatieven gestart om dit handen en voeten te geven. Ondersteuning vanuit het LVO-brede programma Investeren in Onderwijs Ontwikkeling (IOO) en een uitstekende ICT-infrastructuur (LINC) hebben dit proces gefaciliteerd en versneld.

Met de introductie van het programma OpMaat in 2016 is de implementatie van de beleidsvisie een volgende fase ingegaan. Gedurende het verslagjaar is op de scholen, ieder op eigen wijze maar in nauwe afstemming met elkaar, hard (verder) gewerkt aan het doorvertalen van de doelstellingen in een daarop toegesneden onderwijsaanbod. De onderstaande doelstellingen bieden richting aan de scholen en tegelijkertijd ruimte om hieraan zelf invulling te geven, passend bij de visie en context van iedere school afzonderlijk:

1. Onze leerlingen hebben op school een geweldige tijd;
2. Iedere leerling voelt zich gekend en individueel begeleid;
3. Er blijven op onze scholen geen leerlingen meer zitten;
4. Er vindt na het eerste jaar geen afstroom meer plaats en opstroom naar een hoger niveau wordt maximaal bevorderd en ondersteund;
5. Onze leerlingen worden optimaal voorbereid op het eindexamen: elke leerling start met louter voldoende voor het schoolexamen met het centraal examen;
6. Het sneller en/of op een hoger niveau afleggen van een examen wordt bevorderd, evenals het examen doen in één of meerdere extra vakken;
7. Onze leerlingen maken een goed geïnformeerde keuze voor het vervolgonderwijs en zijn daarvoor uitstekend toegerust, tot uitdrukking komend in minimale uitval en switch.

Voor meer informatie over de voortgang van OpMaat in 2018, zie paragraaf 2.5.2.

2.4.1 LVO Beleidsmonitor

Met de vaststelling van de LVO Beleidsvisie (2013-2020) is de gemeenschappelijke focus van de LVO-scholen bepaald: scholen met ambitie, met het vizier gericht op de toekomst. Uitstekend onderwijs en werkgever- en werknemerschap dat nog meer aansluit op de behoeften van de moderne samenleving en de specifieke ontwikkelingen in de provincie en de regio. Een gemeenschappelijke focus op bestuursniveau die tegelijk ruimte laat voor de schoolspecifieke inkleuring. Om uitvoering te geven aan deze ambitie zijn de doelstellingen in de beleidsvisie geconcretiseerd en meetbaar gemaakt, en is de LVO Beleidsmonitor ontstaan. Inzichten vanuit de beleidsmonitor maken het mogelijk om op het daartoe geëigende niveau (bestuur, cluster, school, team/sectie, medewerker) die interventies te ontwikkelen en uit te voeren die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren. De beleidsmonitor is voor een deel gebaseerd op het actuele waarderingskader van de Inspectie van het Onderwijs en het Sectorakkoord VO 2014-2017. Ook zijn er LVO- en schoolspecifieke indicatoren in opgenomen, zoals het succes van onze leerlingen in het vervolgonderwijs. Voor het College van Bestuur is de beleidsmonitor een van de aanknopingspunten bij het gesprek over de onderwijskwaliteit op de LVO-scholen.

In het verslagjaar is de monitor in nauwe afstemming met de kwaliteitsmedewerkers op de scholen op een aantal punten aangepast. Enkele belangrijke kwaliteitsindicatoren die voortvloeien uit de verklaring d.d. 21 juni 2019 van de Inspectie van het Onderwijs over de basiskwaliteit waaraan het onderwijs op iedere school minimaal moet voldoen, is explicieter

opgenomen. In 2019 wordt dit onderdeel verder verfijnd, waarbij de 19 standaarden in het waarderingskader van de Inspectie als basis zullen dienen. Daarmee wordt het mogelijk om de uitkomsten van de zelfevaluaties op de scholen (zie hierna) een-op-een te vertalen in de schoolambities in de beleidsmonitor en in de periodieke rapportages die bestuur en schooldirecties gebruiken om de voortgang in verbetermaatregelen te kunnen volgen. Hiermee ontstaat een samenhangend geheel aan stuurinstrumenten voor het monitoren en verbeteren van de onderwijskwaliteit en de bedrijfsvoering. Komend jaar zal worden gestart met een herijking van de beleidsvisie voor de komende jaren. De hieruit volgende speerpunten zullen vervolgens worden vertaald in meetbare ambities en in de monitor worden verwerkt.

2.5 Onderwijskundige ontwikkelingen

LVO heeft in de Beleidsvisie (2013-2020) centraal gesteld uit te gaan van de mogelijkheden van de leerling en van zijn behoeften. Al onze scholen zijn in 2018 doorgegaan om op hun eigen manier gestalte te geven aan de ontwikkeling de leerling meer maatwerk in het onderwijs te bieden. Zonder uitpuittend te zijn, maken we hier een opsomming van de prestaties van enkele van onze scholen. De onderwijsontwikkelingen zijn ondersteund en gefaciliteerd door de programma's IOO en OpMaat.

Onderstaande opsomming van onderwijskundige is niet volledig, maar geeft een beeld van ontwikkelingen in 2018.

Samen met collega-schoolbesturen Dynamiek Scholengroep en Citaverde College is het Dendron College op 1 augustus 2018 met de tienerschool SOOOL 10-14 gestart. SOOOL staat voor Samen Ontdekkend Onderzoekend Ondernemend Leren. In het Nederlandse onderwijssysteem moeten leerlingen al heel jong kiezen wat ze gaan doen na de basisschool. Bij SOOOL 10-14 wordt de keuze voor een definitief VO-advies uitgesteld. Hierdoor hebben leerlingen van 10-14 jaar de tijd om zich te ontwikkelen en te ontdekken wat bij hen past. Dat doen ze bovendien in hun eigen tempo. Met persoonlijke leerroutes, coaching en begeleiding door leerkrachten van het basis- én voortgezet onderwijs worden leerlingen uitgedaagd zelf keuzes te maken. Na hun periode bij SOOOL 10-14 kunnen leerlingen kunnen doorstromen naar alle leerwegen van vmbo of naar havo. Voor de financiering wordt ervan uitgegaan dat de leerlingen, afhankelijk van hun leeftijd, als het ware nog deel uitmaken van het po-onderwijs dan wel vo-onderwijs.

Een aantal scholen van LVO Parkstad (het Romboutscollege, het Broeklandcollege, het Emmacollege en het St. Janscollege) heeft de handen ineengeslagen voor de ontwikkeling van een nieuw onderwijsconcept in Parkstad: Compass. De leerlingen werken in Compass met een gepersonaliseerde leerroute. Compass is gehuisvest in het gebouw van het Romboutscollege in Brunssum. Door Compass aan te bieden, kan in gemeente Brunssum het voortgezet onderwijs voorlopig behouden worden. De eerste Compass-leerlingen zijn per schooljaar 2018/2019 van start gegaan.

Gedurende het verslagjaar is het Sint-Janscollege te Hoensbroek, na een visitatie door Nuffic de Nederlandse organisatie voor internationalisering in onderwijs, officieel tto-senior school geworden. Dit houdt in dat het Sint-Janscollege tot en met de bovenbouw tto-onderwijs kan aanbieden.

In 2018 ontving, voor de derde achtereenvolgende keer, Het Bouwens in Panningen het predicaat 'Excellente School vmbo-basis'. Het predicaat Excellente School mag drie jaar gevoerd worden en is toegekend door de inspecteur-generaal van het onderwijs op basis van de adviezen van de Jury Excellente Scholen. Met Big Picture Learning biedt de school sterke, persoonlijke begeleiding waarbij vanaf de start wordt uitgegaan van de interesse en leerbehoefte van de leerling. Hierdoor zijn

leerlingen een stuk hoger gemotiveerd om naar school te gaan en is de vraag naar ondersteuning door deze leerlingen met maar liefst 80% afgenomen.

Tevens is in het verslagjaar het Dendron College in Horst uitgeroepen tot 'superschool' in het jaarlijkse scholenonderzoek van weekblad Elsevier.

LVO beoogt door middel van een aanbesteding toegang tot lesmateriaal te verschaffen dat differentiatie en maatwerkonderwijs stimuleert. Hierbij spelen digitale en interactieve leermiddelen een steeds grotere rol. Het aanbod en gebruik van lesmateriaal moet daarmee flexibeler worden. De aanbesteding is gerealiseerd in 2018.

Daarnaast voorziet LVO in de veranderende behoefte aan fysieke voorzieningen ontwikkelingen in onderwijs met zich meebrengen. Daarin wordt samengewerkt met gemeentebesturen.

Tot slot, is in 2018 besloten dat er, om onderwijskwaliteit en -ontwikkelingen naar een hoger niveau te tillen en beter te verankeren in de organisatie, op het bestuursbureau in 2019 twee beleidsadviseurs Onderwijs komen. Zij ondersteunen zowel de scholen als het CvB.

2.5.1 Programma Investeren in de Ontwikkeling van het Onderwijs (IOO)

De afgelopen jaren heeft LVO via het programma IOO geïnvesteerd in middelen voor de scholen waarmee zij aan onderwijsontwikkeling konden werken. IOO is gestart in 2014 en afgerond per 1 augustus 2018. Bij de afronding van een omvangrijk programma is het niet meer dan logisch om verantwoording af te leggen over de behaalde resultaten. Na de tussenevaluaties in de afgelopen jaren, is daarom in 2018 ingezet op een breed onderzoek onder alle LVO-medewerkers en een aantal leerlinggroepen om op te onderzoeken wat de resultaten zijn van de inspanningen van de afgelopen vier jaren.

De opbrengsten uit het programma IOO worden meegenomen en in samenhang gebracht in het programma OpMaat. Het programma is afgesloten met een eindrapportage. Een korte samenvatting uit de eindrapportage:

Het programma IOO is gefinancierd vanuit het Nationaal Onderwijs Akkoord (NOA) aangevuld met eigen middelen. De totale begroting bedraagt circa 25 miljoen Euro. Hiervan is ruim 18 miljoen Euro gerealiseerd aan de uitvoering van o.a. 37 innovatieve opdrachten, studiefaciliteiten voor 330 medewerkers, kennisdeling en programmabeheer.

Op programmaniveau zijn drie doelen benoemd:

1. De onderwijsontwikkeling is gestart;
2. De onderwijsontwikkeling is geborgd;
3. Het lerende vermogen van de organisatie is geborgd.

Wat hebben we gerealiseerd en wat kunnen we concluderen na vier jaar investeren in onderwijsontwikkeling?

Wat merken onze leerlingen in de praktijk van het programma IOO (Investeren in Ontwikkeling van Onderwijs)?

Om daar inzicht in te krijgen, hebben we in het verslagjaar een breed onderzoek uitgezet onder onze leerlingen en docenten. Conclusies: de docenten hebben een positief beeld van de toename van de vaardigheden van de leerlingen die deel hebben genomen aan nieuwe vormen van onderwijs. Denk

daarbij aan: eigenaarschap van het leerproces, probleemoplossend vermogen en 'zelfstandig keuzes kunnen maken'.

Leerlingen ervaren o.a. het volgende:

- Hogere motivatie;
- Hogere waardering voor leraren en school;
- Meer plezier in de les;
- Ervaren meer lesvariatie;
- Ervaren meer vrijheid om te kiezen;
- Minder moeite met het selecteren van belangrijk informatie;
- Een grotere bereidheid hard te werken en doelen te bereiken.

En wat zien we o.a. in de organisatie als het gaat om de genoemde programmadoelen?

1. De onderwijsontwikkeling is op nagenoeg alle scholen van LVO gestart.
  - 48% van de docenten heeft de afgelopen 4 jaar gewerkt met nieuwe vormen van onderwijs.
2. De onderwijsontwikkelingen worden geborgd.
  - 87% van de respondenten geeft aan dat de onderwijsontwikkelingen structureel zijn;
  - 73% geeft aan dat onderwijsontwikkeling onderwerp van gesprek is met de leidinggevende;
  - 94% geeft aan dat onderwijsontwikkeling onderwerp van gesprek is in het team.
  - We kunnen nog niet stellen dat alle onderwijsontwikkelingen geborgd zijn, maar er wordt geïnvesteerd in borging.
3. We zijn als organisatie aan het leren
  - Ongeveer driekwart ziet een toename aan ontwikkelmogelijkheden en stimulering van ontwikkeling in de organisatie;
  - 60,3 % is actief betrokken is bij onderwijsontwikkeling, daarnaast is 16.4% nog op een andere manier betrokken. In totaal betreft het 76,7% van de respondenten.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium¹⁸
onderwijsaccountants b.v.

2.5.2 Programma OpMaat

In de tweede helft van 2016 is LVO gestart met dit programma dat in het verlengde ligt van de LVO Beleidsvisie (2013-2020). Met het programma OpMaat voorziet LVO in haar ondersteunende rol om maatwerkonderwijs te realiseren. Het programma heeft tot doel de scholen, het primair proces, te ondersteunen bij het structureel en consistent verder verbeteren van het onderwijs en bij de keuzes die scholen daarbij maken. Het ondersteunt de scholen bij het behalen van de doelstellingen die LVO gesteld heeft, die richting bieden aan de scholen en tegelijkertijd ruimte om hieraan zelf invulling te geven, passend bij de visie en context van iedere school afzonderlijk.

De doelstellingen van OpMaat die richting geven aan het te ontwikkelen maatwerkonderwijs in de scholen:

1. Onze leerlingen hebben op school een geweldige tijd;
2. Iedere leerling voelt zich gekend en individueel begeleid;
3. Er blijven op onze scholen geen leerlingen meer zitten;
4. Er vindt na het eerste jaar geen afstroom meer plaats en opstroom naar een hoger niveau wordt maximaal bevorderd en ondersteund;
5. Onze leerlingen worden optimaal voorbereid op het eindexamen: elke leerling start met louter voldoende voor het schoolexamen met het centraal examen;
6. Het sneller en/of op een hoger niveau afleggen van een examen wordt bevorderd, evenals het examen doen in één of meerdere extra vakken;
7. Onze leerlingen maken een goed geïnformeerde keuze voor het vervolgonderwijs en zijn daarvoor uitstekend toegerust, tot uitdrukking komend in minimale uitval en switch.

Afgelopen verslagjaar was het tweede jaar van het programma OpMaat. Vanuit het programma is een cultuurverandering in gang gezet op de scholen. Een verandering, waarin bewuster wordt gekeken naar maatwerkonderwijs en de interventies die op schoolniveau ingezet worden om de doelstellingen van OpMaat te bereiken.

Het programma heeft zich het afgelopen jaar opgesteld als ondersteuner. Aan scholen zijn handreikingen en producten aangeboden waarvan gebruik gemaakt kan worden. De concrete acties zijn op school- en clusterniveau belegd. Het programmamanagement heeft als belangrijkste rol het signaleren van trends, waar nodig voorstellen doen tot het bijsturen op koers, tempo en kwaliteit van het programma.

In het verslagjaar is het uitvoeringsplan voor OpMaat verder uitgewerkt en uitgerold. Onderstaande de belangrijkste resultaten.

Programmalijs Digitale leermiddelen heeft concrete stappen gezet als het gaat om ondersteuning te bieden in adaptief leren en het gebruik van digitale leermiddelen te ondersteunen. Vanuit de OpMaat ondersteuningslijn Leermiddelen zijn met diverse aanbieders van (digitale) leermaterialen raamovereenkomsten gesloten.

Op dit moment zijn raamovereenkomsten gesloten met VO-content, Learnbeat, LessonUp en Quayn. Deze partijen zijn geselecteerd door de Werkgroep Content, waarin alle LVO-clusters vertegenwoordigd zijn. Voorafgaand heeft de werkgroep een uitgebreide inventarisatie gemaakt en gesprekken gevoerd op scholen. Daaruit kwam naar voren dat het wenselijk is om een beperkt aantal partijen te kiezen die goed met elkaar samenwerken en koppelen, zodat kennisdeling makkelijk wordt.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

19

Wat zijn de opbrengsten voor de organisatie?

- Gunstige prijsafspraken voor alle scholen van Stichting LVO;
- Makkelijk te kunnen koppelen tussen de platforms van deze aanbieders en onze ICT-systemen;
- Delen wordt eenvoudiger; docenten kunnen makkelijk zoeken naar leermateriaal dat andere LVO-collega's hebben gemaakt of gedeeld bij deze partijen;
- Borging van privacy en persoonsgegevens;
- Vaste afspraken en prijzen te hanteren voor eventuele extra scholing, indien daar behoefte aan is. Continuïteit te garanderen; leermaterialen die wij ontwikkelen bij deze aanbieders blijven altijd eigendom van de Stichting en kunnen overgedragen worden naar een andere aanbieder;
- Het staat scholen vrij om met andere aanbieders van leermiddelen samen te werken. Voor de partijen waarmee een raamovereenkomst is gesloten geldt dat het starten met het gebruik van digitale leermiddelen extra makkelijk is doordat al gekoppeld is met LVO.

In het verslagjaar zijn tevens de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Gestart met onderzoeken naar op welke wijze (wetenschappelijk) onderzoek gebruikt kan worden als wezenlijk onderdeel van de kwaliteitscyclus en bijbehorende kwaliteitsbeleid passend bij een professionele organisatie als LVO;
- Een kader voor professionalisering en bijbehorende facilitering is opgesteld;
- Kernpunten: het behalen van een 1e graad of 2e graad lesbevoegdheid en (team)scholing rond adaptief onderwijs;
- De collegiale visitatierondes zijn positief geëvalueerd en in 2018 is besloten om visitaties structureel in te zetten binnen LVO als onderdeel van de kwaliteitszorg.

Afgelopen jaar is vanuit het programma een mooi en gevarieerd ondersteuningsaanbod beschikbaar gekomen. We hebben moeten constateren dat scholen en clusters relatief weinig gebruik maken van de mogelijkheden tot ondersteuning. Dit heeft geleid tot temporiseren in het nieuwe uitvoeringsprogramma voor schooljaar 2018-2019 om zo met de scholen de tijd te nemen het gesprek te voeren over wat scholen aan ondersteuning nodig hebben bij het realiseren van de doelstellingen van OpMaat. Dit traject loopt parallel aan het opstellen van de nieuwe beleidsvisie van LVO 2020-2024. Implementatie van OpMaat op schoolniveau is een van de vier pijlers onder de beleidsvisie.

2.5.3 Internationalisering

Werken aan internationalisering heeft voordelen. Leerlingen worden niet alleen beter in een andere taal, maar doen andere en internationale competenties op. Veel LVO-scholen doen in meer of mindere mate aan internationalisering en in op verschillende manieren:

- versterkt talenonderwijs;
- tweetalig onderwijs (tto);
- aandacht voor uitwissingen voor leerlingen en/of docenten.

In tweetalig onderwijs wordt minimaal de helft van de vakken in het Engels gegeven. De leerlingen spreken Engels bij vakken als geschiedenis, aardrijkskunde en gymnastiek. De tweede taal is niet alleen de instructietaal, maar ook de communicatietaal. De docenten spreken Engels onder de leerlingen, en de leerlingen doen dat onderling.

Gedurende het verslagjaar is het Sint-Janscollege te Hoensbroek, na een visitatie door Nuffic de Nederlandse organisatie voor internationalisering in onderwijs, officieel tto-senior school geworden. Tweektalig onderwijs wordt ook gegeven op Het College Weert, Philips van Horne en het Porta Mosana College Maastricht.

Zonder uitpuittend te zijn, noemen we een aantal van onze scholen die aan internationalisering doen.

Versterkt talenonderwijs (Duits en/of Engels) wordt op meerdere LVO-scholen gegeven en wordt afgesloten met examens van externe instituten als Anglia, Goethe of Delf scolaire. Terugkerende uitwisselprogramma's met scholen in het buitenland worden o.a. door het Broekland College in Hoensbroek al jaren georganiseerd. Het Sophianum in Gulpen is bijvoorbeeld een Elosschool. (Dat wil zeggen dat alle leerlingen in de onderbouw moeten voldoen aan een aantal criteria op het gebied van internationalisering.)

Daarbovenop bevinden de meeste LVO-scholen zich in de Euregio. Uitwisselingen met Duitse scholen en onderwijsprojecten, bijvoorbeeld het Euregio Leest project, zijn onderdeel van het curriculum. De scholen van LVO-Parkstad besteden relatief veel aandacht aan Euregionaal onderwijs.

Ook internationale onderwijssamenwerking in Erasmus+ projecten zijn gerealiseerd. Zo neemt VMBO Maastricht deel aan het internationaliseringsproject "Our Europe: a common past, a shared future". In het kader van dit project zal de school in 2019 gastheer zijn voor een uitwisseling met scholieren uit verschillende Europese landen.

Het United World College Maastricht biedt bovendien internationaal onderwijs voor leerlingen in kleuter, basis en voortgezet onderwijs. Bij UWC Maastricht zijn er meer dan 85 nationaliteiten vertegenwoordigd onder de ruim 700 leerlingen. Met enige regelmaat ontvangt het UWC leerlingen van andere LVO-scholen om hen te betrekken bij het internationale karakter van de school.

2.5.4 Toekomstige ontwikkelingen onderwijs

Als het gaat om toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, dan worden deze in verschillende delen van het jaarverslag besproken. In deze paragraaf benoemen we kort de belangrijkste ontwikkelingen en noemen de relevante verwijzingen naar andere delen in het jaarverslag.

Toekomstige ontwikkelingen in onze organisatie zijn niet los van elkaar te zien. De leerlingendaling heeft impact op de gehele stichting, op onderwijsgebied en op het gebied van bedrijfsvoering. Voor ontwikkelingen op organisatorisch vlak verwijzen we u naar de herinrichting van de organisatie van LVO, zoals beschreven in 1.3. Op het gebied van visie refereren we aan de te ontwikkelen LVO Beleidsvisie 2020-2024, waarvoor het proces inmiddels is gestart (Zie 1.1.) De nieuwe beleidsvisie zal invloed hebben op de ontwikkeling en prioriteiten in de uitvoering van het programma OpMaat, in 2.5.2 opgenomen.

Het is duidelijk dat LVO meer dan ooit werkt aan de kwaliteit van het onderwijs, enerzijds aan de hand van de toezichtsplannen die met de Inspectie van het Onderwijs zijn vastgelegd, anderzijds vanuit de huidige LVO Beleidsvisie en OpMaat. De betreffende ontwikkelingen zijn beschreven vanaf 2.1.

De toekomstige ontwikkelingen die relevant zijn aan bedrijfsvoering en op financieel gebied als gevolg van o.a. de leerlingendaling zijn opgenomen in het Financieel verslag 2018, vanaf 6.1.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

2.6 Onderwijsprestaties

LVO gebruikt voor het volgen van de onderwijsprestaties diverse indicatoren. De basiskwaliteit wordt beoordeeld en bewaakt aan de hand van de kwaliteitsgebieden en de standaarden van de Inspectie van het Onderwijs. Aanvullend worden in lijn met de beleidsvisie een aantal LVO-specifieke, op het bevorderen van maatwerkonderwijs gerichte, doelstellingen nagestreefd. Voor deze OpMaat-ambities zijn eveneens meetbare indicatoren vastgesteld. Deze zijn opgenomen in de beleidsmonitor en de voortgang wordt via de Planning & Controlcyclus gevolgd. Hieronder wordt op enkele van deze indicatoren ingegaan. Achtereenvolgens komen de onderwijsresultaten, de slagingspercentages en de leerlingentevredenheid aan bod.

2.6.1 Inspectiebeoordeling onderwijsresultaten

Voor het beoordelen van de onderwijsresultaten hanteert de Inspectie van het Onderwijs de volgende vier indicatoren:

- Onderwijswijziging in het 3e leerjaar ten opzichte van het basisschooladvies;
- Onderbouwsnelheid;
- Bovenbouwsucces;
- Gemiddeld examencijfer.

In de meest recente rapportage van de onderwijsresultaten heeft de Inspectie van het Onderwijs de resultaten van 58 van de 66 onderwijssoorten waarvoor een beoordeling is afgegeven als voldoende beoordeeld. De driejaargemiddelden voor de onderbouwsnelheid, het bovenbouwsucces en het gemiddeld examencijfer zijn gebaseerd op de resultaten tot en met schooljaar 2017-2018. Die voor de onderwijspositie op de resultaten tot en met schooljaar 2018-2019. Onderstaande tabel geeft de 8 onderwijssoorten weer waarvan de resultaten onvoldoende zijn. De betreffende scholen voeren gerichte verbetertrajecten uit om de doorstroom en de examenresultaten te verbeteren. Het CvB ziet vanuit zijn verantwoordelijkheid nauwlettend toe op de voortgang en het bereikte effect.

School	Onderwijssoort
Sint-Maartenscollege	vmbo basis en kader
Sophianum	vmbo kader
Grotiuscollege	vmbo g/t en havo
Romboutcollege	vmbo g/t en vwo
Stella Maris College	havo

2.6.2 Slagingspercentages in schooljaar 2017-2018

De slagingspercentages vormen een belangrijke indicator voor de onderwijsprestaties.

Het merendeel van onze scholen heeft in het schooljaar 2017-2018 boven het landelijk gemiddelde gepresteerd. De oorzaken van verbeterde of verslechterde slagingspercentages zijn divers van aard en kunnen per school verschillen. Scholen die negatief afwijken, stellen alles in het werk om de oorzaken te achterhalen en de juiste maatregelen te nemen om de slagingspercentages (weer) op of boven het landelijk gemiddelde te krijgen. In onderstaand tabellen is de meerjarige ontwikkeling van de slagingspercentages afgezet tegen de landelijke gemiddelden per onderwijssoort en zijn de slagingspercentages per school over het schooljaar 2017-2018 opgenomen.

In schooljaar 2017-2018 hebben op de scholen van LVO 5.575 leerlingen eindexamen gedaan. Daarvan zijn er 5.048 geslaagd (91%).

	2012/ 2013		2013/ 2014		2015/ 2016		2016 /2017		2017/ 2018	
	LVO	Landelijk	LVO	Landelijk	LVO	Landelijk	LVO	Landelijk	LVO	Landelijk
Vmbo Basis	94	97	96	97	97	98	98	98	98	98
Vmbo Kader	94	93	97	95	94	96	96	96	94	95
Vmbo G/T	95	91	96	94	94	94	94	93	93	93
Havo	90	88	86	88	89	89	85	87	85	88
Vwo	94	92	94	92	91	91	89	91	91	92

LVO Noord

	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-(g)t	havo	vwo
Het Bouwens	100	100	98	74	90
Dendron College	100	97	96	88	92
Raayland College	100	98	93	85	91

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

LVO Weert

	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-(g)t	havo	vwo
Het College			100	100	93
Philips van Horne			91	84	
Het Kwadrant Techniekopleiding (vakmanschaps- route)	100	91			
Het Kwadrant	100	93			
BRAVO! College			100		

**LVO Westelijke
Mijnstreek**

	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-(g)t	havo	vwo
Groenewald	100	98	97	90	94
Graaf Huyn College	100	97	95	88	88

LVO Parkstad

	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-(g)t	havo	vwo
Emmacollege	96	95	100		
Broeklandcollege			95		
Romboutscollege			80	77	71
Grotiuscollege			82	68	85
Sint-Janscollege				83	91

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

24

LVO Maastricht

	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-(g)t	havo	vwo
Bonnefanten College			90	90	
Sint-Maartenscollege	86	78	94	93	89
Porta Mosana College	97	89	93	85	97
Bernard Lievegoedschool			84	86	90

LVO Heuvelland

	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-(g)t	havo	vwo
Sophianum	100	86	94	96	97
Stella Maris	100	100	92	89	87

Praktijkonderwijs

Hoeveel procent van de uitgestroomde leerlingen praktijkonderwijs behaalde een diploma en/of certificaat in 2017-2018?

	Niveau 1/entree	(Branche) certificaten	Boris Praktijkverklaring
Terra Nigra Maastricht	0	9,7	25,8
Raayland College Venray	0	0	100
Het Kwadrant Weert	2,5	0	57,5
Grotiuscollege Heerlen	23,8	35,7	71,4

2.6.3 Leerlingtevredenheid, schoolklimaat en veiligheid

Jaarlijks worden op alle scholen tevredenheidsenquêtes onder zowel leerlingen als ouders afgenomen. Vanwege het belang van deze vorm van feedback heeft LVO ervoor gekozen om naast de algemene tevredenheid een gerichte meting van de maatwerkambities in de beleidsvisie in te richten. Daarmee is het vanaf schooljaar 2017-2018 mogelijk om de beleving van leerlingen en ouders op de volgende ambities te meten:

- Iedere leerling voelt zich gekend en individueel begeleid;
- Iedere leerling heeft op school een geweldige tijd waarin zijn/haar talenten optimaal worden aangesproken en ontwikkeld;
- Leerlingen maken een goed geïnformeerde keuze voor het vervolgonderwijs en zijn daartoe uitstekend toegerust.

De enquêtes geven waardevolle feedback over aspecten van de onderwijskwaliteit en stellen de scholen in staat om daar hun onderwijskundig beleid op aan te passen. De school(jaar)plannen geven

aan hoe zij dat doen. Zo nemen veel scholen initiatieven ter versterking van het didactisch handelen, in relatie tot meer individuele begeleiding en het benutten van kansen en talenten. Om leerlingen meer uit te dagen en te stimuleren om zelf eigenaar te worden van het eigen leerproces, wordt door veel scholen steeds meer gebruik gemaakt van het aanbieden van persoonlijke leertijd en coaching door mentoren.

Uit de tevredenheidsmetingen in schooljaar 2017-2018 blijkt dat de algemene tevredenheid van leerlingen en ouder binnen nagenoeg alle scholen voldoende is. In lijn met de landelijke trend heeft vooral de ontwikkeling binnen de havo extra aandacht nodig. Op het gebied van uitdagend en eigentijds onderwijs scoren de LVO-scholen gemiddeld goed ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Brede vorming is op een aantal scholen een aandachtspunt.

Ten aanzien van schoolklimaat en veiligheid presteren de meeste scholen voldoende. Wel behoeft de verbetering van het welbevinden van leerlingen op relatief veel scholen extra aandacht.

2.6.4 OpMaat-indicatoren

Met ingang van schooljaar 2016-2017 wordt met een aantal indicatoren op schoolniveau gevolgd hoe de scholen presteren op de ambities die LVO zich in het kader van de beleidsvisie en het programma OpMaat heeft gesteld. Hierbij wordt onder meer ingezoomd op de waardering van leerlingen en ouders op specifieke aan OpMaat gelieerde tevredenheidsaspecten, het bevorderen van de opstroom naar een hogere onderwijssoort en het terugbrengen van de afstroom naar een lagere onderwijssoort. Ook wordt in toenemende mate gevolgd in hoeverre leerlingen in staat worden gesteld en gestimuleerd om op een hoger niveau of versneld examen te doen en wordt de aansluiting op het vervolgonderwijs met behulp van enkele kwaliteitsindicatoren inzichtelijk gemaakt.

Alle scholen van LVO zijn aangesloten bij Scholen op de Kaart, het vroegere Vensters voor Verantwoording. Via Scholen op de Kaart kunnen belangstellenden relevante informatie vinden over schoolbeleid, slagingspercentages per onderwijsstroom, aantal leerlingen en nog veel meer. Voor de resultaten per school wordt daarom verwezen naar www.scholenopdekaart.nl.

2.7 Leerlingen

In 2018 hebben de LVO-scholen samen 26.218 bekostigde leerlingen. De krimp is in 2018 goed merkbaar op alle scholen. Het aantal leerlingen loopt de komende jaren sterker terug als gevolg van de bevolkingskrimp. Volgens de prognoses dalen de leerlingenaantallen per jaar gemiddeld met circa 2,5 procent. En dat betekent minder inkomsten. De kosten nemen daarentegen niet evenredig af. Alhoewel hier reeds vroegtijdig op is geanticipeerd, zijn er diverse factoren die dergelijke krimp tot een pijnlijk proces maken. Kosten verbonden aan ondersteunende processen en materiële voorzieningen dalen niet vanzelf mee met de leerlingendaling en leggen zonder scherpe bijsturing een steeds groter beslag op de beschikbare middelen. LVO zal alert blijven op mogelijkheden voor kostenbesparing.

2.7.1 Vavo-leerlingen

Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) is gesubsidieerd onderwijs voor leerlingen die 18 jaar of ouder zijn. 16- en 17-jarigen kunnen ook deelnemen, als dat voor hen een passende vorm van onderwijs is. Het is toegankelijk voor leerlingen van vmbo-tl, havo en vwo. In het verslagjaar heeft

LVO in totaal 305 vavo-leerlingen, waarvan er 174 geplaatst zijn bij ROC Leeuwenborgh. We werken ook samen met Gilde Opleidingen, Arcus College, Summa College, ter AA, Horizon College en ROC Nijmegen. De overige 131 leerlingen zijn geplaatst bij één van de genoemde opleidingsinstituten.

Onderstaande tabel biedt het overzicht voor het schooljaar 2017-2018 per 1 oktober 2017.

School		Leeuwenborgh	Gilde	Arcus	Summa College	Ter AA	Horizon College	ROC Nijmegen	Totaal
Sophianum	01GL	4		2					6
Stella Maris	20IS	30							30
Terra Nigra	26HL								0
Maartens	27ZH	41		1			1		43
Bonnefanten	27ZJ	41		1					42
Porta Mosana	27VG	46							46
Bouwens	20LL		16			2			18
Raayland	25FY		9					1	10
Dendron	25GF		12						12
Grotius	02DF	5		30					35
Sint-Jans	16SL			14					14
Rombouts	18DO			20					20
Emma	05FJ			5					5
Het College	02ZR				5				5
Philips van Horne	18DD		1		8			1	10
Graaf Huyn	19PV	5		2					7
Groenewald	20KA	2							2
		174	38	75	13	2	1	2	305

2.7.2 Voortijdig schoolverlaten (VSV)

Limburgse scholen en gemeenten zijn verantwoordelijk voor het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Sinds 2016 heeft LVO niet meer de rol van contactschool (coördineren en aanjagen) voor VSV voor heel Limburg. Deze rol is overgenomen door SVO|PL voor Zuid-Limburg en door Gilde Opleidingen voor Noord- en Midden-Limburg.

Limburg is in dit kader opgedeeld in twee grote regio's: RMC-regio 38, dat Noord- en Midden-Limburg omvat, en RMC-regio 39 voor heel Zuid-Limburg.

RMC-regio 38

In RMC-regio 38 is het aantal vsv'ers (vo en mbo) gestegen van 1,55% in schooljaar 2016-2017 naar 1,82%* in schooljaar 2017/2018. Landelijk was het percentage vsv'ers 1,89%. Dit betekent dat RMC 38 nog steeds onder het landelijk gemiddelde zit.

In het voortgezet onderwijs steeg het aantal vsv'ers in deze regio van 0,55% in schooljaar 2016/2017 naar 0,65%* in schooljaar 2017/2018. Dit betekent dat de uitval in het vo gestegen is en dat het vsv-percentage boven het landelijk vo-percentage gemiddelde ligt van 0,51%.

Behorende bij onze verklaring d.d.
21 JUN 2019

RMC-regio 39

In RMC-regio 39 is het aantal vsv'ers (vo en mbo) licht gedaald van 2,28% in schooljaar 2016/2017 naar 2,26%* in schooljaar 2017/2018. Landelijk was het percentage vsv'ers 1,89%. Dit betekent dat RMC 39 nog steeds boven het landelijk gemiddelde zit.

In het voortgezet onderwijs steeg het aantal vsv'ers in deze regio van 0,82% in schooljaar 2016/2017 naar 0,85%* in schooljaar 2017/2018. Dit betekent dat de uitval in het vo licht gestegen is en dat het vsv-percentage boven het landelijk vo-percentage gemiddelde ligt van 0,51%.

* dit zijn voorlopige cijfers voor 2017/2018

Op de website www.aanvalopschooluitval.nl van het Ministerie van OCW is het instrument vsv-verkenner te vinden. Hier kan men op regioniveau en op schoolniveau zien hoe groot het aantal vsv'ers is.

2.7.3 Eerste Opvang Anderstaligen

In het kader van de Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) wordt onderwijs gegeven aan anderstalige leerlingen in de clusters LVO Maastricht, LVO Parkstad, LVO Weert en LVO Noord. In schooljaar 2018-2019 heeft LVO Weert de onderwijslocatie op AZC Cranendonck heropend waardoor Stichting LVO nu 5 fysieke locaties heeft waar EOA-onderwijs wordt geboden.

Hoewel de instroom van anderstalige leerlingen licht stijgt, is dit niet direct merkbaar in de scholen. Dit valt te verklaren door de vertraging welke een asielpcedure oploopt op dit moment. Er zijn meer leerlingen gekomen welke in afwachting zijn van het al dan niet status verkrijgen, ten koste van statushoudende leerlingen. Op de vier EOA-locaties werken ongeveer 60 collega's.

2.8 Kwaliteitszorg – elke dag een beetje beter

In het afgelopen jaar is op diverse manieren ingezet op een verdere versterking van de kwaliteitszorg. De nadrukkelijke insteek is dat kwaliteitszorg geen doel op zich is maar een middel om continue verbetering van resultaten te stimuleren. Zowel op het gebied van het onderwijs als de bedrijfsvoering.

Vanuit die optiek dient de wijze waarop kwaliteitszorg wordt ingericht zowel op bestuurs- als op cluster- en schoolniveau bij te dragen aan inzicht in waar de scholen staan en in mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering. Onze scholen zijn zelf verantwoordelijk voor een goed werkend kwaliteitssysteem binnen de school. Op het niveau van LVO bedenken we samen met de scholen instrumenten en processen om dat te ondersteunen. Een professionele kwaliteitscultuur waarin de focus op continu verbeteren een vanzelfsprekendheid is, is hierbij een randvoorwaarde.

Aan de hand van het Onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs beoordelen de scholen de basiskwaliteit van hun onderwijs. Aanvullend worden de kwaliteitsindicatoren in de beleidsmonitor gebruikt. Naast de gezamenlijke ambities worden de scholen nadrukkelijk uitgedaagd om vanuit de eigen onderwijskundige visie en identiteit school-specifieke doelstellingen te benoemen. Uitwerking vindt plaats in het meerjarig schoolplan en het schooljaarplan. Om de kwaliteit van deze plannen te verbeteren, krijgen de scholen vanuit het College van Bestuur handvatten om de bij grote verandering d.d.

21 JUN 2019

28
astrium
onderwijsaccountants b.v.

steeds vaker van nature gedeeld. De zelfevaluaties van de scholen gaan daar bovendien een extra impuls aan geven.

Daarnaast worden door de scholen, om kwaliteit te meten en te beoordelen, diverse andere methoden ingezet, variërend van functioneringsgesprekken met medewerkers tot lesbezoeken en tevredenheidsenquêtes onder leerlingen, ouders en medewerkers.

In het afgelopen jaar is een samenhangende beschrijving van het LVO-brede stelsel van kwaliteitszorg opgesteld. Deze geeft aan hoe docenten, teamleiders, schoolleiding, bestuur en (intern) toezicht zich houden op (de borging van) de onderwijskwaliteit. Voor de gekozen inrichting hebben de nationaal geldende standaarden voor het kwaliteitsgebied 'Kwaliteitszorg en Ambitie' in het Onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs nadrukkelijk model gestaan. Zo zijn er toetsbare doelen geformuleerd en wordt regelmatig geëvalueerd in hoeverre deze doelen worden gehaald. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het achterhalen van eventuele tekortkomingen in de onderwijskwaliteit en naar het volgen of verbeteringen doelgericht worden doorgevoerd. Om dit te ondersteunen zijn (sturende) processen en instrumenten ingevoerd waarmee - in lijn met de wettelijke eisen - de zorg voor kwaliteit cyclisch, systematisch en planmatig is ingericht. Elke school heeft, binnen de door het College van Bestuur gestelde kaders, zijn eigen proces om de onderwijskwaliteit te borgen en te ontwikkelen.

De uitkomsten van de Inspectie-onderzoeken in 2018 zijn aanleiding geweest om aanpassingen in het stelsel van kwaliteitszorg door te voeren. Een voorbeeld is de invoering van zelfevaluaties op de basiskwaliteit van het onderwijs, aangevuld met collegiale visitaties. Ook zijn voor kernprocessen zoals onderwijstijd en toetsing en afsluiting standaarden ontwikkeld die in het eerste deel van 2019 op alle scholen worden ingevoerd. Het College van Bestuur ziet erop toe dat die afspraken worden nagekomen en daadwerkelijk bijdragen aan de kwaliteitsborging van het onderwijs. De opzet en de effectiviteit van de aanpassingen in het stelsel van kwaliteitszorg worden in het kader van het vervolgtoezicht intensief met de Inspectie het intern toezicht afgestemd.

Tevens heeft eind 2018 een interne evaluatie van de opzet en de werking van het huidige stelsel van kwaliteitszorg plaatsgevonden. Daarin is nadrukkelijk aandacht besteed aan zowel de 'harde' (instrumentele) kant als de 'zachte' (gedrags)aspecten die voor het goed functioneren van de kwaliteitszorg van essentieel belang zijn. Op basis van de evaluatie is een statement voor de doorontwikkeling van kwaliteitszorg opgesteld. Deze adviezen worden door het bestuur meegenomen in de herinrichting van de organisatie die in 2019 verder gestalte zal krijgen.

De kwaliteitsmedewerkers van de zes clusters werken in een Community of Practice intensief samen aan de ontwikkeling van kwaliteitszorg. In het bijzonder op het gebied van het gebruik, de relevante, de betrouwbaarheid en de efficiency van stuurinformatie.

Specifiek voor de kwaliteitsborging van de schoolexaminering is eind 2018 een aparte Community of Practice ingericht. De voorzitters van beide groepen hebben een directe functionele lijn met het College van Bestuur.

2.8.1 Afhandeling klachten

Als ouders klachten hebben over de school waar hun kind naar toe gaat, worden deze eerst op de school zelf in behandeling genomen en opgelost. Mocht dat niet naar tevredenheid verlopen, dan is er de mogelijkheid naar de Klachtencommissie van LVO te gaan.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

29

 astrium
onderwijsaccountants b.v.

In 2018 heeft de Klachtencommissie van LVO 7 klachten ontvangen, voornamelijk van ouders en leerlingen. Daarvan werden er 3 in behandeling genomen. Twee klachten zijn gegrond verklaard en een klacht is ongegrond verklaard. In alle gevallen heeft het CvB het advies van de Klachtencommissie opgevolgd en heeft zij geen verdere maatregelen hoeven treffen. Voor de overige 4 klachten geldt dat deze op schoolniveau zijn opgepakt.

Het aantal daadwerkelijk door de Klachtencommissie behandelde klachten is in de afgelopen jaren altijd vrij stabiel gebleven. Dat waren er achtereenvolgens: 5 (in 2014), 4 (in 2015), 5 (in 2016) en 0 (2017).

2.8.2 Kwaliteitsgelden VO en Prestatiebox

Vanaf 2012 is de Prestatiebox van kracht. In het Bestuursakkoord VO, een convenant tussen het Ministerie van OCW en de VO-raad, zijn de prestatiedoelen van scholen voor 2018 vastgelegd. De doelen van het convenant zijn het verhogen van prestaties van leerlingen, verbeteren van de onderwijskwaliteit en vergroten van de kwaliteit van leraren en schoolleiders. Overigens, iedere onderwijsorganisatie streeft dergelijke doelen normaliter al na, vanuit haar bestaande verantwoordelijkheden.

Om deze doelen te bereiken wordt vanuit het ministerie van OCW financiering beschikbaar gesteld via een zogenaamde Prestatiebox. Aan de beschikbaarstelling van deze middelen is een aantal voorwaarden verbonden. Zo is het in het bestuursakkoord aangegeven dat van de scholen wordt verwacht dat zij, vertrekkend vanuit hun eigen uitgangssituatie, context en profiel, in kaart brengen waar zij in 2012 stonden op de indicatoren uit het Bestuursakkoord. Vervolgens bepalen zij waar ze tot en met 2018 naartoe willen en kunnen groeien en hoe ze dat aan gaan pakken. Met de Prestatiemonitor meten scholen hoe ver ze zijn met het realiseren van de ambities en streefdoelen uit het Bestuursakkoord VO.

Vanaf 2012 hebben alle scholen van LVO deelgenomen aan de programma's 'School aan zet' en 'Opbrengstgericht werken' als vervolg op de Prestatiebox. In dit kader hebben de scholen met behulp van de Prestatiemonitor doelen voor zowel de korte als de lange termijn bepaald.

2.9 Samenwerkingsverbanden

2.9.1 Onderwijs en zorg

LVO is vertegenwoordigd in vijf samenwerkingsverbanden passend onderwijs: Westelijke Mijnstreek, Maastricht Heuvelland, Midden-Limburg, Noord-Limburg en Parkstad. In het algemeen gesteld, wordt binnen alle samenwerkingsverbanden steeds meer de verbinding gelegd met parallelle ontwikkelingen in de zorg, zoals de jeugdzorg, de participatiewet en vroegtijdig schoolverlaten. In het verslagjaar zijn positieve resultaten in verschillende samenwerkingsverbanden behaald als het gaat om het beperken van een verdere groei van het speciaal onderwijs en meer opvang van leerlingen in het reguliere onderwijs. Tegelijk roept deze ontwikkeling andere vragen op, zoals de belastbaarheid van docenten en schoolorganisatie in het reguliere onderwijs, het mogelijke verlies van deskundigheid en arbeidsplaatsen binnen het speciaal onderwijs en de financiering van, voor specifieke doelgroepen noodzakelijke, voorzieningen binnen de (sub-)regio. Vragen die gesteld worden tegen een achtergrond van dalende inkomsten als gevolg van de landelijke verevening. Een

intensieve samenwerking tussen vele partijen, zowel onderwijs als overheid, is gewenst om hier een antwoord op te kunnen geven.

2.9.2 Arbeidsmarkt en scholing

LVO is actief op het gebied van opleiding en de arbeidsmarkt. LVO is penvoerder bij de Academische Opleidingsschool Limburg (AOSL), bestaande uit alle vo-besturen, Fontys, Universiteit Maastricht en de Open Universiteit. AOSL is vooral gericht op een goede aansluiting tussen de opleiding van docenten en de beroepsmogelijkheden in het voortgezet onderwijs. LVO is voorzitter van het bestuurlijk overleg AOSL. Het is van belang om leerlingen te interesseren voor het lerarenvak. Sinds een paar jaar worden hiertoe speciale informatiedagen georganiseerd voor leerlingen.

Op het gebied van arbeidsmarkt participeert LVO aan Baandomein, een koepel van werkgevers die met elkaar de werkgelegenheid in Limburg voor de deelnemende organisaties en het individu passend wil maken. Dat doet Baandomein door samen met de professionals van de deelnemende organisaties op een innovatieve manier vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Zo zorgen we samen voor een duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

2.9.3 Educatieve Agenda Limburg

Sinds 2014 kent Limburg een samenwerking van alle onderwijsinstellingen in de provincie, van primair onderwijs tot en met universitair onderwijs. Deze samenwerking draagt de naam Educatieve Agenda Limburg. In 2018 was LVO deelnemende partij in deze samenwerking.

2.9.4 Techniekonderwijs

Van belang voor de Limburgse arbeidsmarkt is het techniekonderwijs. De laatste jaren is de samenwerking tussen voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en bedrijfsleven verbeterd. In de twee samenwerkingsverbanden, Techniek Onderwijs Zuid-Limburg en Technieketen Noord- en Midden-Limburg, zijn alle LVO-scholen met een technische beroepsopleiding actief. De samenwerkingsverbanden zijn gericht op een betere aansluiting van het techniekonderwijs op de wensen van het bedrijfsleven en een groei van het aantal leerlingen die techniekonderwijs volgen. LVO participeert in beide bestuurlijke overleggen. In 2015 waren Noord- en Midden-Limburg al gestart met de implementatie van het vernieuwde techniekonderwijs. Het Techniek College Parkstad is in 2017 geopend. Op deze school volgen sindsdien vmbo-leerlingen van leerjaar 3 en 4 de vakmanschapsroute. Het vo en mbo, in dit geval het Vista College (in het verslagjaar nog Arcus/Leeuwenborgh) werken in de doorlopende leerlijn nauw samen. In september 2017 is de technologieroute voor het eerst van start gegaan. Deze route is toegankelijk voor leerlingen met een vmbo-t of havodiploma. Ook hebben het voortgezet onderwijs en het mbo gesproken over de visie en missie van het gezamenlijke techniekonderwijs dat onder de naam Techniek College opereert. Dit gesprek is in 2018 voortgezet.

In het verslagjaar is als logisch gevolg van de verdere uitvoering van de processen rondom het Masterplan Voortgezet Onderwijs Maastricht, verdiepend gesproken over het techniek- en beroepsonderwijs in de regio's Maastricht en Heuvelland. In 2019 zal dit leiden tot een regionaal plan over samenwerking in techniek- en beroepsonderwijs in Zuid-Limburg.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

 astrium
onderwijsaccountants b.v.

31

2.10 Verbonden partijen

LVO inventariseert jaarlijks de juridische status van haar gelieerde partijen. Het United World College Maastricht (UWCM) valt onder het BRIN-nummer van het Porta Mosana College in Maastricht en is in die zin een verbonden partij.

2.11 Horizontale dialoog

In het verslagjaar heeft het College van Bestuur met een groot aantal externe stakeholders overleg gevoerd over de doelstellingen, het beleid en de prestaties van LVO en haar scholen alsmede de wensen en verwachtingen van deze stakeholders hieromtrent. Dit betroffen onder andere:

Ouders: dit is primair een aangelegenheid van de scholen, via de ouderraden en de oudergeleding in de medezeggenschapraden. Voor het College van Bestuur vindt dit geformaliseerd plaats via de oudergeleding in de GMR.

Klankbordgroep: in het verslagjaar is n.a.v. de examencrisis bij VMBO Maastricht door het College van Bestuur, na overleg met o.a. de minister van OCW, een klankbordgroep ingesteld. Het doel van de klankbordgroep is voor de minister ondersteuning van het interim-bestuur in haar opdracht tot verbetering van het onderwijs en organisatie van LVO.

De klankbordgroep bestaat uit ervaren bestuurders uit het onderwijs (vo en hoger onderwijs) en de VO-raad. Dilemma's waar het interim-bestuur mee geconfronteerd kan worden kunnen dan ook op deze wijze met ervaren bestuurders worden gedeeld en van gedegen commentaar worden voorzien. Deze klankbordgroep heeft geen formele en/of toezichthoudende functie.

Collega-schoolbesturen: via het lidmaatschap en actieve deelname in de diverse organen van de VO-raad, alsook via het lidmaatschap van het Limburgs Besturen Overleg. Voorts vindt consultatie van collega-schoolbesturen plaats in het kader van periodieke RPO-wijzigingen.

Gemeenten: met elk van de gemeenten waarin LVO-scholen heeft, is er sprake van periodiek overleg tussen het College van B&W, in het bijzonder de portefeuille houdende wethouders onderwijs en huisvesting, en het College van Bestuur.

Provincie Limburg: met het College van Gedeputeerde Staten is sprake van periodiek overleg, in het bijzonder met de portefeuille houdende gedeputeerden onderwijs, economie en arbeidsmarkt.

Bedrijven en organisaties: zowel in Midden- en Noord-Limburg als in Zuid-Limburg zijn diverse overlegtafels ingericht om de onderwijsinspanningen van de LVO-scholen af te stemmen met het in de toekomst afnemend beroepenveld.

2.12 Medewerkers

In 2018 werken er bij LVO in totaal 2.822 medewerkers (2323 fte), waarvan er 2.085 docenten (1.718 fte) zijn. De voorgaande jaren, en zeker ook 2018, staan in het teken van de krimp enerzijds; de leerlingenaantallen dalen en dit betekent ook een daling van het aantal medewerkers.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Verdeling medewerkers	DIR fte	%	OOP fte	%	OP fte	%	Totaal	%
2015	139,42	5,2	518,99	19,5	2009,73	75,3	2668,14	100
2016	139,47	5,3	512,86	19,6	1962,37	75,1	2614,70	100
2017	129,48	5,2	497,31	20,2	1839,73	74,6	2466,52	100
2018	126,22	5,4	479,22	20,6	1717,56	73,9	2323,00	100

Om de krimp in aantallen medewerkers in goede banen te leiden, zijn er een aantal acties genomen: medewerkers konden gebruik maken van de generieke regeling, van het flankerend beleid OOP, van maatwerkregelingen en er werden ook individuele vaststellingsovereenkomsten afgesloten. Ook werd een nieuw sociaal statuut ontwikkeld. In het verslagjaar namen er in totaal 50 medewerkers (24,2 fte) deel aan de generieke regeling.

Anderzijds is, om onderwijsontwikkeling op gang te brengen en de onderwijskwaliteit te behouden, geïnvesteerd in ontwikkeling van docentvaardigheden en het behalen van bevoegdheden. Daarnaast is er een coaching poule ingericht, de methodiek Leerkracht geïntroduceerd, het professioneel statuut op scholen gemaakt en de scholen maakten ook een plan van aanpak met betrekking tot onderwijstijd.

Onderstaande tabel biedt het overzicht voor het schooljaar 2017-2018.

Leeftijdscategorie	Som van FTE	Som van aantal medewerkers
<21	1,2	2
21-25	58,9	91
26-30	197,6	241
31-35	245	286
36-40	240,9	294
41-45	208,5	258
46-50	264,5	323
51-55	291,7	359
56-60	394,6	472
61+	420	497
Totaal	2323	2822

Aan de leeftijdsopbouw van onze medewerkers is duidelijk zichtbaar dat er sprake is van vergrijzing. LVO anticipeert op deze ontwikkeling, onder andere door veel te investeren in opleidingen, bijvoorbeeld om tweedegraads docenten op te leiden tot eerstegraads docenten.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

33

2.12.1 Verzuim

In 20178 bedroeg het verzuimpercentage 7,1%. Dit is een verslechtering van 0,79% ten opzichte van 2017. De stijgende lijn zet zich hiermee voort. De stijging is vooral te wijten aan een stijging van het langdurig verzuim.

Het terugdringen van het ziekteverzuim is een belangrijk aandachtspunt op de scholen met een hoog verzuim. In dit kader worden diverse acties ondernomen.

Zo wordt op de scholen gebruik gemaakt van een zogenaamde inzetbaarheidscoach, die samen met de leidinggevende werkt aan het terugdringen van het ziekteverzuim.

De landelijke verzuimcijfers voortgezet onderwijs voor kalenderjaar 2018 zijn ten tijde van de productie van dit jaarverslag nog niet beschikbaar.

Verzuimduurklasse	2018	2017	2016
Totaal	7,10%	6,31%	5,1%
Kort (1 t/m 7)	0,99%	0,95%	1,0%
Middel (8 t/m 42)	0,99%	0,98%	0,9%
Lang (43 t/m 365)	3,76%	3,29%	2,6%
Langer 1 jr (366 t/m 730)	1,04%	0,87%	0,5%
Langer 2 jaar (>730)	0,33%	0,23%	0,2%

2.12.2 Generieke regeling

Met ingang van 1 augustus 2018 konden medewerkers van LVO gebruik maken een “generieke regeling”.

Deze regeling hield in dat medewerkers van 58 jaar en ouder in de gelegenheid werden gesteld om minder te gaan werken (50%) tegen 70% van het bruto salaris en volledige pensioenopbouw.

Met deze regeling werd beoogd:

- Invulling te geven aan goed werkgeverschap, door oudere docenten in de gelegenheid te stellen om hun loopbaan geleidelijk af te bouwen;
- Ruimte te scheppen om teams goed op te bouwen voor wat betreft leeftijd en ervaring;
- Het aantal verplaatsingskandidaten dat de komende jaren verwacht wordt, te verminderen.

Uiteindelijk hebben 50 medewerkers gebruik gemaakt van deze regeling.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

2.12.3 Maatwerkregeling en vaststellingsovereenkomsten

De Maatwerkregeling houdt in dat medewerkers 2 jaar voor hun pensioen ophouden met werken, maar nog tot hun pensioen de pensioenopbouw doorgaat. In 2018 maakten 27 medewerkers (22,7 fte) gebruik van deze regeling.

Daarnaast zijn er op grond van functioneren dan wel verschil van inzicht 44 individuele vaststellingsovereenkomsten gesloten (32,4 fte).

2.12.4 Flankerend beleid OOP

De afgelopen jaren is het leerlingaantal als gevolg van de krimp fors teruggelopen, dit betekent dat er minder medewerkers nodig zijn. Als gevolg hiervan zijn de afgelopen jaren, naast OP'ers, ook OOP'ers aangewezen als verplaatsingskandidaat. Het is gebleken dat het niet lukt om voor al deze OOP'ers een andere werkplek binnen LVO te vinden. Door de verdere vermindering van het aantal OOP-vacatures de komende jaren verwachten we dat het moeilijk blijft om deze groep OOP'ers te herplaatsen binnen LVO.

In overleg met vakbonden is er daarom in 2018 een flankerend beleid voor OOP'ers vastgesteld. Dit betekent dat verplaatsingskandidaten in een aantal specifieke OOP-functies de mogelijkheid hebben om met professionele begeleiding en ondersteuning een baan buiten LVO te gaan zoeken, dan wel met een vergoeding de organisatie vrijwillig te verlaten.

2.12.5 Verplaatsingskandidaten in 2018

In april 2018 is binnen LVO 157,05 fte aangewezen als verplaatsingskandidaat volgens onderstaande verdeling in de drie functiecategorieën:

- OP 122,57 fte. Hiervan is 70 fte tijdelijk geplaatst in vervanging- en project vacatures. Deze medewerkers behouden de VPK-status;
- OOP 30,79 fte. Hiervan is circa 7 fte niet geplaatst; dit betreft voornamelijk de verplaatsingskandidaten die voor het tweede achtereenvolgende jaar de VPK-status hebben en waarvoor ook dit jaar geen vacatures binnen LVO beschikbaar zijn. Dit gaat om de functies zoals opgenomen in het Flankerend Beleid OOP.
- DIR 3,70 fte

2.12.6 Situatie Maastricht met betrekking tot verplaatsingskandidaten

In Maastricht lagen er extra uitdagingen. Hier was 79 fte aan overformatie OP vastgesteld. Dat was het gevolg van een sterke leerlingendaling en de opdracht aan LVO Maastricht voor een sluitende begroting én herstel eerste helft 2018.

Doordat LVO Maastricht, vanuit een eerder voorgesteld onderwijsconcept, als één organisatorische eenheid werd beschouwd én het lifo-principe intern gehanteerd wordt, leidde dit voor Maastricht tot onwenselijke en onwerkbaar situaties op de individuele scholen. Uitgaande van de leerlingenkrimp en de daaraan gepaard gaande krimp in docenten, werden een aantal scholen harder getroffen dan op basis van de schoolbegroting nodig en andersom. Dit alles leidde tot veel niet gewenste, noch voorziene interne verschuivingen van docenten binnen LVO. Bovendien vond dit plaats terwijl er in diezelfde tijd een onderwijstransitie plaatsvond binnen Maastricht naar de vorming van de brede scholengemeenschappen. Dit bracht ook de nodige onrust mee.

De impact op de stabiliteit en de continuïteit van het onderwijs dreigde in deze situatie te groot te worden. Het CvB besloot daarom de opdracht aan LVO Maastricht om te komen tot een sluitende begroting te faseren in de tijd om de effecten van de interne verschuivingen op alle Maastrichtse scholen te minimaliseren. De fasering betreft één schooljaar. Uitgangspunt bleef een sluitende begroting voor het schooljaar 2019/2020.

Het besluit van het CvB hield in dat 24 fte van de aangewezen VPK binnen het OP in het schooljaar 2018-2019 binnen Maastricht werden geplaatst in de reguliere formatie en dat vervangingsvacatures binnen Maastricht zelf werden ingevuld om het financiële effect te minimaliseren. Deze 24 fte aan VPK is aangewezen bovenop de lumpsum bekostiging om te komen tot een sluitende begroting binnen Maastricht. De overige VPK, die op basis van de lumpsum werden aangewezen, zijn meegenomen in de matching op vacatures LVO-breed. Alle aangewezen VPK hebben hun status behouden, ook de VPK die schooljaar 2018/2019 binnen Maastricht zijn geplaatst.

2.12.7 Sociaal statuut

Geleerd hebbende van de situatie in 2018 met betrekking tot de gedwongen verplaatsingen van verplaatsingskandidaten, is het sociaal statuut in 2018 aangepast op een zodanige wijze dat vrijwillige mobiliteit nu voorop staat.

2.12.8 Faciliteitenregelingen leren en ontwikkelen

In 2018 is er een pas op de plaatst gemaakt m.b.t. het budget leren en ontwikkelen. Dit jaar is er geïnventariseerd op welke manier er in het OpMaat programma budgetten vrijgemaakt konden worden m.b.t. scholing van docenten naar een bevoegdheid en in het kader van docentvaardigheden. Er is ook een faciliteitenregeling gemaakt voor het schooljaar 2018-2019.

Docentvaardigheden

Voor docentvaardigheden is er vanuit de scholen € 800.000,- aangevraagd voor docentvaardigheden.

Het betreft hier kortlopende trainingen/cursussen/workshops/begeleiding om te voorzien in, door inzet op nieuwe ontwikkelingen binnen het onderwijs, gevraagde vaardigheden.

Faciliteringsregeling voor individuele studiefaciliteiten

T.b.v. moeilijk te vervullen vacatures, de kwaliteit van onderwijs en bredere inzetbaarheid c.q. mobiliteit van de medewerkers heeft LVO voor de komende vier schooljaren (18-19 tot en met 21-22) op stichtingsniveau budget gereserveerd.

Dit om studietijd voor individuele medewerkers die een extra c.q. hogere bevoegdheid willen halen te faciliteren.

Om mee te bewegen met de ontwikkelingen betreft het een dynamische regeling die jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld wordt waar nodig.

Voor scholing naar een bevoegdheid is in 2018 € 63.000,- aangevraagd ter dekking van de vervangingskosten voor docenten die aan het studeren zijn voor een bevoegdheid in een moeilijk in te vullen vak. Dit betreft 13 personen.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

36

2.12.9 Coachpoule

De coachpoule heeft als doel de gecertificeerde coaches van de scholen van LVO, bovenschools in te zetten voor ontwikkelingsgerichte-, preventieve- en curatieve coachtrajecten ter ondersteuning van docenten en ondersteunend personeel. Middels deze vorm van ondersteuning wil stichting LVO beter onderwijs voor de leerlingen bewerkstelligen. Door gebruik te maken van de kwaliteiten van eigen medewerkers wordt de expertise met betrekking tot coachen expliciet gedeeld binnen de organisatie. Er zijn 10 coaches die LVO-breed medewerkers begeleiden en coachen.

2.12.10 Methodiek Stichting Leerkracht (Community of Practice)

Met behulp van de interne LeerKracht expertcoaches van de LVO die georganiseerd zijn in de Community of Practice LeerKracht LVO, is er op meerdere scholen en in teams de werkmethode van stichting LeerKracht ingevoerd. Dit in het kader van meer eigenaarschap naar de docent en de leerling, het verminderen van de werkdruk en efficiënter en effectiever overleggen. De werkmethode stelt de leerling centraal en maakt het teams mogelijk om op een gestructureerde manier aan een verbetercultuur te werken. Dit door een andere manier van teamoverleg, de zogenoemde bordsessies, het gezamenlijk werken aan onderwijsontwikkeling, bij elkaar op lesbezoek gaan en feedback geven. Daarnaast wordt de leerling aan het woord gelaten over zijn ervaringen. Dit alles wordt elke keer in een PDCA-cyclus geëvalueerd en verbeterd.

2.12.11 Professioneel statuut

Per 1-08-2017 is de Wet Beroep Leraar van kracht is voor po, vo, so en mbo. Dit betekende voor alle scholen dat dezen vanaf 1 augustus 2018 een getekend Professioneel Statuut moesten hebben en dat dit een bekostigingsvoorwaarde is.

De schoolleiding heeft per school met een afvaardiging van alle leraren (de P-MR) afspraken gemaakt over de professionele ruimte en die vervat in het Professioneel Statuut.

Vanaf schooljaar 2018/2019, zal op grond van de landelijke ontwikkelingen, eventueel een verdiepingsslag gemaakt worden met betrekking tot het aangaan van de dialoog op de scholen over de professionele ruimte.

2.12.12 Wet op de onderwijstijd

De scholen zijn al een aantal jaren bezig met het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en op allerlei manieren aan de slag met onderwijsontwikkeling. "Samen elke dag een beetje beter". Maar het is niet altijd gemakkelijk om de iets nieuws te ontwikkelen en tegelijkertijd de winkel open te houden. Dat vergt veel van docenten en kan leiden tot vergrootte werkdruk.

Om de werkdruk te verminderen en meer tijd voor onderwijsontwikkeling te creëren hebben sociale partners in artikel 8.2 van de CAO VO 2018-2019, die is ingegaan op 1 juni 2018, afgesproken dat in het takenpakket van leraren 50 uur op jaarbasis wordt vrijgespeeld om in te zetten als ontwikkeltijd. Leraren kiezen zelf in overleg met elkaar, en hun leidinggevenden, waar ze de vrijgekomen tijd aan gaan besteden.

De regels bieden scholen ruimte om het onderwijsprogramma flexibel te organiseren en zo in te richten dat het past bij hun visie. Er is veel vrijheid om zelf keuzes te maken met betrekking tot de werkdruk, lesinhoud en lesmateriaal.

Aan de scholen is gevraagd een plan van aanpak te ontwikkelen, zodanig dat per 01-03-2019 begonnen kan worden met de voorbereiding van de uitvoering ervan.

2.13 Huisvesting

Naast het regulier en levensverlengend onderhoud aan onze schoolgebouwen zijn in het verslagjaar een aantal vastgoedprojecten opgestart of nader uitgewerkt. Onderstaand volgt een korte beschrijving van de drie meest omvangrijke projecten.

Als onderdeel van de meerjarige verbouwing in het Stella Maris College te Meerssen, welke is opgestart in het voorjaar van 2017, zijn in 2018 in twee vleugels van het gebouw (bouwkundige) aanpassingen verricht t.b.v. de implementatie van het nieuwe onderwijskundig concept. Tevens is het buitenterrein aangepast met o.a. aandacht voor de verkeersveiligheid. Medio 2019 zal de volgende, en tevens voorlaatste, fase worden opgestart.

In Parkstad is voor de ver- en nieuwbouw van het Sint-Janscollege te Hoensbroek medio 2018 een ontwerpteam geformeerd, bestaande uit een architect, constructeur, installatie adviseur en bouwfysisch adviseur. De opdracht van het ontwerpteam bestaat uit het vertalen van het functioneel en conceptueel plan van aanpak naar een technisch ontwerp (TO). De oplevering daarvan staat gepland voor medio 2019. Daaropvolgend zal een Europese aanbesteding volgen voor de realisatie. Als alles volgens planning verloopt, kan het nieuwe Sint-Janscollege in gebruik genomen worden met ingang van het schooljaar 2022-2023.

Met betrekking tot de herinrichting van het voortgezet onderwijs in Maastricht is begin 2018 in nauwe samenwerking tussen de gemeente Maastricht en Stichting LVO het Masterplan *“Onderwijs is van ons allemaal”* opgeleverd. Dit plan, met daarin twee voorkeursscenario's, is in 2018 verder onderzocht en besproken hetgeen heeft geleid tot een eindscenario.

Het College van Burgemeester & Wethouders (B&W) en de gemeenteraad van de gemeente Maastricht, de medezeggenschapsraden van LVO Maastricht en het CvB van LVO hebben reeds kenbaar gemaakt dat zij het eindscenario overnemen via een voorgenomen besluit.

In 2019 is Stichting LVO voornemens om in samenwerking met de gemeente Maastricht het voorgenomen besluit te vertalen naar een integraal huisvestingsplan (IHP). Naar verwachting is het IHP in het najaar van 2019 gereed.

Met het oog op de toekomst vraagt de veranderende onderwijskundige visie, gecombineerd met de demografische ontwikkeling zoals leerlingenkrimp, behalve voor een oplossing van het groeiend overschot aan vierkante meters schoolgebouw ook om financiële oplossingen. Het CvB van LVO heeft besloten om vanaf 2019 voor de registratie en verantwoording van het groot onderhoud over te gaan op een andere methode (activeerbaar onderhoud).

Een ander (financieel) aandachtspunt betreft de aangescherpte wet- en regelgeving met betrekking tot (ver)nieuwbouw en verduurzaming.

2.14 Inkoop

In 2018 heeft inkoop binnen het opgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid verder invulling gegeven aan de uitvoering van de aanbestedingskalender.

Leermiddelen (schoolboeken), Leerling-administratie en volgsysteem (LAS/LVS), Elektronische Leeromgeving (ELO), afvalinzamelingsdiensten en leerlinggebonden devices (laptops) zijn Europees aanbesteed. Verder zijn er Meervoudig Onderhandse Aanbestedingen uitgeschreven m.b.t. bouwkundig advies Sint-Janscollege (3 percelen) en de inhuizing van het vmbo in het Bonnefanten College. Daarnaast is de afdeling Inkoop in grote mate betrokken geweest bij de totstandkoming van SIVON (Samen Inkopen Voor Onderwijs in Nederland) en de opstart van daaraan gerelateerde aanbestedingstrajecten. LVO maakt verder deel uit van de Aanbestedingsadviesraad, welke SIVON adviseert op aanbestedingstechnisch vlak.

Een jaaroverstijgend project betreft de organisatiebrede invoer van Purchase-to-Pay (digitale order- en factuurafhandeling).

2.15 Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid heeft LVO samen met partners als gemeenten en de provincie diverse ambities. Waar mogelijk kiest LVO, al dan niet in samenwerking met partners, voor duurzame oplossingen bij inkopen en bij de aanbestedingen van diensten en nieuw- en verbouwprojecten.

LVO neemt in haar aanbestedingen, waar dit van toepassing kan zijn, een duurzaamheidsparagraaf op. Een voorbeeld hiervan is de aanbesteding Afvalinzameling waarin de samenstelling van het wagenpark van de inschrijvers in de beoordeling is meegenomen.

Bij alle nieuwbouwprojecten c.q. bij grote renovaties speelt duurzaamheid een grote rol. Duurzaamheid in de vorm van langdurig gebruik/hergebruik, maar ook met betrekking tot energiebesparing. Een voorbeeld hiervan is de nieuwbouw van het St. Janscollege, waar BENG (Bijna Energie Neutraal) het uitgangspunt is.

In het reguliere onderhoud confirmeert LVO zich aan de lijst met 'erkende maatregelen' voor de structureel in gebruik zijnde gebouwen. Een voorbeeld hiervan is de vervanging van TL-armaturen door LED bij het Raayland College en het Dendron College.

In het kader van verduurzaming zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Aanleg groendak op een deel van het dak bij het Stella Maris College te Meerssen;
- Aanleg groendak op een deel van het dak van het Bonnefanten College gelegen aan de Eenhoornsingel te Maastricht;
- Vervangen (deel) bestaande verlichting door LED-verlichting in het Raayland, Dendron, Bouwens en Stella Maris College te Meerssen;
- Vervangen deel enkel beglazing in het Groenewald door HR++ beglazing.

De provincie Limburg heeft in het verslagjaar een subsidiebedrag toegekend om de onderste drie duurzaamheidsmaatregelen mede mogelijk te maken.

2.16 Veiligheid en privacy

LVO heeft vanaf 2017 geanticipeerd op de komst van de nieuwe privacywetgeving (AVG/GDPR) en schaaft deze onder het stichtingsbrede Informatiebeveiligings- en Privacybeleid (IB&P). Hoe vertalen we deze wetgeving, principes en normen naar de processen in onze organisatie op stichtings-, cluster- en schoolniveau in de diverse disciplines? De belangrijkste zaken hieromtrent zijn omschreven in het Informatiebeveiligings- en privacybeleid van LVO.

Behorende bij onze verklaring d.d. 21 JUN 2019
waarvan de meest recente

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

versie werd vastgesteld door het CvB op 28 november 2018. Uit het beleid worden jaarplannen gedestilleerd om de uitvoering planmatig aan te pakken.

Daarbij is het Kernteam AVG in het leven geroepen en een Adviesgroep Informatiebeveiliging en Privacy (AIP) waarin alle ondersteunende disciplines en clusters zijn vertegenwoordigd. In het Kernteam wordt de functie en rol van FG (Functionaris Gegevensbescherming) in teamverband opgepakt.

Naast het vormen van beleid, is er in het verslagjaar een start gemaakt om de bewustwording over privacy in de organisatie te vergroten. De volgende stappen zijn o.a. gezet:

- Voorlichtingsbijeenkomsten hebben plaatsgevonden in alle LVO-clusters;
- Medewerkers zijn minimaal maandelijks geïnformeerd over de praktische kant van de AVG via de personeelsnieuwsbrieven;
- Via een AVG-dossier op LVO Intranet en Veelgestelde vragen kunnen medewerkers zelf informatie krijgen;
- Sinds mei 2018 is er structureel driemaandelijks overleg van het AIP over beleid en uitvoering en wekelijks overleg door het kernteam over actuele zaken en de voorbereiding van de AIP.

Vooruitkijkend naar 2019 is er gewerkt aan een IBP&P Jaarplan en communicatieplan o.a. op basis van de bevindingen van een positieve audit door de accountant.

In het verslagjaar zijn er vermoedens van datalekken centraal gemeld bij LVO. Het kernteam heeft deze zorgvuldig in behandeling genomen om vast te stellen of dit daadwerkelijk datalekken waren. Passende maatregelen zijn waar nodig genomen en gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

2.17 ICT

In 2018 zijn de eerste scholen gestart met het gebruik van leerlinggebonden devices (laptops) die door de ouders bij een externe partij zijn aangeschaft. Deze leerlinggebonden devices zijn het resultaat van de OpMaat-programmalijn Leermiddelen en Devices. Ter ondersteuning bij het gebruik en beheer van deze laptops werd er een beheeromgeving ingericht. Op basis van de eerste ervaringen zal de functionaliteit van deze omgeving verder worden geoptimaliseerd in aanloop naar de start van het schooljaar 2019/2020.

In de loop van 2019 zal als gevolg van een hernieuwde aanbesteding Magister worden vervangen door Somtoday als het nieuwe LAS (leerlingadministratiesysteem) en Itslearning als de nieuwe elektronische leeromgeving (ELO). Tijdens deze transitie zal er ook een harmonisatie en optimalisatie plaatsvinden om op die manier een zo efficiënt mogelijk gebruik en beheer van deze systemen mogelijk te maken.

2.18 Digitalisering en automatisering

In 2018 is op afdeling salarisbeheer, in samenwerking met applicatiebeheer (ICT), gestart met de digitalisering van de arbeidsrechtelijke brieven. Dit betekent een administratieve lastenverlichting voor de afdeling salarisbeheer en de personeelsfunctionarissen, maar bovenal is het streven hiermee de medewerkers op een zo effectief mogelijke manier toegang laten verkrijgen tot de arbeidsrechtelijke brieven in hun eigen personeelsdossier. Parallel aan dit proces zijn wij in 2018 ook gestart met de voorbereiding van de digitale handtekening. Deze digitale handtekening d.d. dat het gehele proces van arbeidsrechtelijke brieven, van het maken van de brief tot aan het

automatisch plaatsen van de brief met digitale handtekening in het personeelsdossier van de medewerker, volledig gedigitaliseerd wordt en dit zal resulteren in efficiencyverhoging en foutenverlaging.

Het streven is om in 2019 het proces van digitalisering van de arbeidsrechtelijke brieven en daarmee samenhangend de digitale handtekening, volledig te hebben geïmplementeerd.

2.19 Marketing en Communicatie

In 2018 is zowel aan de interne als aan de externe (marketing-)communicatie gewerkt, met name voor de individuele scholen. Op verzoek van en overeenkomstig de behoefte van de clusters en scholen is ondersteuning geboden met als doel de profilering van scholen in een krimpmarkt verder te verbeteren. Ook is ondersteuning geboden op het gebied van projectcommunicatie, waaronder voor het programma OpMaat en de afronding van het programma IOO.

Crisiscommunicatie en persvoorlichting maakten vanaf de examencrisis in juni 2018 een groot onderdeel uit van de werkzaamheden. Na de publicatie van de onderzoeksrapporten door de Inspectie in december 2018 is de communicatie vooral gericht op vooruitkijken en bouwen aan vertrouwen en aan de toekomst. Dit proces zetten we voort in 2019. Communicatie met de omgeving en belanghebbenden als ouders, leerlingen, medewerkers toezichhouders en de Inspectie zullen hierbij voorrang krijgen.

3 Financieel verslag – Samenvatting jaarrekening

3.1 Inleiding

Resultaatontwikkeling

Het exploitatieresultaat over 2018 bedroeg -/- € 13,8 mio; voor 2017 bedroeg dit -/- € 3,4 mio. De daling ad € 10,4 mio wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager materieel resultaat door afboekingen en voorgenomen buitengebruikstellingen van gebouwen ad € 7,3 mio. Andere belangrijke ontwikkeling is geweest dat LVO te maken heeft gehad met hogere personele lasten doordat medewerkers gebruik konden maken van de generieke regeling en omdat een voorziening voor langdurig zieken is gevormd. Door verslaggevingseisen zijn de hiermee gepaard gaande lasten in een keer ten laste van het resultaat gebracht. Hiertegenover staan baten uit hoofde van een vordering op het UWV voor uitbetaalde transitievergoedingen vanaf 1 juli 2015 aan werknemers waarvan de arbeidsovereenkomst is beëindigd na twee jaar ziekte.

Het resultaat is eveneens verslechterd omdat LVO in 2018 te maken heeft gehad met extra lasten vanwege de crisis bij het VMBO te Maastricht. Naast deze lasten zal LVO ook nog meerjarig te maken krijgen met de effecten van deze crisis, waaronder de daling van het leerlingenaantal voor in elk geval schooljaar 2019/2020. Zo heeft VMBO Maastricht, locatie aan de Bemelerweg, een cohort van slechts 46 aanmeldingen.

Hierna volgen de kengetallen en de samenvatting van de jaarcijfers. Aansluitend volgt in de volgende paragrafen een verdere toelichting op deze cijfers.

Kengetallen

Onderstaand is het overzicht van de kengetallen weergegeven:

Tabel 1. Kengetallen Stichting LVO

<u>omschrijving kengetal</u>	<u>Realisatie 2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>Realisatie 2017</u>
bekostigd aantal leerlingen *)	26.218	26.199	27.452
aantal vestigingen	30	30	30
instroom leerlingen klas 1	4.967		5.403
gemiddelde bezetting (FTE's)	2.340	2.292	2.501
aantal BRIN-nummers	17	17	17
exploitatieresultaat (x € 1 mln.)	-13,8	-5,1	-3,4
verhouding eigen (incl voorzieningen)/totaal vermo	55%	54%	59%
verhouding eigen vermogen/totale baten	20%	24%	26%
saldo liquiditeiten en financiële vaste activa (x € 1	53,9	39,0	49,9
rijksbijdrage OCW / totale baten	90%	89%	92%
personele lasten / totale lasten	80%	82%	83%
materiële lasten / totale lasten	20%	18%	17%
personele lasten / aantal leerlingen	7.447	7.196	7.101
materiële lasten / aantal leerlingen	1.810	1.556	1.425

*) exclusief VAVO-leerlingen

3.2 Jaarresultaat 2018

In de navolgende tabel zijn de realisatie- en begrotingscijfers samengevat:

EXPLOITATIEREKENING 2018 (in € mio)

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
(Rijks)bijdragen OCW	215,0	214,0	219,7
overige overheidsbijdragen	2,7	1,8	2,0
overige baten	11,4	8,7	9,2
Totale baten	229,1	224,5	230,9
personele lasten	195,2	188,6	194,9
afschrijvingen	15,6	8,3	7,3
huisvestingslasten	12,2	12,3	11,7
overige instellingslasten	19,6	20,1	20,1
Totale lasten	242,6	229,3	234,0
Saldo baten en lasten	-13,5	-4,8	-3,1
Saldo financiële baten/lasten	-0,3	-0,3	-0,3
Totaal exploitatieresultaat	-13,8	-5,1	-3,4

Dit overzicht is opgesteld inclusief de Rijksbijdragen en afdrachten aan het UWCM, die per saldo nihil zijn. Het UWCM heeft haar eigen jaarverantwoording waarin het aandeel van LVO is opgenomen.

3.3 Resultaat 2018 ten opzichte van 2017

De resultaatontwikkeling 2018 ten opzichte van 2017 is bovenstaand al aangegeven. Verder blijkt dat het aantal leerlingen in 2018 is gedaald met 1.234 t.o.v. 2017, oftewel met 4,5 %. Het aantal fte daalt in de vergelijkbare periode met 161 (2.340 in 2018 t.o.v. 2.501 in 2017) oftewel 6,4 %.

3.4 Ontwikkeling exploitatieresultaat 2018 ten opzichte van begroting 2018

Het exploitatieresultaat 2018 bedraagt -/- € 13,8 mio en is € 8,7 mio lager dan begroot (-/- € 5,1 mio) voornamelijk vanwege de eerder beschreven kosten voor het impairment ad € 7,3 mio. Zoals eerder aangegeven waren hogere personele lasten in 2018 ontstaan door de introductie van de generieke regeling en een voorziening voor langdurig zieken. Deze kosten werden deels gecompenseerd door een vordering op het UWV vanwege uitbetaalde transitievergoedingen. Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

De kosten voor de generieke regeling zijn, voor het deel dat personeelsleden vrijgesteld zijn van werk maar wel doorbetaald worden, bij aanvang van de regeling i.c. 2018 geheel ten laste van de exploitatie gebracht vanwege verslaggevingseisen.

Verder is in de personele lasten is een voorziening voor langdurig zieken opgenomen. Per ultimo 2018 is deze voorziening opgenomen voor bestaande verplichtingen in verband met doorbetaling van loon als gevolg van ziekte of arbeidsongeschiktheid. De voorziening geldt voor medewerkers die per balansdatum ziek zijn en waarvan, naar verwachting, de ziekte blijvend is. Dit betekent dat de verwachting is dat de medewerker óf uiteindelijk instroomt in de WIA of, bij een tijdelijk contract, dat

Behorende bij onze verklaring d.d. 21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

aan het einde van het contract niet wordt verlengd. LVO is hiervoor eigen risicodragers en dit risico is niet verzekerd. Deze voorziening is nieuw vanaf de jaarrekening 2018 vanwege eisen uit de jaarverslaggeving.

Andere ontwikkeling is geweest dat een bedrag als vordering op het UWV is opgenomen voor transitievergoedingen. Dit betreffen (transitie)vergoedingen die sinds 1 juli 2015 zijn uitbetaald aan werknemers waarvan de arbeidsovereenkomst is beëindigd na twee jaar ziekte. Deze vordering is opgenomen, als compensatie, op het UWV. Deze aanvragen voor compensatie kunnen per 1 april 2020 worden aangevraagd.

Vanuit de reguliere inzet heeft LVO in 2018 meer reguliere inzet van personeel gehad van 57 fte. Deze hogere inzet is deels gecompenseerd door een hogere lumpsum dan begroot door tussentijdse aanpassingen van de lumpsum vergoeding.

Resultaat financiële baten en lasten

Het resultaat van de financiële baten en lasten ad € 0,3 mio komt overeen met het begrote resultaat. Door de verdergaande dalende rente die het 0-% nadert is vooralsnog geen verbetering hierin te verwachten.

3.5 Balansposities

VERKORTE BALANS PER ULTIMO (IN € MIO)

ACTIVA			PASSIVA		
	2018	2017		2018	2017
Materiële vaste activa	67,9	78,3	Eigen vermogen	46,7	60,5
Financiële vaste activa	8,9	8,0	Voorzieningen	24,2	20,0
Vorraden	0,0	0,0	Langlopende schulden	20,3	6,2
Vorderingen	7,8	7,9	Kortlopende schulden	38,4	49,4
Effecten	0,0	0,0			
Liquide middelen	45,0	41,9			
Totaal	129,6	136,1	Totaal	129,6	136,1

3.5.1 Liquide middelen

De liquide middelen bedragen per ultimo 2018: € 45,0 mio, per ultimo 2017 bedroeg dit saldo € 41,9 mio. De liquide middelen staan op spaarrekeningen en (kortlopende) deposito's.

3.5.2 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedroeg per ultimo 2018: € 46,7 mio, per ultimo 2017: € 60,5. Het balanstotaal per ultimo 2018 bedroeg € 129,6 mio, hetgeen betekent dat de solvabiliteit II (= eigen vermogen + voorzieningen) 54,7 % bedraagt.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019 ⁴⁴

Van het eigen vermogen ad € 46,7 mio heeft € 32,4 mio betrekking op bestemmingsreserves; het restant is de algemene reserve. De bestemmingsreserves zijn gericht op vernieuwingsprojecten, kwaliteitsimpulsen voor onderwijshuisvesting en personeel. Verder zijn er reserves die worden aangehouden als gevolg van de uitgevoerde risicoanalyse.

3.6 Continuïteitsparagraaf

3.6.1 Gegevensset algemeen

Deze paragraaf is toegevoegd aan het financieel verslag in het kader van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) die is uitgebreid met een voorschrift dat voorziet in de opname van dit verslag van een zogeheten Continuïteitsparagraaf. Deze paragraaf biedt inzicht in de verwachte exploitatieresultaten van de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie. De getallen van de begrotingen in de komende jaren zijn gebaseerd op de kennis en inschattingen van toekomstige ontwikkelingen per 1 oktober 2018.

3.6.2 Resultaatontwikkeling

Samengevat ziet de hierboven aangegeven begroting 2019 en meerjarenraming er als volgt uit:

STAAT VAN BATEN EN LASTEN (in € MIO)	Verslagjaar Begroting Begroting Begroting Begroting Begroting					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rijksbijdrage	215,0	199,6	191,2	180,4	176,9	174,2
Overige overheidsbijdragen en subsidies	2,7	6,5	6,0	6,2	6,5	6,4
Overige baten	11,4	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0
Totale baten	229,1	208,1	199,3	188,6	185,4	182,6
Personeelslasten	195,2	184,1	167,0	156,7	153,3	150,2
Afschrijvingen	15,6	7,2	7,5	7,8	8,2	8,5
Huisvestingslasten	12,2	11,0	10,8	9,8	9,4	9,4
Overige lasten	19,6	14,6	13,9	13,3	13,5	13,4
Totale lasten	242,6	216,9	199,2	187,6	184,4	181,5
Saldo Baten en Lasten	-13,5	-8,8	0,1	1,0	1,0	1,1
Saldo financiële bedrijfsvoering	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal exploitatieresultaat	-13,8	-8,8	0,1	1,0	1,0	1,1

Vanwege verslaggevingseisen worden in het verslagjaar de Rijksbijdragen en afdrachten opgenomen inclusief het UWCM, die per saldo nihil zijn. Het UWCM heeft haar eigen jaarverantwoording waarin het aandeel van LVO is opgenomen. Voor de begroting worden deze derhalve niet meegenomen.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

LVO heeft als uitgangspunt dat de totale begroting sluitend moet zijn. Dat is namelijk de basis voor een gezonde financiële huishouding. LVO heeft hier in de afgelopen jaren van afgeweken en bewust fors geïnvesteerd in het verbeteren van onderwijs, het personeel en het versterken van individuele scholen. Deze investeringen zijn deels gefinancierd uit het eigen vermogen van de stichting. Met het oog op de toekomst waarin sprake is van o.a. dalende leerling aantallen en een lagere (nieuwe) bekostiging, dient LVO nu weer te werken aan een versterking van het vermogen. Praktisch wil dat zeggen dat er een positieve begroting gerealiseerd dient te worden, op de gebieden van zowel resultaat, solvabiliteit als liquiditeit. Op LVO-niveau kunnen én willen we werken aan een solide begroting, met behoud van de kwaliteit van het onderwijs.

3.6.2.1 Krimp – gevolgen voor leerlingenaantallen, personeel en scholen

Uit de begroting en meerjarenraming blijkt dat de effecten van de krimp van het aantal leerlingen een forse weerslag heeft op de financiële resultaten. De effecten uiten zich in een aantal factoren.

Het aantal fte moet mee dalen met de krimp. Docenten met een tijdelijk dienstverband (vaak jonge docenten) kunnen daardoor geen vast contract krijgen. Als gevolg hiervan stijgt de gemiddelde leeftijd van de docenten. Dit heeft tevens als gevolg dat er steeds meer docenten in de hogere salaristredes zijn ingeschaald, waardoor de gemiddelde personele last stijgt. Uit de analyse van salariskosten in relatie tot de bekostiging is gebleken dat kosten de bekostiging te boven gaan. Deze ontwikkeling is ook gedeeld met de VO Raad.

Een ander gevolg is dat er op verschillende scholen meer medewerkers zijn dan nodig. Deze medewerkers (verplaatsingskandidaten) dienen herplaatst te worden op andere scholen. Beheersmaatregelen zijn getroffen om de negatieve effecten het hoofd te bieden.

- In het Sociaal Statuut zijn afspraken gemaakt omtrent het verplaatsten van medewerkers naar een andere school.
- Verder zijn afspraken gemaakt die het mogelijk maken om aan docenten van 63 jaar en ouder die niet meer wendbaar zijn een maatwerkafpraak te kunnen aanbieden.
- Daarnaast zijn medewerkers in de gelegenheid gesteld om per 1 augustus 2018 gebruik te maken van een regeling (generieke regeling) die het mogelijk maakt om 50 % te gaan werken met behoud van 70 % van het loon en 100 % pensioenopbouw.

De kosten van deze regelingen drukken op de scholen (maatwerkafspraken en sociaal statuut) resp. op centraal LVO-niveau (generatieregeling).

De herplaatsing van de medewerkers is in het verleden nog gelukt. De hierboven genoemde maatregelen hebben daaraan bijgedragen. Ook voor het komende jaar wordt verwacht dat op basis van een kwantitatieve analyse de herplaatsing zou moeten lukken. Daarbij kan wel sprake kan zijn van een kwalitatieve mismatch (verplaatsingskandidaten met bevoegdheden voor vakken die niet overeenkomen met de gevraagde vakken). Op basis van Strategische Personeelsplanning (SPP) kan hier door scholen op gestuurd worden.

Daarnaast wordt een beleid voor vrijwillige vertrekregelingen ontwikkeld. Aangezien succesvol beleid voor vrijwillige vertrekregelingen het risico van niet-verplaatsbare verplaatsingskandidaten zal doen verminderen, zullen de kosten die zijn verbonden aan dit flankerende beleid uit de bestemmingsreserve risicomangement worden gedekt. Daarnaast wordt het Sociaal Statuut herzien om vrijwillige mobiliteit meer te stimuleren.

De ontwikkeling van het materieel resultaat blijft aandacht behoeven. Dit is enerzijds door de daling van de bekostiging door het dalend aantal leerlingen en anderzijds door de vaste aard van

Behorende bij deze verklaring d.d.

21 JUN 2019

de kosten. Aandacht behoeven de bezetting van de gebouwen (huisvesting) en de inzet van de leermiddelen. Het vraagstuk van de huisvesting betreft het effectief benutten van de locaties en leidt tot gebouw aanpassingen dan wel het realiseren van unilocaties.

3.6.2.2 Herstelplan, organisatiemodel en –besturing

Het CvB heeft het voorgenomen besluit genomen om te werken naar eigenstandige scholen die een directe lijn hebben met het CvB. Als gevolg hiervan zal vanaf 1 augustus 2019 worden over gegaan tot 3 regio's die uiterlijk tot 2021 in transitie verkeren. Daarna zullen scholen rechtstreeks door het CvB worden aangestuurd. (Zie 1.3 Toekomstige organisatieontwikkelingen: herinrichting organisatiestructuur.) Deze ontwikkelingen hebben financiële gevolgen, evenals zaken die zijn genoemd in het herstelplan van de Onderwijsinspectie, alle zijn verwerkt in de begroting.

Zaken uit het herstelplan zijn financieel vertaald. Voorbeelden hiervan zijn de additionele personele kosten voor verdere ontwikkeling van leidinggevend en medewerkers door leiderschapstrajecten, scholingskosten en ontwikkel assessments.

Hiertoe zullen de komende jaren een aantal acties in gang worden gezet zoals:

- Verbeteren gesprekscyclus (inclusief performance management en duurzame ontwikkeling).
- Leiderschapstrajecten in 2019 – 2021 voor zowel locatie-sectordirecties als teamleiders als medewerkers in het secundaire proces.
- Assessments leidinggevend.
- Opvolging assessments.

De training, scholing, begeleiding en coaching zit deels normaal in reguliere opleidingsbeleid van scholen. Dit wordt aangevuld met een bijdrage op LVO-niveau voor om- en bijscholing van locatiedirecteuren en teamleiders in de periode tot 2026. Verder is rekening gehouden met de doorontwikkeling van de ondersteuning van het OOP.

In het licht van bovenstaande ontwikkeling past het ook dat de huidige interne verdeling van de ontvangen middelen tegen het licht wordt gehouden.

3.6.2.3 Afdeling onderwijs

Bij het bestuursbureau wordt een, reeds enkele jaren geleden door de GMR geaccordeerde, formatie onderwijsadvies opnieuw geactiveerd en worden twee beleidsadviseurs onderwijs aangesteld.

3.6.2.4 Nieuwe bekostiging

Gedurende diverse jaren wordt door de VO-raad gesproken met ministerie van OCW over de vereenvoudiging van de bekostiging. Inmiddels heeft dat geleid tot een model op hoofdlijnen waarvan de verwachte ingangsdatum (kalenderjaar) 2021 is.

Het model ziet er op hoofdlijnen als volgt uit.

De vereenvoudiging van de bekostiging voegt vier geldstromen samen. Dit zijn (1) de personele lumpsum, (2) de materiële lumpsum, (3) de vergoeding voor schoolboeken en (4) de regeling 'vestigingen met spreidingsnoodzaak'. Aanvullende bekostiging, zoals de Prestatiebox, het leerplusarrangement of de eerste opvang van vreemdelingen, of ondersteuningsbekostiging, is dus niet meegenomen.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019 ⁴⁷

Het nieuwe model kent de volgende parameters:

- Een bedrag per leerling in de onderbouw en in de bovenbouw van het algemeen vormend onderwijs.
- Een bedrag per leerling praktijkonderwijs en in de bovenbouw van het beroepsonderwijs (v)mbo
- Een bedrag per hoofdvestiging.
- Een bedrag per nevenvestiging.

Voor LVO betekent dit vanaf 2021, naar verwachting, een lagere bekostiging ad € 3,2 mio per situatie oktober 2017. In dit bedrag is nog geen rekening gehouden met de krimp en het hiermee gepaard gaande sluiten van vestigingen die leiden tot een lagere bekostiging.

Er wordt uitgegaan van een overgangsregeling. Deze geldt voor alle besturen, waarbij de procentuele op- of afbouw van de bekostiging in vier jaar tijd stapsgewijs wordt doorgevoerd. Voor de besturen die erop achteruitgaan, zoals LVO, betekent dit dat hun bekostiging in 2021 met een kwart van een totale afname verminderd zal worden, in 2022 met de helft en in 2023 met driekwart. In 2024 zullen de schoolbesturen het nieuwe niveau van bekostigen bereikt hebben.

Overleg met VO-raad

De VO-raad is bezig om een beter beeld te krijgen van de stapeling van effecten. Met stapeling van effecten wordt bedoeld dat veel besturen en samenwerkingsverbanden worden geconfronteerd met minstens twee van de volgende vier effecten: verevening van de zware zorg passend onderwijs, herverdeeleffecten als gevolg van de voorgenomen wijziging in de bekostiging lwoo/pro, herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging bekostiging en de krimp. Zodra dit beeld meer compleet is, ontstaat een beter beeld op welke plekken de grootste pijn wordt geleden zodat de VO-raad kan pleiten voor steunverlening op die plaatsen.

In november 2018 werden moties ingediend waarbij de minister onder meer werd gevraagd om bij de invoering van de vereenvoudiging rekening te houden met brede scholengemeenschappen in krimpgebieden.

3.6.2.5 Buma gelden

De Buma gelden komen vanaf 2019 geheel ten gunste van de scholen. Vóór 2019 werden deze gelden toegevoegd aan de bestemmingsreserve voor de huisvesting waar de clusters trekkingsrechten aan konden ontlene voor hun huisvesting.

Hierna worden de aparte onderdelen van de exploitatierekening toegelicht. Daarna volgt een toelichting op de liquiditeitsprognose. Alle bedragen zijn in x € 1000, tenzij anders aangegeven.

Aan het eind van de toelichting is in paragraaf 7 een toelichting opgenomen over de kosten die ten laste van de bestemmingsreserves gebracht worden.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

48

Operationele resultaten

Uit het overzicht van de kerncijfers blijkt dat de operationele resultaten in de komende jaren positief zijn. Dit is in lijn met de afspraken die hierover bij de beleidsmonitor zijn gemaakt.

Exploitatieresultaten

In de exploitatieresultaten is nu nog rekening gehouden met het resultaat dat ten laste van de bestemmingsreserves wordt gebracht. Voor het toekomstig beleid zal het gebruik hiervan worden beperkt tot het strikt noodzakelijke. Bestemmingsreserves worden zoveel mogelijk overgeheveld naar de algemene reserve.

3.6.3 Balansprognose

BALANS PER ULTIMO	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Activa						
Materiële vaste activa	67,9	76,6	79,8	82,9	82,9	81,4
Financiële vaste activa	8,9	9,9	6,0	5,7	5,5	5,3
Vlottende activa	7,8	6,7	6,3	6,3	6,3	6,3
Liquide middelen	45,0	26,8	24,5	19,2	15,8	17,3
Totaal activa	129,6	120,0	116,6	114,1	110,5	110,3
Passiva						
Eigen vermogen	46,7	48,2	48,3	49,3	50,3	51,5
Onderhoudsvoorziening	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personele voorzieningen	13,9	16,3	16,6	17,0	16,7	17,5
Langlopende schulden	20,3	20,1	18,7	16,5	13,1	11,4
Kortlopende schulden	38,4	35,4	33,0	31,3	30,4	29,9
Totaal passiva	129,6	120,0	116,6	114,1	110,5	110,3

3.6.4 Toekomstige ontwikkeling aantal leerlingen en fte

KENGETALLEN	Verslagjaar 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Personele bezetting in FTE						
- Management/Directie	123	117	109	101	97	97
- Onderwijzend Personeel	1.738	1.577	1.444	1.349	1.316	1.297
- Overige medewerkers	479	504	482	452	428	396
Totaal	2.340	2.198	2.035	1.902	1.841	1.790
Leerlingenaantallen inclusief UWCM	26.218					
Leerlingenaantallen exclusief UWCM	25.608	24.466	23.431	21.925	21.592	21.386

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019⁴⁹

Voor de komende jaren wordt een daling van aantal leerlingen en FTE verwacht als gevolg van de demografische ontwikkelingen: de krimp. Het aantal leerlingen in 2023 (21.386) ten opzichte van 2018 (25.608) daalt met 16,1 %. Volgens de voorliggende begroting daalt het aantal fte in 2023 ten opzichte van 2018 met 23,5 %. Dit betekent dat het aantal fte sneller daalt dan het aantal leerlingen. Hierbij heeft de aandacht dat de onderwijsinzet voor de leerling binnen de scholen kan blijven gewaarborgd.

3.6.5 Liquiditeitspositie

Het saldo van de liquide middelen bedroeg ultimo 2018 € 45,0 mio. Uit de balansprognose blijkt dat de verwachting is dat dit saldo zal afnemen tot ca. € 17,3 mio per ultimo 2023. De daling van de liquiditeitspositie is het gevolg van het verwacht negatief resultaat in 2019, investeringsprogramma in de huisvesting, inzet van gelden vanuit de Prestatiebox en verdere afbouw van de kortlopende personele verplichtingen als gevolg van het afnemend personeelsbestand. Ondanks het afnemende liquiditeitssaldo zal dit, in samenhang met de afnemende kortlopende schulden, ook voldoende financiële buffer blijven bieden na 2023. Zo zal LVO geen eigen investeringen meer in gebouwen plegen, maar de gemeenten hierop aanspreken.

3.6.6 Toekomstige ontwikkeling Huisvesting

3.6.6.1 Huisvesting

Door de krimp wordt nadrukkelijk naar de huisvesting gekeken waardoor inmiddels is besloten om een aantal unilocaties in te richten. Verdere reducties van het aantal locaties staan op het programma en de herinrichting van gebouwen zal voor elk cluster gevolgen hebben.

Voor Maastricht is het plan 'Herinrichting voortgezet onderwijs Maastricht' (voorheen Masterplan) in ontwikkeling met daaraan gekoppeld de huisvestingsopgave. In deze begroting is geen investering meegenomen voor de huisvestingsopgave van de campus voor 'Herinrichting voortgezet onderwijs Maastricht'. Achtergrond hiervan is dat dit mogelijk nieuwbouw betreft die normaliter conform WVO bekostigd zou moeten worden door de gemeente. LVO heeft in de afgelopen jaren de investeringen in gebouwen (deels) uit eigen middelen voldaan. Dit is een bewuste keuze geweest, telkens voorgedragen vanuit de scholen en Centrale Directies vanuit onderwijskundige argumenten. LVO wil ook de komende jaren een gezonde liquiditeitspositie behouden om goed onderwijs te blijven aanbieden. Er zal ook kritisch worden gekeken of alles wat vanuit de scholen naar voren wordt gebracht als zijnde vanuit onderwijskundig oogpunt noodzakelijke verbouwingen, ook wel zo noodzakelijk is.

Het cluster Heuvelland gaat het gebruik van de locatie Valkenburg bezien, als gevolg van inrichting unilocatie bij het Stella Maris College. In het cluster Parkstad zal het Romboutscollege te Brunssum worden gesloten, evenals de locatie van het Emmacollege locatie aan de Passartweg te Heerlen. Het cluster Westelijke Mijnstreek gaat na of ze nog gebruik blijft maken van 2 gebouwen van het Graaf Huyn College te Geleen in combinatie met herinrichting voor een ander onderwijsconcept. Onderzoek naar de huisvesting wordt ook in 2019 uitgevoerd in het cluster Weert, waarbij met name wordt gekeken of een deel van het Kwadrant nog in gebruik blijft. Daarnaast worden in het cluster Noord mogelijkheden onderzocht voor gedeeltelijke verhuur bij de locaties van het Raayland te Venray en Dendron in Horst.

Zoals bij de liquiditeitspositie is gemeld zal LVO geen eigen investeringen meer plegen in gebouwen, maar zullen de gemeenten hierop worden aangesproken.

3.6.6.2 Groot onderhoud

Met ingang van 2019 is de voorziening groot onderhoud vervallen door regelgeving vanuit de jaarverslaggeving. In de plaats daarvan zal het groot onderhoud op de balans worden gezet als activeerbaar onderhoud waarover jaarlijks wordt afgeschreven. Tegenover de lagere dotatie aan de onderhoudsvoorziening staan afschrijvingslasten die in de komende jaren toenemen totdat het ideaalcomplex is bereikt. Het bedrag dat jaarlijks als groot onderhoud mag worden geactiveerd is gemaximeerd voor geheel LVO.

Onderstaand zijn de investeringen per jaar nader uitgewerkt en zijn de grootste investeringsposten aangegeven per cluster die aan de panden worden uitgevoerd:

2019

- Heuvelland. De investeringen betreffen realisatie van de unilocatie voor het Stella Maris college te Meerssen;
- Parkstad. Dit betreft de verbouwing van het Emmacollege aan de Weggebekker te Heerlen vanwege de sluiting van de locatie aan de Passartweg.

2020

- Maastricht. In 2020 zal de inrichting plaatsvinden van de brede campus in West.

2021

- Parkstad. Dit betreft afronding van de nieuw- en verbouw van het St. Janscollege te Hoensbroek. De totale bouwkosten bedragen € 20,4 mio waarvan € 16 mio door de gemeente Heerlen wordt gefinancierd en € 4,4 mio door LVO.

3.7 Risicoparaagraaf

Deze paragraaf beschrijft de onzekerheden en risico's die in de begroting en meerjarenraming zijn opgenomen. Paragraaf 3.8 geeft aan welke beheersingsmaatregelen hiertoe worden getroffen.

3.7.1 Gevolgen krimp

De daling van het aantal leerlingen is aanzienlijk in de komende jaren en doet zich voor over de gehele provincie. De verwachting is dat de kwantitatieve matching past, mede door het generieke tekort aan leraren, maar dat is nog niet duidelijk voor de kwalitatieve matching. Het risico bestaat dat de mobiliteit niet wordt gerealiseerd, met andere woorden de verplaatsingskandidaten kunnen niet allemaal herplaatst worden binnen LVO.

Daarnaast zal de krimp leiden tot een lagere Rijksbijdrage waardoor de personele inzet onder druk komt te staan zoals beschreven in paragraaf 3.7.2, maar ook dat de lagere bijdrage ontoereikend is ter dekking van de materiële lasten.

3.7.2 Ontwikkeling gemiddelde personeelskosten ten opzichte van de bekostiging (GPL)

De gemiddelde personeelskosten stijgen harder dan de bekostiging hiervan door het Ministerie. De oorzaak is het gevolg van:

- De onevenwichtige opbouw van het personeelsbestand en de verkorting van de salarislijnen die in 2013 is ingevoerd.

- Efficiencykorting in periode 2020-2022.

Het risico bestaat dat de bekostiging vanuit de Rijksbijdrage niet toereikend is voor de financiering van de benodigde personele inzet.

3.7.3 EOA-Leerlingen

LVO geeft onderwijs aan EOA-leerlingen. Daarbij is LVO mede afhankelijk van de politieke besluiten die hieromtrent worden genomen omdat deze gevolgen kunnen hebben voor de in- of doorstroom.

3.7.4 Huisvesting en financiering (liquiditeit)

De hierboven geschetste krimp leidt ertoe dat leegstand ontstaat in delen van schoolgebouwen dan wel hele schoolgebouwen. Deze leegstand brengt (extra) kosten met zich mee zonder dat er baten tegenover staan.

Voor het cluster Maastricht is deels rekening gehouden met uitgaven die samenhangen met het onderzoek naar het plan van uitvoering voor 'Herinrichting VO Maastricht' (voorheen Masterplan). In deze begroting is geen investering meegenomen voor de huisvestingsopgave van de campus voor het Masterplan Maastricht. Achtergrond hiervan is dat dit mogelijk nieuwbouw betreft die normaliter door de gemeente wordt gefinancierd, dan wel dat er anderszins extra middelen beschikbaar komen.

3.7.5 Passend onderwijs

Financiële effecten kunnen nog volgen uit hoofde van:

- verevening Passend Onderwijs voor SWV en specifiek voor LVO;
- verevening pro/lwoo;
- effect van tussentijdse groei;
- instroom van leerlingen EOA in het reguliere VO.

3.8 Vertaling risicoparaagraaf naar sturings- en beheersingsmaatregelen

Onderwijs

De ontwikkelingen waar LVO mee te maken krijgt nopen tot aanpassing van beleid en sturing. De krimp die in de komende jaren doorzet in samenhang met sterke daling van het aantal OP vereist een onderwijsvisie die daarop aansluit. Daarnaast is in deze begroting rekening gehouden met een herstelplan naar aanleiding van de bevindingen van de Onderwijsinspectie en worden wijzigingen doorgevoerd in het organisatiemodel en –besturing; zie hiervoor paragraaf 3.6.2.2.

Personeel

Voor de personele component is aandacht voor een gelijkwaardige tendens in de daling van het aantal OP, directie en OOP. Hiertoe zijn inmiddels al gesprekken gevoerd met centrale directies en deze zijn geïntensiveerd om de voortgang van de uitvoering ervan te bewaken. Daarnaast zullen de gemiddelde personeelskosten in lijn moeten worden gebracht met de bekostiging. Er vindt overleg plaats over de mogelijkheden om een efficiency slag te kunnen maken in de niet-onderwijs

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

gerelateerde werkzaamheden. Hierbij wordt onder andere gekeken naar een andere organisatie hiervan.

Voor alle medewerkers zal een LVO brede benadering worden gehanteerd zoals:

- Breder inzetbaar maken en houden van de vaste medewerkers.
Om medewerkers breder inzetbaar te maken is er veel geïnvesteerd in het opleiden van OP en het geven van bijscholingsmogelijkheden voor OOP en OP. Hierbij ligt voor het OP een grote focus op het behalen van een (hogere) bevoegdheid of het behalen van een bevoegdheid in een ander vak. Vanuit het programma OpMaat zijn hiervoor studiefaciliteiten beschikbaar gesteld.
- Zeer beperkt aannemen van vaste medewerkers.
Momenteel mogen alleen vaste contracten worden aangegaan als de vacature niet op een andere manier in te vullen is óf als de kwaliteit van het onderwijs in het gedrang is. Voordat over wordt gegaan tot het verlenen van een vast contract wordt door het Mobiliteitsbureau nagegaan of er geen verplaatsingskandidaat is die deze vacature kan opvullen.

Om (tijdelijke) vacatures aantrekkelijker te maken wordt gekeken naar de mogelijkheden om vacatures bovenschools te clusteren om zo een hogere werktijdfactor te kunnen aanbieden. In de toekomst zal dit structureel moeten gebeuren om medewerkers aan te trekken en te behouden.
- Individuele maatwerkovereenkomsten.
Sinds 2015 worden individueel maatwerkafspraken aangeboden aan oudere werknemers die moeite hebben te voldoen aan de kwaliteitseisen, minder wendbaar zijn en die hebben aangegeven eerder te willen stoppen met werken. Het initiatief voor deze overeenkomsten ligt altijd bij de werkgever. Per 01-08-2018 is de generieke regeling van start gegaan. Door deze afspraken hoopt LVO de verplaatsbaarheid te verminderen zodat er ruimte kan ontstaan om (jonge) talentvolle medewerkers een contract aan te bieden.

Huisvesting en financiering (liquiditeit)

De krimp en ontwikkelingen op onderwijsgebied gaan zich vertalen zich in een herijking van de huisvesting. Hiertoe zal de strategische huisvestingsvisie moeten worden geactualiseerd en zullen de kosten voor het groot onderhoud worden gemaximeerd tot € 4,0 mio per jaar. Verder zal LVO geen eigen investeringen meer plegen in gebouwen, maar zal de gemeenten hierop aanspreken.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

53

astrium
onderwijsaccountants b.v.

4 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) heeft tot taak integraal toezicht te houden op het beleid van het CvB en op de algemene gang van zaken in de stichting. De Raad staat het CvB met raad en advies terzijde. In dat kader is de Raad belast met goedkeuring van de begroting, de jaarrekening, onderwijsbeleid en treasurybeleid. Daarnaast benoemt de RvT op voordracht van het CvB de externe accountant, die de controle van de jaarstukken van de Stichting verzorgt.

Twee leden van de RvT vormen de auditcommissie, van wie er één voorzitter is. De auditcommissie adviseert gevraagd en ongevraagd de RvT over de rechtmatigheid en doelmatigheid van het financieel beheer en beleid van de stichting. De Commissie Onderwijs is adviseert gevraagd en ongevraagd de RvT over de implementatie van de beleidsvisie, de kwaliteit van het onderwijs en de sturing daarop, alsmede het strategisch personeelsbeleid. De Commissie Onderwijs bestaat uit minimaal twee leden van de RvT.

4.1 Maatregelen examen crisis VMBO Maastricht

De RvT heeft naar aanleiding van de examenproblematiek bij VMBO Maastricht, de grote maatschappelijk impact, de emotie en de commotie en met grote spijt richting de getroffen eindexamenkandidaten, een aantal maatregelen genomen die destijds per direct zijn ingegaan.

De Raad heeft de bestuurlijke verantwoordelijkheid indringend met het CvB besproken. In onderling overleg is besloten dat de portefeuillehouder onderwijs in het CvB, Marianne van Wegberg, in het belang van LVO met onmiddellijke ingang (per 25 juni 2018) terugtrad. De portefeuillehouder onderwijs in de RvT, de heer Gerard Bos, is per direct teruggetreden. Tevens besloot de RvT voor de portefeuille onderwijs, waaronder het VMBO Maastricht valt, in het CvB een interim-bestuurder, de heer Jan Rijkers, aan te trekken.

In het belang van de continuïteit van LVO in het totaal vond de RvT het destijds van groot belang, dat de voorzitter van het CvB, André Postema onverkort in functie bleef en belast bleef met de portefeuilles algemene zaken en bedrijfsvoering. Aanvullend heeft de RvT besloten voor het VMBO Maastricht een externe examencommissie in te stellen, die de compleetheid en validiteit van de afgesloten PTA's vast heeft gesteld.

Op 26 november 2018 is toenmalig voorzitter RvT Jan Schrijen afgetreden, tegelijkertijd met toenmalig voorzitter CvB André Postema. Hiermee wilde men rekenschap geven van hetgeen bij VMBO Maastricht is misgegaan. Vicevoorzitter Mark van Haasteren is vanaf die datum, tot de benoeming van de nieuwe voorzitter in 2019, waarnemend voorzitter RvT.

4.2 Vergaderingen Raad van Toezicht

In het verslagjaar heeft de RvT ruim dertig keer vergaderd, inclusief ingelaste vergaderingen inzake de afwikkeling van crisis op VMBO Maastricht en de daaropvolgende elf specifieke en kwaliteitsonderzoeken. (Exclusief de vergaderingen van de Commissie Onderwijs en de Auditcommissie.) De auditcommissie is gedurende het verslagjaar vijf keer bijeengekomen, de Commissie Onderwijs heeft twee keer vergaderd.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

54

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Ook heeft de RvT één themabijeenkomst bijgewoond. Tijdens deze themabijeenkomst heeft de RvT de volgende onderwerpen besproken:

1. Ronde langs de velden: belangrijke uitdagingen en speerpunten per cluster;
2. Visie LVO op de invulling van haar doelstellingen en in dit kader de visie op de ontwikkeling van de organisatie.

De RvT voert gewoonlijk twee keer per jaar een evaluatiegesprek met een afvaardiging van de GMR en een afvaardiging van het Directieoverleg. In 2018 is het evaluatiegesprek met een afvaardiging van de GMR één keer gevoerd. In afstemming met de GMR heeft een volgend evaluatiegesprek inmiddels plaatsgevonden in 2019. Een evaluatiegesprek met het Directieoverleg wordt voor verdere afstemming geagendeerd voor 2019.

De examen crisis en de afwikkeling daarvan stonden in 2018 centraal in de vergaderingen van de Raad. In de vergaderingen zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen:

Onderwijskwaliteit

- VMBO Maastricht examen crisis, afwikkeling en herstel opdrachten Inspectie van het Onderwijs;
- Specifieke en kwaliteitsonderzoeken Inspectie van het Onderwijs bij elf scholen;
- Onderzoek Inspectie bestuurlijk handelen;
- Organisatieontwikkeling en inspectie aangelegenheden;
- Masterplan (her)inrichting voortgezet onderwijs Maastricht;
- Speerpunten per cluster (themabijeenkomst 8 maart 2018);
- Onderwijs in Parkstad (Brunssum);
- Eindrapportage IOO;
- Uitvoeringsprogramma OpMaat schooljaar 2017-2018 en 2018-2019;
- Signaleringsrapportage LVO-totaal;
- Herinrichting benchmarkmodel onderwijsprestaties;
- Proces nieuwe beleidsvisie 2020-2024;
- Verslagen RvT Commissie Onderwijs.

Meerjarenperspectief kwaliteit

- Visie en organisatieontwikkeling (themabijeenkomst);
- Strategische personeelsplanning;
- Monitoring LVO Beleidsvisie (2013-2020);
- Kwaliteitszorg en kwaliteitsbeleid LVO.

Governance

- Benoemingen, aftredingen en vacatures RvT;
- Voortgang strategische interventies;
- Zelfevaluatie 2017 RvT;
- Organisatiestructuur LVO.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Bedrijfsvoering

- Managementletter 2017 en 2018;
- Begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021;
- Jaarverantwoording en accountantsverslag 2017;
- Werkbegroting 2019;
- P&C-cyclus bedrijfsvoering 2019;
- Jaarrekening 2018;
- Analyse Liquiditeitsontwikkeling;
- Conceptbegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022;
- Financiële kwartaalrapportages;
- Verslagen Auditcommissie 2018.

De RvT heeft zich eind 2017 bij haar zelfevaluatie door een externe moderator/voorzitter laten begeleiden. Begin 2018 bespraken zij het rapport met de vijf leden van de RvT. Wegens de examen crisis en de gevolgen daarvan heeft de zelfevaluatie van de RvT voor 2018 niet plaatsgevonden. Immers, de RvT was niet langer volledig en de positie van voorzitter was vacant. In 2019 zal met de nieuwe (interim-) leden RvT en de huidige voorzitter RvT Jo Ritzen invulling gegeven worden aan de zelfevaluatie.

4.3 Benoemingen en terugtredingen

Direct na het ontstaan van de crisis op VMBO Maastricht, is Gerard Bos, lid van de RvT met portefeuille onderwijs teruggetreden. De RvT en het CvB hebben na het uitbreken van de examen crisis hun verantwoordelijkheid genomen door allereerst de problemen zo goed mogelijk op te lossen en de verdere verbeteringen in gang te zetten. Als laatste stap in dit proces zijn de beide voorzitters, Jan Schrijen als voorzitter van de RvT 26 november 2018 en André Postema als voorzitter CvB, afgetreden. Ook is direct Ina Lepping, lid van de RvT teruggetreden. Eerder in het verslagjaar op 6 oktober 2018 trad Lia Bode al terug.

Naast de genoemde terugtredingen n.a.v. de examen crisis op VMBO Maastricht zijn de volgende benoemingen en portefeuilledeling relevant.

Per 31 oktober 2018 is Walter Dresscher benoemd tot lid RvT op bindende voordracht van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. De benoeming is voor een periode van vier jaar.

Per 12 december 2018 wordt de RvT uitgebreid met de vaste benoeming van Annette Mengde-Kruihof tot lid RvT. Mark van Haasteren is per 12 december 2018 met terugwerkende kracht benoemd tot waarnemend voorzitter RvT per 26 november 2018.

Per 17 december 2018 zijn Robert Helder en Christianne den Houting-Stevens zijn benoemd tot interim-leden van de RvT. De interim-periodes lopen tot 1 januari 2020.

De volgende afspraken inzake portefeuille- en rolverdeling van de Raad van Toezicht zijn gemaakt:

- Commissie Onderwijs en HR: mevrouw Mengde en de heer Dresscher (voorzitter);
- Auditcommissie: mevrouw Den Houting (voorzitter) en de heer Van Haasteren;
- Renumeratiecommissie: de heren Helder en Van Haasteren (voorzitter);

- Nieuwe te zijner tijd op te richten commissie vastgoed: de heren Helder (voorzitter) en Van Haasteren.

De RvT zet in 2018 de procedures ten behoeve van de structurele invulling van de posities in de RvT in gang. Het gaat om de posities van de voorzitter en twee leden.

Per 1 april 2019 wordt Jo Ritzen als nieuwe voorzitter RvT benoemd. Naar verwachting worden in juni 2019 de posities van twee leden RvT ingevuld.

De wijzigingen in de samenstelling van de RvT van 2018 zijn beschreven bij 5.1.

Meer informatie over:

- de bezoldiging, zie Jaarrekening ;
(de WNT-norm, berekend op basis van de complexiteitspuntenberekening, is goedgekeurd)
- de hoofd- en nevenfuncties, zie 5.1;
- het rooster van aftreden, zie 5.1.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

57

5. Samenstelling bestuur en directie

5.1. Raad van Toezicht

De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht hebben geen conflicterende nevenfuncties.
Hieronder vindt u een overzicht van de leden van de RvT, inclusief hun hoofd- en nevenfuncties*

*Bezoldigde functies zijn gemarkeerd met B.

Dhr. M. J. A. L. (Mark) van Haasteren MA

Lid (vanaf 1 januari 2017, 1e termijn) en waarnemend voorzitter vanaf 12 december 2018

Hoofdfunctie:

- Algemeen directeur Q-Park Nederland en Duitsland (B).

Nevenfuncties:

- Geen in het verslagjaar.

Dhr. drs. W.T.G. (Walter) Dresscher

Lid (vanaf 31 oktober 2018, 1^e termijn)

Nevenfuncties:

- Buitengewoon lid van het hoofdbestuur van de AOb (Algemene Onderwijsbond);
- Bestuurslid en penningmeester van de Stichting Zwolse Kinderboerderijen.

Mw. drs. A.C. (Annette) Mengde-Kruithof

Lid (vanaf 12 december 2018, 1^e termijn)

Hoofdfunctie

- Zelfstandig adviseur *Annette Mengde Interim & Advies* (B).

Nevenfuncties

- Lid initiatiefgroep Toekomst Overasselt.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

58

Mw. C.E.P.M. (Christianne) Den Houting-Stevens

Lid (vanaf 17 december 2018, interim)

Hoofdfunctie:

- Zelfstandig consultant voor de publieke sector (B).

Nevenfuncties

- Voorzitter Raad van Toezicht tevens lid auditcommissie Financiën Kraamzorg Rotterdam & Omstreken te Rotterdam (B);
- Lid Raad van Toezicht tevens lid auditcommissie Financiën Zonnehuisgroep Amstelland (VVT) te Amstelveen (B);
- Lid Raad van Toezicht tevens lid auditcommissie Financiën Sophia Scholen te Voorhout (B);
- Voorzitter Raad van commissarissen Arcade Mensen en Wonen (woningcorporatie) te Naaldwijk (B);
- Lid bestuur coöperatie DoktersDienst Duin- en Bollestreek te Voorhout (B);
- Penningmeester parochie Sint-Maarten te Noordwijkerhout.

Dhr. mr. dr. E.R. (Robert) Helder

Lid (vanaf 17 december 2018, interim)

Hoofdfunctie

- Universitair docent Universiteit Utrecht (B).

Nevenfuncties

- directeur AdJuncto (Egbert Renso Beheer B.V.) (B);
- bestuurslid van Stichting Grote Kerk Zwolle en van Stichting Schnitgerorgel Zwolle;
- bestuurslid Stichting Meedoen Zwolle (onderdeel gemeente Zwolle);
- bestuurslid van Stichting Den Alerdinck (B);
- redacteur uitgeverij Sdu (B);
- operationeel deskundige Nationale Politie;
- organist Protestantse Gemeente Zwolle (B);
- organist Hongaarse Federatie Nederland (B);
- voorzitter Stichting Klinkend Erfgoed Nederland.

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

59

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Dhr. dr. J.J. (Jan) Schrijen

Voorzitter (teruggetreden 26 november 2018)

Hoofdfunctie:

- Burgemeester Valkenburg aan de Geul (B).

Nevenfuncties:

- Kamerheer van Zijne Majesteit de Koning in Limburg;
- Lid RvC Vereniging Hendrick de Keyser;
- Lid Algemeen Bestuur stichting Limburgs Landschap.

Mw. mr. C. (Lia) Bode

Vicevoorzitter (teruggetreden 6 oktober 2018).

Hoofdfunctie:

- Directeur-grotaandeelhouder Bode & Partners (B).

Nevenfuncties:

- Geen in het verslagjaar

Dhr. prof. dr. G.M.J. (Gerard) Bos

Lid (teruggetreden 24 juni 2018)

Hoofdfunctie:

- Internist-Hematoloog Maastricht UMC+ (B).

Nevenfuncties:

- Voorzitter beleidsadviesgroep Kankeronderzoekfonds Limburg;
- CEO CiMaas (B).

Mw C.C. (Ina) Leppink-Schuitema

Lid (teruggetreden 26 november 2018)

Hoofdfunctie:

- Burgemeester Horst aan de Maas (B).

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Stichting Gilde Opleidingen (ROC) Roermond (B);
- Lid Raad van Toezicht en Advies NDL Nederland Distributieland;
- Lid Raad van Advies Van Maerlant (school voor vmbo) Den Bosch.

Het rooster van aftreden van de leden van de Raad van Toezicht is als volgt:

Naam	Datum aantreden	Datum aftreden/ herverkiezing	Herziene datum/ aftreden/ herverkiezing
Dhr. M. J. A. L. van Haasteren MA (lid, waarnemend voorzitter)	01-01-2017	01-01-2021	01-01-2021 Eénmaal herkiesbaar conform artikel 9 lid 9 van de statuten.
Dhr. drs. W.T.G. Dresscher conform artikel 10 lid 5 van de statuten, ook lid RvT op voordracht van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	31-10-2018	31-10-2022	01-01-2021 Eénmaal herkiesbaar conform artikel 9 lid 9 van de statuten.
Mw. drs. A.C. Mengde-Kruithof	12-12-2018	12-12-2022	12-12-2022 Eénmaal herkiesbaar conform artikel 9 lid 9 van de statuten.
Mw. C.E.P.M. den Houting-Stevens	17-12-2018	Interim-periode tot 01-01-2020	
Dhr. mr. dr. E.R. Helder	17-12-2018	Interim-periode tot en met 01-01-2020	
Teruggetreden bestuursleden	Datum aantreden	Datum aantreden	Datum terugtreden
Dhr. dr. J. J. Schrijen (voorzitter) conform artikel 9 lid 8 van de statuten, ook lid RvT dat het bijzonder vertrouwen geniet van de Bisschop van Roermond	01-01-2012	01-01-2016 Herbenoemd in de besloten RvT-vergadering van 14-12-2015 Eveneens in de besloten RvT-vergadering van 14-12-2015 benoemd tot voorzitter m.i.v. 01-01-2017	Teruggetreden 26-11-2018

Benoemd bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

Mw. Mr. C. Bode (vicevoorzitter)	16-09-2013	16-09-2017 Herbenoemd in de RvT-vergadering van 25-09-2017 een nieuwe tevens laatste periode van vier jaar, te weten van 16 september 2017 tot 16 september 2021.	Teruggetreden 06-10-2018
Dhr. prof. dr. G.M.J. Bos conform artikel 10 lid 5 van de statuten, ook lid RvT op voordracht van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	16-09-2013	16-09-2017 Herbenoemd in de RvT-vergadering van 25-09-2017 een nieuwe tevens laatste periode van vier jaar, te weten van 16 september 2017 tot 16 september 2021.	Teruggetreden 24-06-2018
Mw C.C. Leppink-Schuitema conform artikel 10 lid 5 van de statuten, ook lid RvT op voordracht van de gemeenten met openbare LVO-scholen (Maastricht en Heerlen)	01-01-2017	01-01-2021	Teruggetreden 26-11-2018

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

5.2 College van Bestuur

De voorzitter en de leden van het College van Bestuur van LVO hebben geen conflicterende nevenfuncties. De samenstelling van het College van Bestuur van LVO is zoals hieronder beschreven.

Dhr. drs. N.E.F.A. de Vrede

Interim-voorzitter vanaf 26 november 2018

Interim-lid vanaf 15 oktober 2018

- Zelfstandig interimmanager (B)

Dhr. drs. J. Rijkers

Interim-lid vanaf 4 juli 2018

- Zelfstandig onderwijsadviseur (B);
- Voorzitter Vlaams-Nederlandse Taalraad;
- Lid Raad van Toezicht Eenbes Basisonderwijs;
- Voorzitter Kerngroep Advisering Taalbeleid en Taalonderwijs Taalunie.

Dhr. Drs. H.J.C.J. Pot

Interim-lid vanaf 7 januari 2019

- Zelfstandig interimmanager (B)

Dhr. drs. A. Postema

Voorzitter tot en met 25 november 2018

Nevenfuncties:

- Lid Eerste Kamer der Staten-Generaal (B);
- (Waarnemend) Fractievoorzitter PvdA Eerste Kamer (B);
- Voorzitter Benelux-parlement (B);
- Voorzitter Raad van Commissarissen van Chemelot Ventures/Brightlands Ventures (B);
- Lid Algemeen Bestuur Limburgse Werkgevers Vereniging;
- Lid Adviesraad Cultuurwetenschappen Open Universiteit.

Mevr. M.A.E. van Wegberg

Lid tot en met 24 juni 2018

- Geen nevenfuncties

5.3 Centrale Directie

Mw. H.C. van Wijk MPM, voorzitter Centrale Directie LVO Noord

Dhr. J.A.I.M. Hausmans, voorzitter Centrale Directie LVO Weert

Dhr. R.W.M. Janssen, voorzitter Centrale Directie LVO Westelijke Mijnstreek

Dhr. F.J.G.M. Schings, voorzitter Centrale Directie LVO Parkstad

Dhr. P.M. Linssen, lid Centrale Directie LVO Parkstad

Dhr. G.J.H. Beckers, voorzitter Centrale Directie LVO Maastricht

Dhr. J.H.F. Vossen, lid Centrale Directie LVO Maastricht

Mw. drs. J. Lamoré-Meijer, voorzitter Centrale Directie LVO Heuvelland

Dhr. F.J.G.M. Schings, waarnemend voorzitter Centrale Directie LVO Heuvelland

(vanaf 4 juli 2018)

Mw. mr. M.W.H. Feijt-Heijenrath, directeur Bestuursbureau

Mw. M.A.E. van Wegberg, lid College van Bestuur in 2018

B. Jaarrekening 2018

Behorende bij onze verklaring d.d.
21 JUN 2019 65
astrium
onderwijsaccountants b.v.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

A.1.1 Balans per 31 december 2018 (na voorstel resultaatverdeling)

	2018		2017	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa				
1.2 Materiële vaste activa	67.978.041		78.353.510	
1.3 Financiële vaste activa	<u>8.963.119</u>		<u>8.006.613</u>	
		76.941.160		86.360.123
Vlottende Activa				
1.4 Voorraden	-		-	
1.5 Vorderingen	7.760.897		7.871.535	
1.6 Effecten	-		-	
1.7 Liquide middelen	<u>44.950.518</u>		<u>41.931.295</u>	
		52.711.416		49.802.829
Totaal activa		<u>129.652.576</u>		<u>136.162.952</u>
Eigen vermogen				
2.1 Eigen vermogen	46.670.740		60.479.417	
Minderheidsbelang derden	<u>-</u>		<u>-</u>	
		46.670.740		60.479.417
2.2 Voorzieningen		24.329.572		20.015.932
2.3 Langlopende schulden		20.292.748		6.251.832
2.4 Kortlopende schulden		38.359.517		49.415.771
Totaal passiva		<u>129.652.576</u>		<u>136.162.952</u>

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

A.1.2 Staat van baten en lasten over 2018

	2018 EUR	Begroting 2018 EUR	2017 EUR
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	215.063.233	213.989.163	219.776.796
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.700.057	1.784.850	2.027.538
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	-	-	-
3.4 Baten werk in opdracht van derden	-	-	-
3.5 Overige baten	11.386.254	8.731.637	9.179.281
Totaal baten	229.149.544	224.505.651	230.983.616
Lasten			
4.1 Personeelslasten	195.240.248	188.530.111	194.928.553
4.2 Afschrijvingen	15.608.995	8.284.708	7.283.081
4.3 Huisvestingslasten	12.222.512	12.335.265	11.658.274
4.4 Overige lasten	19.612.709	20.146.096	20.170.927
Totaal lasten	242.684.464	229.296.181	234.040.836
Saldo baten en lasten uit gewone bedrijfsuitoefening	13.534.919-	4.790.530-	3.057.220-
5 Saldo financiële baten en lasten	273.758-	283.793-	332.796-
Resultaat	13.808.678-	5.074.323-	3.390.016-

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

A.1.3 Kasstroomoverzicht over 2018

	2018 €	2017 €
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	13.534.919-	3.057.220-
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	15.608.995	7.283.081
- mutaties voorzieningen	4.313.640	1.219.324
	19.922.635	8.502.404
Veranderingen in vlottende middelen		
- voorraden	-	-
- vorderingen	110.637	4.301.689
- schulden	11.056.254-	2.434.022
	10.945.617-	6.735.711
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	4.557.902-	12.180.895
Financiële baten	115.484	157.663
Financiële lasten	389.243-	490.458-
	273.758-	332.795-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	4.831.660-	11.848.100
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	5.233.526-	12.415.278-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	2.613
(Des)Investerings in financiële vaste activa en effecten	956.506-	375.813
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	6.190.032-	12.036.852-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing leningen	80.487-	76.305-
Mutatie kortlopende aflossing leningen	4.411-	4.182-
Overige 1)	14.125.814	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	14.040.916	80.487-
Mutatie liquide middelen	3.019.224	269.239-
Beginstand liquide middelen	41.931.295	42.200.534
Mutatie liquide middelen	3.019.224	269.239-
Eindstand liquide middelen	44.950.518	41.931.295

1) Onder deze post is vooruitontvangen subsidie OCW dat > 1 jaar wordt ingezet opgenomen.
Het betreft Prestatiebox voor € 11,9 miljoen en Nieuwkomers VO voor € 2,2 miljoen.

A.1.4 Toelichting behorende tot de de balans

Grondslagen voor de jaarrekening

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs, Samenwerkingsbestuur voor bijzonder en openbaar onderwijs (verkorte naam: Stichting LVO) met de statutaire zetel te Sittard, kantoorhoudende Mercator 1, 6130 KW Sittard heeft zonder winstoogmerk ten doel de behartiging en de bevordering van het voortgezet onderwijs. Bevoegd gezag nummer 41391, KvK nummer 14077279.

In de jaarrekening zijn de volgende organisatie-eenheden opgenomen:

Brinnr.	Naam school		
01GL	Sophianum Scholengemeenschap	te Gulpen	
02DF	Grotius College	te Heerlen	
02ZR	Het College	te Weert	
05FJ	Emma College	te Heerlen	
16SL	Sint Janscollege	te Hoensbroek	
18DD	Philips Van Horne Scholengemeenschap	te Weert	
18DO	Romboutscollege	te Brunssum	
19PV	Graaf Huyn College	te Geleen	
20IS	Stella Maris College	te Meerssen/Valkenburg	
20KA	Scholengemeenschap Groenewald	te Stein	
20LL	Bouwens Van Der Boijecollege	te Helden - Panningen	
25FY	Raayland College	te Venray	
25GF	Dendron College	te Horst	
26HL	Praktijkschool Terra Nigra	te Maastricht	
27VG	Porta Mosana College	te Maastricht	
27ZH	Sint-Maartenscollege	te Maastricht	
27ZJ	Bonnefanten College	te Maastricht	
	Bestuursbureau LVO	te Sittard	
	Het Kwadrant	te Weert	1)
	Orthopedagogisch Didactisch Centrum (OPDC)	te Maastricht	2)
	Bernard Lievegoed School (BLS) onderdeel brinnummer 27ZJ	te Maastricht	
	Bravo! College Cranendonck onderdeel brinnummer 02ZR	te Weert	
	Broekland College onderdeel brinnummer 05FJ	te Hoensbroek	

ad 1) Het Kwadrant te Weert is een zelfstandig functionerende dislocatie te Weert waar onderwijs wordt verzorgd voor het vmbo, het leerweg ondersteunend onderwijs en praktijk onderwijs te Weert. De bekostiging van deze vestiging loopt via de hoofdlocaties in Weert, onder de brinnummers 02ZR en 18DD. De subsidie wordt overgeheveld op basis van het aantal leerlingen dat op Het Kwadrant les krijgt.

ad 2) Het OPDC te Maastricht is een Centrum voor Leerlingzorg en verzorgt thans onderwijs voor leerlingen van de per 1 augustus 2003 gefuseerde VSO St. Michaëlschool (04AQ) met het Stella Maris College (20IS). Daarnaast verleent het OPDC speciale zorg aan leerlingen die op reguliere scholen in de regio Maastricht onderwijs volgen en op specifieke onderdelen nadere zorg behoeven. Het OPDC is per 1 augustus 2018 beëindigd.

Aan de bovengenoemde scholen is een aantal steunstichtingen e.d. verbonden. Geen van deze instanties is een deelneming in de zin van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek, de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen en de Beleidsregels toepassing WNT, waaronder het Controleprotocol WNT.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van door derden betaalde bijdragen. Afschrijvingen worden lineair berekend over de netto verkrijgingsprijs op basis van de economische levensduur. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zien er als volgt uit:

	Afschrijvings-	
	duur	percentage
Gebouwen en terreinen		
Nieuwbouw	40 jaar	2,5
Verbouwingen	lineair over resterende levensduur verbouwde schoolgebouw	
Terreinen	0 jaar	0
Inventarissen		
Meubilair	5-15 jaar	6,67 - 20
Audiovisuele hulpmiddelen	4-8 jaar	12,5 - 25
Hard- en software	3-10 jaar	10 - 33,33
Kantoorinventaris	10 jaar	10
Muziekinstrumenten	5-25 jaar	4 - 20
Machines en installaties	5-15 jaar	6,67 - 20

Bij de investeringen geldt een activeringsgrens aan van € 450 per individueel actief.

Gebouwen en terreinen zijn onder te verdelen naar gebouwen en terreinen waarvoor LVO zowel juridische als economische eigenaar is respectievelijk alleen juridische eigenaar. Voor deze laatste is dan de betreffende gemeente de economische eigenaar. Wel heeft LVO voor alle gebouwen en terreinen die zij gebruikt een volledige onderhoudsverplichting.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd.

Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies.

In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan.

Primaire financiële instrumenten

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten)

De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardervermindingsverliezen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardervermindingsverliezen

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds. Voorts wordt er indien van toepassing binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt;
- en het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij tegen de contante waarde van de verwachte uitgaven.

De volgende voorzieningen zijn getroffen:

- Personeel:
- Spaarverlof VO
  - Kosten arbeidsjubilea
  - WW-uitkeringen
  - Langdurig zieken
  - Leefstijdsbewust Personeelsbeleid (LPB)
  - Maatwerkafspraken
  - Generieke regeling
- Overige:
- Groot onderhoud

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Spaarverlof VO

De voorziening Spaarverlof VO wordt gevormd ter egalisatie van kosten van toekomstige verplichtingen uit hoofde van het op te nemen spaarverlof. De voorziening is mede gevormd aan de hand van de daarvoor in de CAO-VO vastgestelde tarieven per gespaard uur.

Arbeidsjubilea

De voorziening kosten arbeidsjubilea is gevormd ter dekking van toekomstige uitkeringen van 25- en 40-jarige arbeidsjubilea. De hoogte van de voorziening is bepaald op nominale basis van de toekomstige verplichtingen uit hoofde van jubileumuitkeringen voor de komende 10 jaren.

Conform het fiscaal toegestaan, ontvangt elke medewerker bij het 25- resp. 40-jarige ambtsjubileum - zijnde het aantal dienstjaren als ambtenaar - een halve respectievelijk een hele maand brutoloon netto. Voor het 25- respectievelijk 40-jarige dienstjubileum - zijnde het aantal jaren in dienst van Stichting LVO- wordt een nominaal brutobedrag betaald van € 250 respectievelijk € 500.

Leeftijdsbewust Personeelsbeleid (LPB)

De voorziening LPB wordt gevormd ter egalisatie van kosten van toekomstige verplichtingen uit hoofde van het op te nemen Leeftijdsbewust Personeelsbeleid. De voorziening is mede gevormd aan de hand van de daarvoor in de CAO-VO vastgestelde uren.

WW-uitkeringen

De voorziening kosten WW-uitkeringen wordt gevormd ter dekking voor de toekomstige WW-verplichtingen die voor (eigen) rekening komen van Stichting LVO.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken wordt gevormd ter dekking van toekomstige doorbetalingsverplichtingen van medewerkers die ultimo het verslagjaar langdurig ziek zijn en waarvan er geen of slechts gedeeltelijk herstel wordt verwacht. De basis voor de voorziening is verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid voor zover deze na 31 december 2018 vallen, gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het tweede jaar. De te betalen loonkosten na het tweede jaar zijn verzekerd en derhalve niet in de voorziening opgenomen.

Maatwerkafspraken

De voorziening voor maatwerkafspraken wordt gevormd voor medewerkers van 63 jaar en ouder waarmee de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd op termijn en per datum van de vaststellingsovereenkomst met onbetaald (buitengewoon) verlof en keuzepensioen gaan. De werknemer wordt geacht voor de volledige omvang van het dienstverband ontslag te hebben genomen. Gedurende de periode van buitengewoon verlof zijn uitsluitend het werkgevers- en werknemersdeel van de pensioenpremie voor rekening van werkgever. De pensioenopbouw vindt plaats als ware werknemer steeds in actieve dienst werkzaam gebleven. Betreffende medewerkers zien af van WW-uitkering en bovenwettelijke WW-uitkering.

Generieke regeling

De voorziening generieke regeling wordt gevormd voor medewerkers van 58 jaar en ouder onder specifieke voorwaarden, in de gelegenheid om 50% minder te gaan werken tegen 70% van brutosalaris en 100% pensioenopbouw. Deelname aan deze regeling kan maximaal 3 jaar, maar uiterlijk tot het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Na drie jaar of bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd treedt de medewerker volledig uit dienst en kan hij desgewenst gebruik maken van keuzepensioen. Deelname aan deze regeling is op vrijwillige basis.

Groot onderhoud

De voorziening voor groot onderhoud is gevormd ter egalisatie van de kosten van onderhoud van gebouwen en installaties. De onderhoudsverplichting wordt bepaald op basis van actuele Meerjarenonderhoudsplannen (MOP), waarin alle onderhouds- en vervangingsaspecten in aanmerking worden genomen. De lineaire opbouw van de voorziening houdt rekening met de onderhoudsintervallen van de onderscheiden groot onderhoudscomponenten, waarbij de ongeïndexeerde nominale kosten van de groot onderhoudswerkzaamheden als basis dienen.

Overgangsregeling voorziening groot onderhoud

Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs hanteert voor de voorziening groot onderhoud een methodiek waarbij de kosten over het gehele onderhoudsplan van de onderwijspanden worden bepaald en deze vervolgens wordt gedeeld door de looptijd van het onderhoudsplan. Deze systematiek leidt ertoe dat er jaarlijks weliswaar een min of meer gelijkblijvende dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt gedaan, maar dat deze te laag of te hoog van omvang kan zijn in vergelijking met de RJ methodiek. Er wordt namelijk beperkt rekening gehouden met individuele onderhoudscomponenten met onderhoudscycli die doorlopen tot na de periode van de huidige onderhoudsplanning. Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs maakt gebruik van de overgangsregeling. De tijdelijke regeling in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is van toepassing op besturen die voor verslagjaar 2017 een methode van kostenequalisatie voor groot onderhoud hanteerden zoals hierboven beschreven. Daarbij is afgesproken dat de RJ-werkgroep Onderwijs van de Raad voor de Jaarverslaggeving in samenwerking met de sectorraden in de komende maanden een onderzoek uitvoert. De werkgroep zal hierbij worden ondersteund door een aantal betrokken schoolbesturen. Doel van dit onderzoek is te komen tot een verwerkingswijze in 2020 die aansluit bij de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving waarbij rekening wordt gehouden met onderwijssector-specifieke aspecten.

Kortlopende schulden

Opgenomen schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Personeelsbeloningen/pensioenen

Stichting LVO heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting LVO.

De verplichtingen welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Naar de stand van ultimo december 2018 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,0% (bron; website www.abp.nl, d.d. 26-02-2019).

De beleidsdekkingsgraad bedraagt in 2018 103,1%. Stichting LVO heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting LVO heeft daarom alleen de verschuldigde premie tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease.

Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Financiële leases

De stichting is geen financiële leasecontracten aangegaan.

Operationele leases

Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Eventuele kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de werkelijk betaalde omrekenkoersen.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

1.2 Materiële vaste activa

	1.2.1	1.2.2	1.2.4	
	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	In uitvoering en voortuit- betalingen	TOTAAL
	EUR	EUR	EUR	EUR
Aanschafprijs 1 januari 2018	86.687.592	48.918.786	3.537.437	139.143.815
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2018	27.235.759	33.554.545	-	60.790.304
Boekwaarde 1 januari 2018	59.451.833	15.364.241	3.537.437	78.353.510
Investeringen 2018	5.104.363	2.519.898	1.052.722	8.676.983
Desinvesteringen 2018- aanschafprijs	11.388.739-	2.103.010-	3.443.457-	16.935.206-
Desinvesteringen 2018- afschrijvingen	11.388.739	2.103.010	-	13.491.749
Afschrijvingen 2018	10.870.139-	4.738.856-	-	15.608.995-
Aanschafprijs 31 december 2018	80.403.216	49.335.674	1.146.702	130.885.591
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2018	26.717.159	36.190.391	-	62.907.550
Boekwaarde 31 december 2018	53.686.057	13.145.282	1.146.702	67.978.041

LVO is juridische eigenaar van gebouwen en terreinen. De gemeentes waarin de gebouwen gelokaliseerd zijn, zijn de economische eigenaren. De investeringen in de gebouwen zijn veelal grotendeels gefinancierd door de gemeentes. De in de balans opgenomen verkrijgingsprijs betreft dus alleen de bijdrage van LVO in de totale investeringen.

De doorgedecentraliseerde gebouwen van het Raayland College vormen een uitzondering.

Hiervan is LVO zowel juridische als economische eigenaar. De boekwaarde ultimo jaar bedraagt € 10,9 miljoen; de WOZ-waarde bedraagt € 18,6 miljoen.

De uitgaven onder de materiële vaste activa in uitvoering hebben onder ander betrekking op:

Bouw unilocatie Stella Maris 0,5 miljoen, verbouwing Emma college 0,3 miljoen en diverse kleinen ver/- bouwprojecten.

Investeringen in gebouwen hebben onder ander betrekking op bouw unilocatie Setalla Maris Meerssen 3,6 miljoen, activeerbaar onderhoud 1 miljoen en interne verbouwingen voor 0,5 miljoen.

Investeringen in inventaris hebben onder ander betrekking op ICT 1,4 miljoen en leerlingmeubilair 1,1 miljoen.

Desinvesteringen gebouwen en terreinen hebben onder ander betrekking op:

afwaardering Grotiuscollege € 3,2 miljoen, afwaardering Emmacollege € 1,7 miljoen, afwaardering Romboutscollege € 5,6 miljoen, afwaardering Raayland College 0,7 miljoen en afwaardering EOA-locatie cluster Maastricht € 0,1 miljoen.

Desinvesteringen inventaris en apparatuur hebben onder ander betrekking op:

afwaardering Romboutscollege € 1,5 miljoen en afwaardering Emmacollege € 0,6 miljoen.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

1.3 Financiële vaste activa

	1.3.7	
	Overig	
	EUR	
Boekwaarde 1 januari 2018	8.006.613	
Investerings/Verstrekkingen	2.912.543	
Desinvesteringen/Aflossingen	1.956.038-	
Boekwaarde 31 december 2018	8.963.119	
toel. 1.3.7 Dit betreft:	2018	2017
	EUR	EUR
Gemeenten inzake investeringsbijdragen gebouwen	5.658.367	5.773.628
Gemeente Brunssum inzake Bibliotheek Rombuts College	660.000	-
Vordering UWCM	392.209	2.232.985
Vordering UWV (Compensatie transitievergoeding bij ontslag na ziekte)	2.252.543	-
	8.963.119	8.006.613

Gemeenten

Als gevolg van de waarderingsgrondslag van de 'Gebouwen en terreinen' betreft dit langlopende vorderingen op de gemeenten. Tegenover deze vorderingen staan de langlopende schulden die zijn afgesloten voor de (mede)financiering van de betreffende gebouwen. De van de gemeentes ontvangen jaarlijkse huisvestingvergoedingen worden gedeeltelijk gebruikt ter financiering van de periodieke aflossingen. Over deze vordering wordt geen rente ontvangen.

UWCM

Vanaf 2010 wordt de opleiding voor internationale leerlingen niet langer verstrekt door Stichting LVO doch door het United World College Maastricht (UWCM). Loonkosten en subsidieontvangsten ter zake het voortgezet onderwijs worden echter structureel betaald door respectievelijk ontvangen bij Stichting LVO. Aangezien de loonkosten hoger uitvallen dan de subsidieontvangsten resulteert een vordering in rekening courant ultimo jaar. Afloop op deze vordering geschiedt doordat hogere subsidiebaten worden verkregen als gevolg van een stijgende leerlingaantal, terwijl de loonkosten nagenoeg ongewijzigd blijven. Over deze vordering wordt geen rente ontvangen.

UWV Compensatie transitievergoeding bij ontslag na ziekte

Onder deze post is de vordering op UWV opgenomen betreffende compensatie transitievergoeding bij ontslag na ziekte. Deze vordering heeft betrekking op de periode 1 juli 2015 t/m 31 december 2018. Declaratie bij UWV kan pas vanaf 1 april 2020 ingediend worden.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

1.5 Vorderingen

	2018		2017	
	EUR	EUR	EUR	EUR
1.5.1 Debiteuren		1.615.781		1.328.537
1.5.2 Ministerie OCW		460.208		450.000
1.5.6 Overige overheden		657.097		559.334
1.5.7 Totaal overige vorderingen		1.062.641		869.309
1.5.8 - Vooruitbetaalde kosten	3.961.335		4.684.138	
- Overige	85.373		58.990	
Totaal overlopende activa		4.046.709		4.743.129
1.5.9 Voorzieningen wegens oninbaarheid		81.539-		78.774-
		<u>7.760.897</u>		<u>7.871.535</u>

toel. 1.5.2 In het kalenderjaar 2017 is een vordering Ministerie OCW inzake Maatwerkbekostiging EOA opgenomen.

Er zijn geen vorderingen opgenomen met een looptijd langer dan een jaar.

toel. 1.5.9 Het verloop van de voorzieningen wegens oninbaarheid is als volgt:

	2018 EUR	2017 EUR
Stand per 1 januari	78.774	62.919
Onttrekking	55.771-	42.680-
Dotatie	58.535	58.535
Stand per 31 december	<u>81.539</u>	<u>78.774</u>

1.7 Liquide middelen

	2018 EUR	2017 EUR
1.7.1 Kasmiddelen	36.287	41.253
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	3.276.705	3.292.463
1.7.3 Deposito's/spaarrekeningen	41.637.527	38.597.579
1.7.4 Kruisposten	(0)	0-
	<u>44.950.518</u>	<u>41.931.295</u>

Deze middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 1 januari 2018	Overige mutaties	Resultaat- bestemming 2018 EUR	Stand per 31 december 2018 EUR
2.1.1 Algemene reserve	9.072.511	9.124.423	3.854.803-	14.342.131
2.1.2a Bestemmingsreserve (publiek)	1.946.157	1.000.000	818.576-	2.127.581
2.1.2b Bestemmingsreserve (publiek)	46.488	-	46.488-	-
2.1.2c Bestemmingsreserve (publiek)	1.961.668	-	512.613-	1.449.055
2.1.2d Bestemmingsreserve (publiek)	9.884.921	-	2.412.831-	7.472.089
2.1.2e Bestemmingsreserve (publiek)	14.375.000	4.472.900-	455.515-	9.446.585
2.1.2f Bestemmingsreserve (publiek)	5.679.180	-	-	5.679.180
2.1.2g Bestemmingsreserve (publiek)	800.000	-	-	800.000
2.1.2h Bestemmingsreserve (publiek)	8.494.478	8.170.776-	323.703-	(0)
2.1.2i Bestemmingsreserve (publiek)	6.500.000	3.832.965-	2.667.035-	-
2.1.2j Bestemmingsreserve (publiek)	1.245.000	-	810.000-	435.000
2.1.2k Bestemmingsreserve (publiek)	-	2.398.900	1.064.350-	1.334.550
2.1.2l Bestemmingsreserve (publiek)	-	400.000	-	400.000
2.1.2m Bestemmingsreserve (publiek)	-	2.074.000	599.716-	1.474.284
2.1.2n Bestemmingsreserve (publiek)	-	1.479.318	175.550-	1.303.768
2.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)	474.015	-	67.499-	406.517
	<u>60.479.417</u>	<u>-</u>	<u>13.808.678-</u>	<u>46.670.740</u>

toel 2.1.2a Deze reserve heeft betrekking op lopende (vernieuwings)projecten waarvan nog een deel van de uitgaven in de toekomst gemaakt zullen worden. De projecten die onderhanden zijn hebben onder andere betrekking op elektronische leeromgeving, science lyceum, begaafdheids profielscholen en ontwikkeling onderwijs havo/vwo.

toel 2.1.2b Deze reserve heeft betrekking op het flankerend beleid.

toel 2.1.2c Deze reserve betreft het saldo resultaten 2013 van de scholen die zal worden gebruikt voor hun individuele doelen.

toel 2.1.2d Deze reserve is bestemd voor de uitvoering van het programma Investeren in Ontwikkeling van Onderwijs. Binnen dit project ligt de focus op leren, ontwikkelen en innoveren.

toel 2.1.2e Dit betreft de kwantificering van geïdentificeerde risico's uit hoofde van het risicomanagement dat in 2015 is uitgevoerd.

toel 2.1.2f Deze reserve betreft specifieke aanpassingen die zijn benoemd voor afzonderlijke gebouwen.

toel 2.1.2g Deze reserve is gevormd ter dekking van mogelijke aanspraken die gemeenten kunnen maken voor de overdracht van gebouwen in geval van afstoting.

toel 2.1.2h Deze reserve heeft betrekking op de Bumagelden die bestemd zijn voor de uitvoering van de strategische huisvestingsvisie

toel 2.1.2i Deze reserve heeft betrekking op de regeling die bestemd zijn voor de uitvoering van de generieke regeling.

toel 2.1.2j De verwachte ontwikkeling van het leerlingenaantal zal leiden tot een heroriëntatie van het onderwijsaanbod op de diverse locaties in de regio Parkstad van de Stichting LVO. Deze bestemmingsreserve is gebruikt om vorm te geven aan de genoemde heroriëntatie en de daarvoor noodzakelijk door te voeren transities en samenhangende materiële kosten.

toel 2.1.2k Deze reserve betreft bijzonder budget VMBO Maastricht

toel 2.1.2l Deze reserve betreft het saldo resultaten 2017 van de scholen die zal worden gebruikt voor hun individuele doelen.

toel 2.1.2m Deze reserve betreft risicomanagement verlaatsingskandidaten

toel 2.1.2n Deze reserve betreft het saldo resultaten 2016 van de scholen die zal worden gebruikt voor hun individuele doelen.

toel 2.1.5 Per 1 augustus 2007 heeft LVO de activiteiten van de Stichting Raayland College Eigen Middelen overgenomen. Hierbij zijn alle activa en passiva overgenomen. Ten aanzien van het eigen vermogen (€ 722.660) is bedongen dat LVO deze gelden als een geormerkte reserve ten behoeve van het Raayland College in de balans moet opnemen. Ultimo 2018 bedraagt het saldo € 337.203

Per 1 augustus 2008 heeft LVO de activiteiten van de Stichting Schoolfonds Bouwens van der Boijecollege overgenomen. Hierbij zijn alle activa en passiva overgenomen. Ten aanzien van het eigen vermogen (€ 423.483) is bedongen dat LVO dit alleen mag inzetten voor onderwijsactiviteiten van het Bouwens van der Boijecollege. Ultimo 2018 bedraagt het saldo € 69.314

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v. 79

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Voorstel bestemming van het resultaat

Het resultaat over 2018 bedraagt:

13.808.678- negatief

Het resultaat is als volgt verwerkt in de balans:

- Verrekening aan de algemene reserve	5.269.620
- Mutatie bestemmingsreserve ten behoeve van gemeenschappelijke projecten.	181.424
- Onttrekking bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls en evenwichtige leeftijdsopbouw	46.488-
- Onttrekking bestemmingsreserve individuele doelen van de clusters/scholen	512.613-
- Mutatie bestemmingsreserve programma Investeren in Ontwikkeling van Onderwijs	2.412.831-
- Mutatie bestemmingsreserve kwantificering van risico's	4.928.415-
- Onttrekking bestemmingsreserve achterstallig onderhoud voor afzonderlijke gebouwen	-
- Mutatie bestemmingsreserve overdracht gebouwen	-
- Mutatie bestemmingsreserve Buma gelden	8.494.478-
- Mutatie bestemmingsreserve generieke regeling	6.500.000-
- Mutatie bestemmingsreserve Transitie cluster Parkstad	810.000-
- Mutatie bestemmingsreserve Bijzonder budget VMBO Maastricht	1.334.550
- Mutatie bestemmingsreserve positief resultaat 2017 Taalrijk cluster Noord	400.000
- Mutatie bestemmingsreserve risicomanagement verplaatsingskandidaten	1.474.284
- Mutatie bestemmingsreserve positief resultaat 2016 cluster Weert	1.303.768
- Onttrekking aan bestemmingsreserve (private gelden)	67.499-

13.808.678-

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

2.2 Voorzieningen

	2.2.1 Personeels- voorzieningen EUR	2.2.3 Overige voorzieningen EUR	TOTAAL EUR
Stand per 1 januari 2018	10.097.517	9.918.415	20.015.932
Dotaties	6.879.592	1.487.371	8.366.963
Vrijval	-	571.905-	571.905-
Onttrekkingen	2.948.995-	532.424-	3.481.418-
Overige mutaties	-	-	-
Stand per 31 december 2018	14.028.115	10.301.457	24.329.572
Kortlopende deel <1 jaar	3.608.000	2.594.756	6.202.756
Langlopende deel >1 jaar	10.420.115	7.706.701	18.126.816
	14.028.115	10.301.457	24.329.572

toel 2.2.1 De personeelsvoorzieningen bestaan uit:

	Ultimo 2018 EUR	Kortlopend EUR
- ADV spaarverlof	1.281.042	102.000
- Kosten arbeidsjubilea	2.901.297	278.000
- Gespaard verlof LPB (50uur)	4.191.584	205.000
- Kosten WW-uitkeringen	2.058.462	916.000
- Kosten langdurig zieken	919.556	815.000
- Maatwerkafspraken	403.948	352.000
- Generieke regeling	2.272.225	940.000
	14.028.115	3.608.000

toel 2.2.3 Onder deze post is de voorziening groot onderhoud opgenomen ter egalisatie van de kosten van cyclisch, planmatig onderhoud van gebouwen en installaties. Eind 2018 zijn de onderhoudsmeerjarenplanningen geactualiseerd.

2.3 Langlopende schulden

	2.3.3 Krediet- instellingen EUR	2.3.4 Overige	TOTAAL
Stand per 1 januari 2018	6.251.831	-	6.251.831
Aangegane leningen 2018	-	14.125.814	14.125.814
Aflossingen 2018	80.487-	-	80.487-
Mutatie kortlopend deel leningen	4.411-	-	4.411-
Stand per 31 december 2018	6.166.933	14.125.814	20.292.747
Looptijd: > 1 jaar, <= 5 jaar	388.740		
Looptijd: > 5 jaar	5.778.193		
Rentevoet (gemiddeld)	5,43%	(Geldt t/m het jaar 2028)	

toel 2.3.4 Onder deze post is vooruitontvangen subsidie OCW dat > 1 jaar wordt ingezet opgenomen. Het betreft Prestatiebox voor € 11,9 miljoen en Nieuwkomers VO voor € 2,2 miljoen.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

2.4 Kortlopende schulden

	2018		2017	
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.4.1 Kredietinstellingen		84.898		80.487
2.4.3 Crediteuren		3.632.767		4.271.412
2.4.4 OCW/LNV		0-		348.519
Loonheffing	6.000.891		6.084.527	
Omzetbelasting	96.787		6.027	
Premies sociale verzekeringen	1.986.822		2.046.439	
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen		8.084.500		8.136.993
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen		2.324.961		2.336.401
2.4.9 Overige kortlopende schulden		3.662.621		3.355.070
Vakantiegeld- en dagen	8.781.807		8.150.000	
Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	542.674		770.807	
Vooruitontvangen subsidies OCW niet-geoormerkt	6.020.464		15.988.352	
Vooruitontv. ouderbijdragen	1.606.187		1.816.830	
Overige	3.618.638		4.160.901	
2.4.10 Overlopende passiva		20.569.770		30.886.889
		<u>38.359.517</u>		<u>49.415.771</u>

Er zijn geen schulden opgenomen met een looptijd langer dan een jaar.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing			Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking uitgevoerd/afgerond	
	Kenmerk	Datum	Bedrag		nog af te ronden	
			EUR	EUR		
Lerarenbeurs	Diversen	2017/18	819.473	819.473	X	
Lerarenbeurs	Diversen	2018/19	488.118	488.118		X
Lente-zomerschool	702197-1	2015	13.000	13.000		X
Lente-zomerschool *	LENZO17158/1185776	2017	56.000	56.000		X
Lente-zomerschool	LENZO18167/1275708	2018	22.500	22.500	X	
Zij-instroom	550497-1	2013	20.000	20.000		X
Zij-instroom	645538-1	2014	80.000	80.000		X
Zij-instroom	857664-1	2017	20.000	20.000	X	
Zij-instroom	888806-01	2018	20.000	20.000		X
Zij-instroom	931967-01	2018	20.000	20.000		X
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO18116	2018	57.500	57.000		X
Korte opleidingstrajecten VMBO-leraren	KOVL17134	2017	31.180	31.180	X	
LerarenontwikkelFonds	LOF16-0363-1198	2017	66.672	66.672		X
			1.714.443	1.713.943		

* Het niet besteed bedrag ultimo 2018 is € 19.235, aangevraagd voor 112 deelnemers, daadwerkelijk gerealiseerd 73 deelnemers.

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b)

G2.A Aflopend ultimo verslagjaar							
Omschrijving	Toewijzing			Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten		Te verrekenen
	Kenmerk	Datum	Bedrag				ultimo verslagjaar
			EUR	EUR	EUR		EUR
Maatwerkbezoek EOA		2017	450.000-	-	-	**	450.000-
			450.000-	-	-		450.000-

** Het totaal bedrag van € 450.000 is op de balans als vordering OCW onder rubriek 1.5.2 Vordering Ministerie OCW opgenomen

Behorende bij onze verklaring dd. 21 JUN 2019
 astrium
 onderwijsaccountants b.v.

Jaarverantwoording 2018

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

G2.B Doorlopend ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing			saldo	Ontvangen t/m	Lasten in	Totale lasten	Saldo nog te besteden
	Kenmerk	Datum	Bedrag	1-1-2018	verslagjaar	verslagjaar	31-12-2018	ultimo verslagjaar
Versterking samenwerking lerarenopleiding en scholen *	LERO_V_020	2013-2016	EUR 520.000	EUR 67.470	EUR 520.000	EUR 14.668	EUR 467.198	EUR 52.802
Versterking samenwerking lerarenopleiding en scholen **	LERO_V_021	2013-2016	EUR 520.000	EUR 42.862	EUR 520.000	EUR 7.948	EUR 485.087	EUR 34.913
			1.040.000	110.332	1.040.000	22.617	952.285	87.715

* Conform ingediende eindrapportage en de brief van Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen "Terugkoppeling eindverslag Lero V-020" kenmerk 1324846

** Conform ingediende eindrapportage en de brief van Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen "Terugkoppeling eindverslag Lero V-021" kenmerk 1324849

Behorende bij onze verklaring d.d.
21 JUN 2019

 astrium
 onderwijsaccountants b.v.

Jaarverantwoording 2018

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Claims

Er zijn geen claims tegen LVO ingediend, die een nadelige invloed van betekenis zullen hebben op de financiële positie van de stichting.

De claims die zijn ingediend ten aanzien van VMBO Maastricht zijn door onze verzekeraar afgedekt en in 2019 tot uitkering gekomen.

Vordering OCW

Tegen de achtergrond van het in 2009 verschenen rapport van de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen (Commissie Don) en de aangekondigde bezuinigingen in de bekostiging van het onderwijs beraadde het college van bestuur zich over risico's en toekomstige ontwikkelingen. In dit licht is besloten om de 'fictieve' vordering op het ministerie van OCW niet langer in de balans op te nemen, maar te vermelden als 'niet uit de balans blijvende vordering'.

De vordering ultimo 2018 zou € 12,7 miljoen hebben bedragen (ultimo 2017: € 12,9 miljoen).

Meerjarige financiële verplichtingen

Algemeen

Het contract terzake de levering van **leermiddelen**, inclusief eventuele handling, is in 2018 opnieuw aanbesteed voor 4 jaar en gegund aan de Iddink Group. De contractwaarde per jaar fluctueert maar is gemiddeld € 5 miljoen.

Begin 2013 zijn licentieovereenkomsten aangegaan voor **ERP P en F** met een contractduur voor onbepaalde tijd, de minimumtermijn van 5 kalenderjaren is verlopen in 2018. De contractwaarde bedraagt jaarlijks circa € 0,22 miljoen.

Maart 2009 is een contract afgesloten voor **repro (kopieën en prints)** met een initiële looptijd tot eind 2018.

De in het contract opgenomen verlengingsoptie is geëffectueerd waardoor de looptijd met 5 jaar is verlengd.

De contractwaarde bedraagt jaarlijks gemiddeld € 1,2 miljoen.

In voorgaande jaren zijn, via Europese aanbestedingstrajecten tot stand gekomen, doorlopende jaarcontracten afgesloten voor **schoonmaak** en verbruikstarieven **gas/energie** voor alle scholen.

De betreffende contracten kunnen met inachtneming van een opzegtermijn van enkele maanden worden beëindigd. De jaarverplichting bedraagt respectievelijk circa € 3 miljoen en € 2 miljoen.

Inzake afvalverwerking, mobiele telefonie, AV-middelen en ICT-werkplekken zijn eveneens contracten afgesloten n.a.v. Europese aanbestedingstrajecten. Het contract **afvalverwerking** is in 2018 opnieuw Europees aanbesteed.

De jaarverplichting is € 0,3 miljoen.

Het contract **mobiele telefonie** liep tot medio 2018, maar is conform contractbepaling nog met 2 jaar verlengd.

De jaarverplichting is 0,1 miljoen. De contracten **AV-middelen** (3 leveranciers) zijn raamovereenkomsten met een initiële looptijd t/m 2018, maar zijn conform contractbepalingen verlengd t/m 2019 en kunnen nog t/m 2020 verlengd worden. Er is geen afnameverplichting.

De contracten **ICT-werkplekken** (3 percelen) zijn raamovereenkomsten waarop afgeroepen kan worden er is geen afnameverplichting. De contracttermijn loopt tot medio 2019. Een Dynamisch Aankoop Systeem is in voorbereiding.

Voor **ICT-beheer** is in 2018 middels een Europese aanbesteding een contract gesloten met een initiële looptijd van 5 jaar.

De totale contractwaarde over de looptijd is 1,7 miljoen.

Voor **externe connectiviteit** is een contract afgesloten met Ziggo. Dit loopt af per 31-12-2019. Dit wordt opnieuw aanbesteed via SIVON.

Inzake **regulier en preventief onderhoud** zijn er per cluster diverse contracten afgesloten na een meervoudig onderhandse aanbesteding met een looptijd tot einde 2020 en een verlengingsoptie van 2x 1 jaar. De contractwaarde wordt bepaald door de MOP-werkzaamheden.

Scholen sluiten afzonderlijk veelal doorlopende jaarcontracten af (b.v. huur van sportzalen etc.).

De hiermee gemoeide bedragen zijn relatief gering.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

Bouw-/groot onderhoudsprojecten

Middels een Meervoudig Onderhandse Aanbesteding is een **nieuw-/verbouwtraject van SG Stella Maris Meerssen** aanbesteed. Voor de realisatie hiervan heeft Stichting LVO, als door de gemeente aangewezen bouwheer, een Design- & Build overeenkomst gesloten met Smeets Bouw voor € 3.300.000,- incl. BTW (deel LVO).

Huur kantoorruimte

Het door de centrale organisatie afgesloten huurcontract voor kantoorruimte te Sittard is medio 2016 verlengd met een periode van 5 jaar (tot en met 30 juni 2022). De jaarlijkse huurlast bedraagt circa € 210K.

United World College Maastricht

De leden van de Coöperatieve Vereniging United World College Maastricht (de Cooperatie), waaronder Stichting LVO, zijn overeengekomen dat resultaten van de Cooperatie ten laste/gunste van de ledenrekeningen mogen worden gebracht. LVO verwerkt deze verrekking van positieve/negatieve resultaten niet in haar jaarrekening.

Overzicht verbonden partijen

Naam	Juridische vorm	Statutaire Zetel	Code activiteiten
Stichting Steunfonds scholengemeenschap Don Bosco	Stichting	Sittard-Geleen	4 - Overig
Stichting Steunfonds Albert Schweitzer Scholengemeenschap	Stichting	Sittard-Geleen	4 - Overig
Stichting Steunfonds St. Anna	Stichting	Sittard-Geleen	4 - Overig
Stichting Boekenfonds Sint-Janscollege	Stichting	Heerlen	4 - Overig
Stichting Dendron College Eigen Middelen	Stichting	Horst	4 - Overig
Stichting Boekenfonds Emmacollege	Stichting	Heerlen	4 - Overig
Stichting Steunfonds Bonnefantien College	Stichting	Maastricht	4 - Overig
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Parkstad e.o VO-31.06	Stichting	Heerlen	4 - Overig
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Maastricht e.o VO-31.05	Stichting	Maastricht	4 - Overig
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Westelijke Mijnstreek VO-31.04	Stichting	Sittard-Geleen	4 - Overig
Stichting Samenwerkingsverband VO Weert, Nederweert en Cranendonck	Stichting	Weert	4 - Overig
Stichting Beheer Centrale Dienst Samenwerkingsverband VO-SVO Noord-Limburg	Stichting	Venlo	4 - Overig
Vereniging United World College Maastricht in coöperatief verband (U.A.)	Vereniging	Maastricht	4 - Overig

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen significante gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum.

Financiële instrumenten

Algemeen

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de stichting een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de stichting te beperken.

Kredietrisico

De stichting loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, overige vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico dat de onderneming loopt concentreert zich voornamelijk op de uitgegeven lening aan UWCM, debiteuren en overige vorderingen

Renterisico en kasstroomrisico

De stichting loopt renterisico over de rentedragende schulden. Voor de vast rentende leningen bestaat een reële waarde risico. De stichting gebruikt geen afgeleide instrumenten om het renterisico af te dekken.

Liquiditeitsrisico

De stichting bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het bestuur ziet erop toe dat voor de stichting steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar is.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

A.1.5 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

3.1 Rijksbijdragen

	2018	Begroot 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	207.327.528	199.219.054	212.371.940
Geomerkte OCW subsidies	792.052		1.159.315
Niet-geomerkte OCW subsidies	5.243.122		4.890.058
3.1.2 Overige subsidies OCW	6.035.174	12.964.123	6.049.373
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	1.700.531	1.805.986	1.355.484
	215.063.233	213.989.163	219.776.796

toel 3.1.1 Van de gerealiseerde Rijksbijdrage OCW heeft € 4,3 miljoen betrekking op de Maatwerkbekostiging EOA.

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	2018	Begroot 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies - overige	2.632.881	1.684.799	1.925.699
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	67.176	100.051	101.839
	2.700.057	1.784.850	2.027.538

3.5 Overige baten

	2018	Begroot 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
3.5.1 Verhuur onroerende zaken	263.113	185.517	247.704
3.5.2 Detachering personeel	1.489.000	1.191.683	1.328.767
3.5.4 Sponsoring	14.190	1.500	4.000
3.5.5 Ouderbijdragen	4.255.210	4.543.000	4.345.214
3.5.6 Opbrengst materialen/leermiddelen	1.438.792	1.433.808	1.567.159
3.5.6 Diverse personele opbrengsten	3.870.877	1.314.629	1.607.880
3.5.6 Omzet kantine-afdelingen	55.074	61.500	78.558
3.5.6 Overige	-	-	-
	11.386.254	8.731.637	9.179.281

4.1 Personeelslasten

	2018	Begroot 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
Brutolonen en salarissen	132.248.933		138.171.304
Sociale lasten	17.465.992		18.012.444
Pensioenpremies	20.419.186		20.861.835
4.1.1 Lonen en salarissen	170.134.111	168.071.017	177.045.583
Mutaties personele voorzieningen	6.879.592	2.279.108	2.818.041
Personeel niet in loondienst	5.508.652	3.029.392	3.651.648
Overig	14.678.400	16.143.853	12.933.702
4.1.2 Overige personele lasten	27.066.645	21.452.353	19.403.391
4.1.3 Af: Uitkeringen	1.960.508-	993.258-	1.520.421-
	195.240.248	188.530.111	194.928.553

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

toel 4.1.1 De gemiddelde personele bezetting kan als volgt weergegeven:

	2018 FTE	2017 FTE
Directie	123	126
Onderwijzend personeel	1.738	1.873
Onderwijs ondersteunend personeel	479	502
	<u>2.340</u>	<u>2.501</u>
Waarvan vervangers	152	123
Bezetting exclusief vervangers	2.187	2.378

4.2 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

	2018 EUR	Begroot 2018 EUR	2017 EUR
4.2.2 Materiële vaste activa	7.376.645	8.284.708	7.283.081
Bijzondere waardevermindering materiële vaste activa	8.232.351	-	-
	<u>15.608.995</u>	<u>8.284.708</u>	<u>7.283.081</u>

toel 4.2 Dit betreft waardevermindering van gebouwen en inventarissen.

	Aanschafwaarde	Cum. Afschrijvingen	Boekwaarde
Afwaardering boekwaarde Grotiuscollege	3.243.544	707.580	2.535.964
Afwaardering boekwaarde Emmacollege	2.221.601	1.190.338	1.031.263
Afwaardering boekwaarde Romboutscollege	7.099.078	3.034.946	4.064.132
Afwaardering boekwaarde Raayland College	720.658	231.365	489.293
Afwaardering boekwaarde cluster Maastricht	122.642	21.820	100.822
Afwaardering boekwaarde Graaf Huijn College	84.227	73.350	10.877
Totaal	<u>13.491.750</u>	<u>5.259.399</u>	<u>8.232.351</u>

4.3 Huisvestingslasten

	2018 EUR	Begroot 2018 EUR	2017 EUR
4.3.1 Huur	1.655.151	1.944.185	1.648.923
4.3.2 Verzekeringen	35.996	28.000	27.922
4.3.3 Onderhoud	2.379.340	2.081.281	1.951.212
4.3.4 Energie en water	2.531.854	2.791.375	2.470.222
4.3.5 Schoonmaakkosten	3.651.678	3.610.950	3.531.600
4.3.6 Heffingen	212.111	223.192	215.885
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	1.487.371	1.472.683	1.434.059
4.3.7 Vrijval onderhoudsvoorziening Romboutscollege	176.377-	-	-
4.3.7 Vrijval onderhoudsvoorziening Grotiuscollege	395.528-	-	-
4.3.8 Overige	840.917	183.600	378.452
	<u>12.222.512</u>	<u>12.335.265</u>	<u>11.658.274</u>

toel 4.3.8 Binnen deze post is te verwachten claim van gemeente Meerssen € 650K opgenomen inzake Stella Maris College te Meerssen.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

4.4 Overige lasten

	2018 EUR	Begroot 2018 EUR	2017 EUR
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	5.099.777	5.843.633	5.145.305
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	7.724.458	7.991.485	8.441.860
4.4.4.1 Activiteiten, e.d. leerlingen	4.275.056	4.406.742	4.268.192
4.4.4.2 Overige	2.513.419	1.904.236	2.315.570
Totaal	19.612.709	20.146.096	20.170.927

In de begroting 2018 was een totaalbedrag ad € 1 miljoen gereserveerd voor schooloverstijgende (onderwijsvernieuwend) projecten. De looptijd van deze projecten kan over de jaargrens heenlopen. Ter zake deze projecten, inclusief die welke overliepen uit het verleden, is in totaal circa € 0,8 miljoen uitgegeven in 2018. Deze uitgaven zijn toegerekend aan de betreffende kostensoorten terwijl in de begroting één bedrag is opgenomen bij de 'Overige lasten'.

De gerealiseerde kosten zijn als volgt verdeeld in de jaarrekening:

- 4.1 Personele lasten	521.719
- 4.2 Afschrijvingslasten	174.898
- 4.4 Overige lasten	121.959
	<u>818.576</u>

5 Financiële baten en lasten

	2018 EUR	Begroot 2018 EUR	2017 EUR
5.1 Rentebaten	115.484	100.700	157.663
5.5 Rentelasten - langlopende leningen	341.894-	341.955-	346.121-
5.5 Rentelasten - overige	47.348-	42.538-	144.337-
Totaal	273.758-	283.793-	332.796-

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

A.1.10 Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van de accountant (exclusief BTW) zijn ten laste gebracht van Stichting LVO, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

	2018 EUR	2017 EUR
Onderzoek van de jaarrekening	60.000	60.000
Andere controleopdrachten	37.410	6.625
Adviesdiensten op fiscaal terrein	930	-
Andere niet controlediensten	-	-
	<u>98.340</u>	<u>66.625</u>

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS: JAARVERANTWOORDING 2018

WNT-verantwoording 2018 Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs

De WNT is van toepassing op Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs.

Het voor Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 zijnde regelgeving het WNT-maximum voor het onderwijs.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	A. Postema	M.A.E. van Wegberg
Funcctiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 23/6
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	162.801	65.617
Beloningen betaalbaar op termijn	19.261	8.889
<i>Subtotaal</i>	<i>182.062</i>	<i>74.507</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	90.099
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	182.062	74.507
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Funcctiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging 2017		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	162.430	133.696
Beloningen betaalbaar op termijn	18.139	17.066
<i>Subtotaal</i>	<i>180.569</i>	<i>150.761</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totale bezoldiging 2017	180.569	150.761

astrium
 onderwijsaccountants b.v.
 Beheerders
 van onze
 jaarverantwoording o.d.

**STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS:
JAARVERANTWOORDING 2018**

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	N.E.F.A. de Vrede		N.E.F.A. de Vrede		J.Rijkers	
	Interim Voorzitter College van		Interim Lid College van Bestuur		Interim Lid College van	
Functiegegevens	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Kalenderjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	26/11 - 31/12	N.v.t.	15/10 - 25/11	N.v.t.	4/7 - 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	2	N.v.t.	2	N.v.t.	6	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum						
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€182	€176	€182	€176	€182	€176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	50.600	-	50.600	-	151.800	0
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	50.600		50.600		151.800	
Bezoldiging						
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		Ja		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	26.936	-	34.216	-	100.373	-
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	26.936		34.216		100.373	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	26.936		34.216		100.373	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

Jaarverantwoording 2018

**STICHTING LIMBURGS VOORTGEZET ONDERWIJS:
JAARVERANTWOORDING 2018**

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.J.Schrijen	M.J.A.L. van Haasteren	M.J.A.L. van Haasteren	G.M.J. Bos	C.C. Leppink-Schuitema	C. Bode	W.T.G. Dresscher	A.C. Mengde	C.E.P.M. den Houting-Stevens	E.R. Helder
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Interim Lid Raad van Toezicht	Interim Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 25/11	26/11 - 31-12	1/1 - 25/11	1/1 - 24/6	1/1 - 25/11	1/1 - 5/10	31/10 - 31/12	12/12 - 31/12	17/12 - 31/12	17/12 - 31/12
Bezoldiging										
Totale bezoldiging	8.581	839	5.187	2.893	5.303	4.940	1.446	482	775	693
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	25.554	2.796	17.036	9.062	17.036	14.395	3.210	1.036	777	777
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017										
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht		Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht				
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12				
Bezoldiging 2017										
Totale bezoldiging	8.678		5.785	5.785	5.785	5.785				
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150		18.100	18.100	18.100	18.100				

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

In het verslagjaar zijn geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen gedaan.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen

C. Overige gegevens 2018

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium⁹⁶
onderwijsaccountants b.v.

Vaststelling en ondertekening jaarverantwoording 2018

Ingevolge het bepaalde in artikel 15, lid 2, juncto lid 4, van de statuten van de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs, heeft het College van Bestuur van de stichting in de vergadering van 29 mei 2019 het jaarverslag en de jaarrekening 2018 van de stichting voornoemd, vastgesteld.

Sittard, 29 mei 2019

Het College van Bestuur van de

Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs

drs. N.E.F.A. de Vrede, interim-voorzitter

drs. H.J.C.J. Pot, lid

Ingevolge het bepaalde in artikel 15, lid 4, van de statuten van de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs, heeft de Raad van Toezicht van de stichting in de vergadering van 12 juni 2019 het jaarverslag en de jaarrekening 2018 van de stichting voornoemd, goedgekeurd.

Sittard, 12 juni 2019

De Raad van Toezicht van de

Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs

prof. dr. ir. J.M.M. Ritzen, voorzitter

Behorende bij onze verklaring d.d.

21 JUN 2019

astrium⁹⁷
onderwijsaccountants b.v.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Raad van Toezicht van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs te Sittard gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zoetermeer, 21 juni 2019
Astrium Onderwijsaccountants B.V.

Was getekend,

Drs. N.E. Lansbergen RA EMITA RE

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.